

**Žal,
samo
pobožne
želje...**

VOJMR TAVCAR

Bossi udrihal po desnici in podprl Franja Tudjmana

VIDEM - Nedeljske "mocne" izjave liderja Severne lige Umberta Bossija, ki je glasno udrihal po Silviu Berlusconiju in Gianfrancu Finiju, so sprožile precej polemik. Na desnici so zelo uzaljeni in zahtevajo, naj se predsednica deželne odbora Alessandra Guerra čimprej javno ogradi od stalisc vodje Lige.

Bossi je na političnih shodih v Villi Santini in v Gradezu podprl hrvaskega predsednika Franja Tudjmana in v bistvu osvojil njegovo stališče, da so mnogi v Italiji zelo pro-srbsko usmerjeni. "Senatur" pa se je v svojih posegih spretno izognil očni političnih zdrah med furlanskimi in trzaskimi ligasi.

Na 4. strani

V Miramaru odprli razstavo izkopanin antične Eble

TRST - V konjunsicah trzaskega Miramarskega gradu so od včeraj na ogled izkopanine antične Eble - cve-točega sirijskega mesta predklasične dobe.

Trzaska razstava prikazuje vzorec zajetnega gradiva - nekaj več kot petsto predmetov, med katerimi nekaj znatnejših, ze skorajda legendarnih

primerkov, kot je glinasta tablica z najstarejšo doslej znano meddržavno pogodbo. Razstavo je pred Trstom gostila rimska Palaca Venezia, kjer si jo je ogledalo rekordno stevilo ljudi: nad stotrideset tisoč. Ob odprtju trzaskе razstave so spregovorili zupan Illy, odbornik za kulturo Damiani in sirijska ambasadorica.

Na 3. strani

HRVAŠKA / REKA SRBSKIH BEGUNCEV BEŽI IZ KRAJINE

Nevihtha je končana neznank pa veliko

ZAGREB - Hrvaski obrambni minister Gojko Susak je včeraj sporočil, da je ofenziva za osvoboditev zasedenih ozemelj končana. Hrvaska vojska naj bi rešila Bihać, kar naj bi bil glavni cilj operacije. Zavrnili je trditve tujih novinarjev, da si bo Hrvaska

zdaj odrezala kos Bosne, in poudaril, da se bo njegova vojska držala vseh določil sporazuma z bosansko vladno vojsko. Ta je včeraj vnovič osvojila izgubljene dele bihaske enklave.

Proti Bosni se valijo kilometrske kolone srbskih beguncev, čeprav Hr-

vaska vztrajno ponavlja, da je njihova varnost zagotovljena. Hrvaske sile so včeraj vkorakale se v Gline in nekatere ključne vasi na Kordunu ter zasedle Topusko, kjer se je predalo več kot pet tisoč srbskih vojakov.

Na 15. strani

TRGI / DOBER ZAČETEK TEDNA

Istatova potrditev znižanja inflacije krepko spodbudila borzo in liro

RIM - Osrednji statistični zavod Istat je včeraj potrdil, da je povprečna letna inflacijska stopnja v juliju znašala 5,6 odstotka, kolikor so jo bili ocenili že na osnovi podatkov iz vzorčnih mest. Na vest so nemudoma reagirali trgi, kjer se je lira vidno okrepila do marke, ki je padla pod 1.120 lir, in do dolarja, ki je dosegel najnižjo raven 1.565 lir. Kasneje se je sicer zele-ni bankovec spet okre-

pil, o živahnih poslih pa poročajo tudi iz Milana, kjer so borzni kazalci pridobili skoraj odstotek.

Znižanje inflacijske stopnje je bilo včeraj predmet številnih komentarjev, med katerimi so mnogi opozarjali, da je za optimizem prezgodaj, medtem ko je vlada posvarila pred navijanjem cen, ki bi bilo v tej fazi krepljenja lire naravnost samomirsko.

Na 2. strani

Podrobnosti poboja v Zairu

RIM - O zverinskem poboju sestih Italijanov, do katerega je prišlo v nedeljo v naravnem parku Virunga Zairu, se je včeraj izvedelo nekaj več podrobnosti. Poleg težko ranjene Noelle Castiglioni, ki je izgubila moža in dva otroka, je namreč napad nepoškodovan preživel tudi eden od izletnikov, ki se je resil tako, da se je pod trupli prijateljev naredil za mrtvega.

Na 2. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Vse več spolnega nasilja

Iz raznih krajev Italije se množijo vesti o številnih primerih spolnega nasilja nad dekleti, o napadih po odhodu iz diskotek, o izkoriščanju prostitucije.

Stran 3

Zaslišali Reo, a ne o Di Pietru

V Milanu so zaslišali nekdanjega načelnika mestnih redarjev Eleuteria Reo, med zaslišanjem pa ni bil govor o njegovih odnosih s sodnikom Di Pietrom.

Stran 3

Trst: polemika o parkiriščih

V Trstu se nadaljuje javna polemika o parkiriščih, ki jo je pred nedavnim izzval zupan Riccardo Illy.

Stran 5

Davke terjajo le po italijansko

Trzaska hranilnica (CRT) je v teh dneh v odgovoru na pismo dolinskega občana Primoza Sancina odgovorila, zakaj pri izterjevanju davkov ne uporablja slovenskega jezika.

Stran 6

Šola Trinko: protest SSŠ

Sindikata slovenske sole protestira proti namenu goriske občine, da bi srednjo solo Ivana Trinko preimenovala v solski cenetr v Ul. Puccini, in predlaga alternativne rešitve.

Stran 8

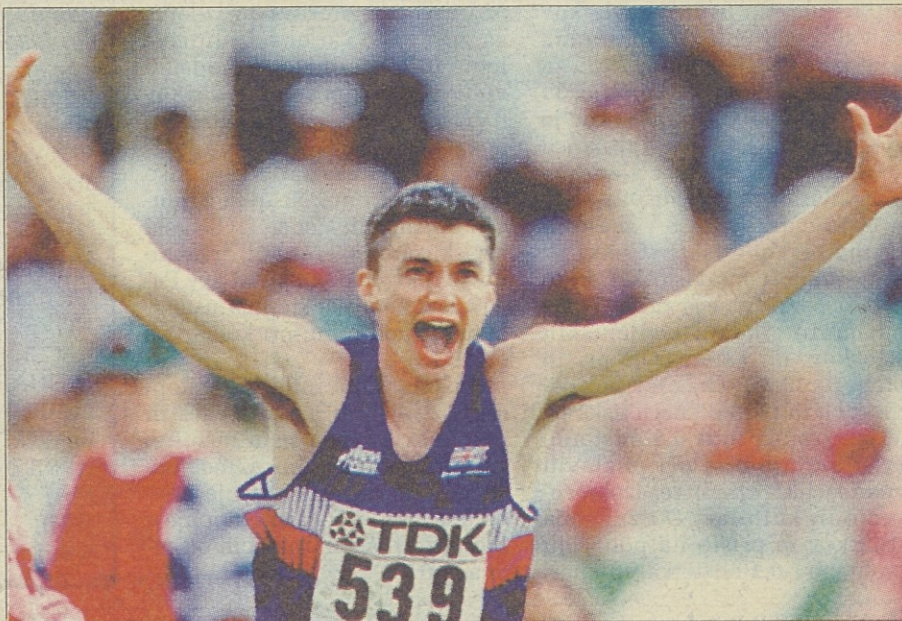
ATLETIKA / SVETOVNO PRVENSTVO V GÖTEBORGU

Sanjski dosežek Britanca Edwardsa v troskoku - 18,29 m

GÖTEBORG - Britanski atlet Jonathan Edwards je včeraj na svetovnem prvenstvu v Göteborgu premagal magično mejo 18 m v troskoku. Ne samo: kar dvakrat je presegel to mejo z 18,16 in 18,29 m. Zares sanjski skok!

Tudi včerajšnji dan je bil uspešen za Italijo: Elisabetta Perrone je v hoji na 10 km osvojila srebrno kolajno. Zmagala je Rusinja Irina Stankina. Na 100 m je bila najhitrejša Američanka Gwen Torrence pred Jamajčanko Merlene Ottey. V desetorobju pa je slavil American O'Brien.

Na sliki AP: veselje novega rekorderja.

POKOL ITALIJANOV V ZAIRU / PRETRESLJIVA PRIPOVED PREŽIVELEGA IZLETNIKA V NARAVNI PARK VIRUNGA

»Pod razkosanimi trupli sem se naredil mrtvega«

Flavio Riva ni videl napadalcev, ki so svoje žrtve oropali
Preiskovalci tavajo v temi, Farnesina pripravlja vrnitev trupel

KINSASA - Poleg Noelle Castiglioni, ki je izgubila moza in dva otroke, je poboj v naravnem parku Virunga v Zairu preživel tudi Flavio Riva. Življenje si je resil tako, da se je naredil mrtvega pod trupli ostalih nesrečnežev. Velik džip, s katerim so se vozili, se je po napadu neznanec s strelnim orožjem zeletel v drevo in obtical.

»Med razkosanimi in preresetanimi trupli so bili tudi mozgani male Roberte, zraven ostankov njenega bratca Samueleja. Bilo je grozljivo.« Tako je predstavnik Visokega komisariata OZN za begunce, Lino Bordin obnovil pričevanje edinega preživelega člana skupine izletnikov, ki so bili v nedeljo pobiti v parku Virunga. Bordin je bil med reševalci in tako je lahko govoril z Rivo, ki v napadu ni bil poskodoval, in tudi z Noelle Castiglioni preden je padla v sok. Edino, kar je povedala, je bilo to, da je videla svoja otroke, ki so ju »ranili« strelji. Ne ve, da sta mrtva. Zenska je paralizirana, ker se ji je eden od nabojev zaril v bližino hrbtnice. Včeraj so jo prepeljali v bolnišnico v Nairobi.

Riva se je včeraj vrnil v bazo organizacije »Mondo giusto«, za katero je prostovoljno delal, in povedal, da so se v trenutku oboroženega napada vozili po

glavni cesti parka Virunga. Približal se jim je nek avtomobil, iz katerega so najprej streljali na voznika Luigija Cazzaniga, ki je izgubil nadzor nad težkim vozilom, to pa je trčilo v drevo. Rivo je sunek vrgel na tla, kjer so ga pokopala trupla ostalih potnikov, ki so padala drugo za drugim pod streli napadalcev. Tarcisio Cattaneo je uspel zakricati, naj prihranijo vsaj zenski in otrokom, nato pa je omahnil. Rivi ni uspelo videti napadalcev, ki so mislili, da je mrtev. Približali so se truplom in jim pokradli vse, kar je bilo uporabno, tudi cevle. Nato so odsli, alarm pa je kasneje sprožila izvidnica vojakov, ki se je pripeljala mimo.

Preiskovalci v Zairu medtem se vedno tavajo v temi in čakajo, da bi jim morebiti pomagala Castiglionijska žena, ko si bo opomogla. Predsednik republike Scalfaro je vodstvu organizacije »Mondo giusto« v Leccu poslal sozadni telegram, zunanja ministrica Susanna Agnelli pa osebno sledi razvoju dogodkov. Farnesina pripravlja tudi prevoz posmrtnih ostanov šestih žrtev v Italijo, do katerega bi lahko prislo že danes.

Na sliki (Telefoto AP): mali Samuele Castiglioni na sredi arhivskega posnetka.

Virunga - epicenter regionalne krize

GOMA - Območje parka Virunga, v katerem je bilo pobitih šest Italijanov, se nahaja na meji med Zairom, Ruando in Ugando in je ne samo geografski, ampak tudi politični epicenter regionalne krize. Njeni protagonisti so avtokratični in neizmerni Zaire generala in predsednika Mobuta Sese Seka, mala Ruanda, ki se je komaj izvila iz državljanske vojne, in Uganda Yowerija Musevenija, dejanskega sponzorja zdajšnje ruandske vlade.

V Zaire, ki ga kronično pretresajo politične krize in je ves čas na robu državljanske vojne, je lani pribežalo več kot milijon beguncev iz Ruande, ki so se namestili prav na območju cudovitega parka Virunga. Okrog mesta Goma je se vedno več sto tisoč beguncev, ki jih nadzirajo milicniki Hutu, največji krivci genocida Tutse. Ti se zdaj oborožujejo

za napad na novo ruandsko večetnico vlado, zairski general Mobuto pa ima ves interes, da ohrani ruandske begunce, ker mu zagotavljajo humanitarno pomoč in ponujajo izgovor, da ne razpiše demokracijskih volitev, ki bi bile morale biti že pretekli mesec.

Razlogov in potencialnih krivcev za poboj italijanskih državljanov je to-

rej za celo kopico, kajti poleg revščine premore območje parka Virunga tudi obilico orožja. Bolj kot krvavi rop iz potrebe, se zdi neusmiljena eksekucija v Virungi dejanje oborožene tolpe, ki sprotuje le zakon močnejšega. Podobno, kot se je zgodilo lani v Somaliji prav tako nedolžnima žrtvama Miranu Hrovatinu in Ilarii Alpi.

Vhod v park Virunga, v katerem je bilo v nedeljo zverinsko ubitih šest Italijanov (Telefoto AP)

TRGI / PO OBJAVI PODATKOV O JULIJSKI INFLACIJI

Lira krepko pritisnila na marko in dolar

Nemški bankovec padel pod 1.120, dolar pa na 1.565 lir, vendar se je popoldne okrepil

MILAN - Kot je bilo pričakovati, je lira včeraj pridobila nadaljnji teren v menjavi z marko in dolarjem, k čemur ji je veliko pomagala tudi Istatova potrditev podatkov o julijski inflaciji. Po tečajnici centralne banke je dolar veljal 1.572,8 lire, kar je približno 7 lir manj kot v petek, marka pa 1.121,8 lire ali približno 9 lir manj kot konec preteklega tedna. Sredi dopoldneva, takoj po objavi podatkov o inflaciji pa se je lira se bolj okrepila in spravila marko celo pod 1.120, dolar pa na 1.565 lir.

Positiven je bil tudi borzni stanek v Milanu, ki je reagiral na rast lire in na krepko ovrednotenje pogodb na državne vrednotnice. Vrednost poslov je dosegla solid-

nih 670 milijard lir, zadnji Mibtel pa se je povzpela za 0,92 odstotka. Viden skok so naredile skoraj vse vodilne delnice, saj se je njihov indeks Mib-30 okrepil za 1,08 odstotka, medtem ko je splošni kazalec MIB dosegel 0,97-odstono ovrednotenje (3,8 odstotka več kot v začetku leta). Kot receno, so se krepko povzpeli tudi tečaji BTP future, ki so bile v petek vredni 103,37, včeraj pa so dosegli raven 104,14. Analitiki menijo, da finančni trgi cutijo pozitiven vpliv pričakovanj za finančni zakon in za obstoj Dinijeve vlade, ki uživa njihovo zaupanje.

Kot receno, so dokončni podatki o julijski inflaciji dali trgovinov zalet, čeprav marsikateri komentator opozarja, da je treba za

utrditev deinfacije počakati na september, ki je tipično vroč inflacijski mesec. Minister za industrijo Alberto Clò in njegov proračunski kolega Rainer Masera pa sta včeraj na obisku v deželi Apulija znova posvarila pred neutemeljenim višanjem cen, saj so le-te že absorbirale podcenjenost lire in tudi posledično podražitev surovin. Vlada zato upa, da bo okrepitev tečaja lire takoj vplivala na cene, saj so se v padajoči fazi italijanskega bankovca po zaslugi spekulacije te podražile celo anticipirano. Skratka, proizvajalci in distributerji bi morali po mnenju vlade preklcati napovedane podražitve, kajti v nasprotnem primeru tvegajo, da si sami zadrignejo zanko okoli vratu.

EKONOMSKA GIBANJA / DOKONČNI PODATKI STATISTIČNEGA ZAVODA ZA JULIJ

Istat potrdil julijsko povprečno letno inflacijsko stopnjo pri 5,6 odstotka

»Večno mesto« ni samo prestolnica države, ampak tudi življenjske draginje

RIM - Statistični zavod Istat je včeraj potrdil, da se je povprečna letna inflacijska stopnja v juliju ustavila pri 5,6 odstotka in da je bilo torej predvidevanje, opravljeno na osnovi podatkov iz vzorčnih mest, popolnoma pravilno. Enako velja tudi za mesečno inflacijsko stopnjo, ki je znašala 0,1 odstotka, kar je znatno manj kot v juniju, ko so se življenjski stroški glede na maj povišali za pol odstotka.

Najobcutneje so se v mesečni primerjavi povišali stroški za stanovanje (+0,9 odstotka), in to zaradi periodičnega prilagajanja najemnin gibanju življenjskih stroškov, do katerega je prislo prav v juliju. Podražitev nekaterih revij in periodičnega tiska pa je povzročila tudi 0,4-odstotno zvišanje indeksa pri poglavju »rekreacija, prireditve, izobraževanje in kultura«. Do znižanja izdatkov je prislo na področju prehrane (-0,1 odstotka) in ener-

gije (-0,2 odstotka), medtem ko so variacije v letni primerjavi veliko bolj nihajoče in gredo od +9,1 odstotka za »prevoz in komunikacije« do -2,1 odstotka za »zdravstvene storitve in izdatke za zdravje«. Če bi od junijske letne inflacijske stopnje odsteli vpliv zvišanja posrednih davkov (IVA ipd.), bi namesto 5,6 znašala 4,8 odstotka.

Julijskega zaviranja cen niso občutili v Rimu, Neaplju Firencah in Anconi, kjer so življenjski stroški obilno presegli državno povprečje, medtem ko se je v Palermu draginjska stopnja ustavila daleč pod njim, pri komaj 3,9 odstotka.

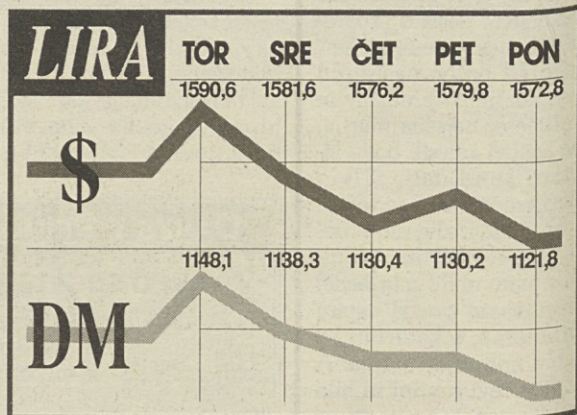
Razpon letne inflacijske stopnje v dvajsetih glavnih mestih italijanskih dežel nam nazorno kaže druga preglednica, medtem ko vidimo na prvi gibanje povprečne letne inflacijske stopnje v zadnjih trinajstih mesecih od junija lani.

Konjunktura (v primerjavi z mesecem prej) in tendenca (v primerjavi z enakim mesecem leta 1994) nihanja inflacijske stopnje od junija 1994 do julija 1995:

MESECI	VARIACIJA	
	mesečna	letna
JUNIJ 94	+0,2	+3,7
JULIJ	+0,3	+3,6
AVGUST	+0,2	+3,7
SEPTEMBER	+0,3	+3,9
OKTOBER	+0,6	+3,8
NOVEMBER	+0,4	+3,7
DECEMBER	+0,4	+4,1
JANUAR 95	+0,4	+3,8
FEBRUAR	+0,8	+4,3
MAREC	+0,8	+4,9
APRIL	+0,5	+5,2
MAJ	+0,6	+5,5
JUNIJ	+0,5	+5,8
JULIJ	+0,1	+5,6

Rast letnega indeksa cen v glavnih mestih dežel:

MESTO	INFLACIJA (%)
RIM	+7,1
NEAPELJ	+6,4
FIRENCE	+6,3
ANCONA	+6,2
BENETKE	+6,1
TRENTO	+5,9
GENOVA	+5,6
BARI	+5,6
MILAN	+5,6
PERUGIA	+5,5
POTENZA	+5,5
BOLOGNA	+5,5
TURIN	+5,3
TRST	+5,2
L'AQUILA	+5,1
AOSTA	+5,1
CAMPOBASSO	+5,0
CAGLIARI	+4,8
R. CALABRIA	+4,2
PALERMO	+3,9

ADRIA
 ADRIA AIRWAYS
 SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK
IZ LJUBLJANE V
BARCELONO, FRANKFURT,
LONDON, MÜNCHEN,
ISTANBUL, MOSKVO,
KOPENHAGEN, PARIZ,
PRAGO, RIM, SKOPJE, SPLIT,
TIRANO, DUNAJ, ZÜRICH
 Informacije in rezervacije:
 • ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
 • prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312
 • ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
 • ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512

EBLA / V KONJUŠNICAH MIRAMARKEGA GRADU

Izbor petstotih primerkov iz bogate eblaitske zakladnice

Izpit za kulturno politiko Illyjeve uprave: bo res 50.000 obiskovalcev?

Z današnjim dnem so v konjušnicah trzasega Miramarskega gradu na ogled izkopenine anticne Eble - cvetočega sirijskega mesta predklasične dobe. Razstavo, ki jo je pred Trstom gostila rimska Palaca Venezia, je doslej obiskalo rekordno število ljudi: nad stotrideset tisoč.

Odkritje Eble je eno najpomembnejših arheoloških odkritij zadnjih petdesetih let. Italijanska odprava rimske univerze La Sapienza, ki jo je vodil profesor Paolo Matthiae, je na dan privedla nad 17.000 glinastih tablic najrazličnejše vsebine, votivne predmete, kipe in nakit. Po tridesetih letih izkopavanja je danes mogoče s precejšnjo natančnostjo izrisati tloris mestnega središča s kraljevo palačo, templjem, akropolis.

Trzaska razstava prikazuje vzorec zajetnega gradiva - nekaj več kot petsto predmetov, med katerimi nekaj najznatnejših, ze skorajda legandarnih primerkov: glinasto tablico z najstarejšo doslej znano meddržavno pogodbo, zlati kipe s človeško glavo, bogato izdelano tolkalo egiptovskega izvora. Razstavišče v nekdanjih konjušnicah je razdeljeno v tri skope. Prvi prikazuje razvoj arheoloških raziskovanj v Siriji, s posebnim poudarkom na italijanski ekspediciji; drugi del prinaša izkopavanja iz starejše dobe eblaitske civilizacije (iz obdobja 2400 - 2300 pred n.s.), tretji del pa zadnje obdobje razcveta Eble (2000 - 1600 pred n.s.). Razstavljene predmete dopolnjujejo fotografije, makete in video

rekonstrukcije. Skozi celotno pot spremljajo obiskovalca opisni panoji. Tokrat je najbrž zadnjič na ogled tako obsežen izbor izkopenin: v Združenih državah Amerike bo predstavljenih veliko manj primerkov, v Evropi pa je to brzkone celo zadnja možnost za srečanje s starodavnimi predmeti.

Razstava Ebla - ob začetkih mestne civilizacije v Siriji bo na ogled do 7. januarja vsak dan od 9. do 19. ure. Spremno gradivo je na razpolago v italijanskini, angleščini in nemščini, kaseta z razlago pa tudi v slovensčini; skupine bodo lahko povprašale tudi za slovensko govorečega vodica.

Razstavo so včeraj v jutranjih urah pred popoldansko svečano otvoritvijo neuradno predstavili novinarjem. Predstavitve so se udeležili prof. Paolo Matthiae, ki je vodil obisk, nekaj njegovih oziroma sodelavcev, sirijska ambasadorica v Italiji in odborniki za kulturo Damiani. Podčrtali so pomen pobude s kulturnega in turističnega vidika. Profesor Matthiae je posebno zahvalno namenil sirijskim oblastem, ki so omogočile in podprle najprej izkopavanja, nato pa razstavo, in tržaski krajevni upravi. V poznem popoldnevu so ob prisotnosti krajevnih oblasti tudi uradno prestigli trak ob vstopu v konjušnice. Prisotne je pozdravil Damiani, za njim pa sta besedo prevzela zupana Illy in sirijska ambasadorica. Pomen razstave je v daljšem posegu poudaril profesor Matthiae.MG

Predstavitve sta se udeležila prof. Matthiae in sirijska ambasadorica (foto Krizmančič/KROMA)

ZASKRBLJUJOČE VESTI OD VSEPOVSOD IZ ITALIJE

Vse več nasilja nad dekleti

RIM - Primerov nasilja nad ženskami, od severa do juga Italije, je te dni vse več. Edina uteha, ki pa ne more izbrisati ali popraviti storjenega gorja, je aretacija storilcev (vsaj v primerih, ki so prišli v javnost). Za žrtve pa se trpljenje s tem ni končalo, čaka jih še mučna pot po sodiščih, obnavljanje in ponavljanje vsega, kar so doživeli. Marsikdo je krivdo že naprtil diskotekam, v bližini katerih je prišlo do zadnjih napadov na dekleta. Diskoteke same po sebi pa ne navajajo k nasilju, meni duhovnik Oreste Benzi, pobudnik skupnosti »Giovanni XXIII°«, ki je angaziran z nekakšnim »apostolstvom v diskotekah«, saj se z mladimi

srečuje na raznih koncertih v obmorskih krajih v Romagnu in Toskani. Razlog je drugačen, pravi Benzi, in sicer v pomanjkanju trdnih moralnih vrednot, mladino družba prisili, da postane porabnik emocij, in sploh ni pomembno, če je nekaj dobro ali slabo, važno je, da je prijetno. Na vsak način, trdi se Benzi, v diskotekah prihaja do masovne eksaltiranosti občutka vsemogočnosti, nekateri jemljejo mamila. Glede spolnega nasilja pa duhovnik dodaja, da v preteklosti ni bilo nič drugega, in pri tem omenja vaše praznike.

Kot smo dejali, so storilce zadnjih primerov nasilja odkrili. Dekle, ki so posilili v Milanu,

naj bi bila ugrabila mlada Romuna, 23-letna Andreis Vitalie in Adrian Boda, ter jo odpeljala v neko sobo, kjer je prebival Vitalie. Soba je bila za trgovino, v kateri je delal Vitalie, ki je dekle več ur posiljeval. Oba sta v Italiji brez potnega lista, avto, s katerim sta odpeljala žrtve, pa je bil ukraden.

Za zapahi je tudi trojica, ki je prav tako obtožena, da se je znašala nad nekim 23-letnim dekletom v Civitavecchii. Namesto domov, so jo iz diskoteke odpeljali na neko samotno mesto in jo več ur zadržali. Eden od nasilnežev je tudi poročen. Podobna je zgodba neke 22-letne Poljakinje, ki je zaposlena v Bologni kot »baby sitter«: z nekatere

rimi fanti je prebila večer v diskoteki, ponudili so ji prevoz, med potjo so se ustavili na neki samotni cesti, a dva sta jo posilila.

Se bolj žalostna je zgodba 15-letnega dekleta iz Sarajeva. Pred mesecem dni naj bi jo 21-letni Albanec pripeljal v Italijo, obljubil ji je, da jo bo poročil. Namesto poroke pa jo je prisilil, da je končala na pločnik v Turinu, pri čemer mu je pomagal neki rojak. Skupaj s Sarajevčanko je bila se neka 19-letna Makedonka. Podobna usoda je čakala neko 18-letno Albanko: neki 24-letni rojak jo je najprej posilil, zatem pa se pretepel, ker se je uprla, da bi »delala« pod njegovim nadzorstvom.

MILAN / PREISKAVA

Rea, štiri ure pred sodnikom, a o Di Pietru niso rekli niti besedice

Nekdanji vodja milanskih mestnih redarjev obtožen podkupovanja

MILAN - Stiri ure, toliko časa je trajalo včerajšnje zaslišanje nekdanjega vodje milanskih mestnih redarjev Eleuteria Ree. Skupaj s kakimi tridesetimi redarji in desetiimi funkcionarji in nadzorniki občinskega trgovskega oddelka je obtožen korupcije in zlorabe javnega položaja. Njega in druge so pred meseci prijavili sodstvu nekateri redarji, ker naj bi jih samovoljno premestil, da bi ne ovirali njegovih domnevnih nedovoljenih poslov.

Rea je stopil v središče milanske sodne kronike, ko je bilo njegovo ime vključeno v preiskavo proti sodniku Antoniu Di Pietru. Njemu naj bi posodil (brez obresti) kakih sto milijonov lir. Takrat se je samovoljno odločil, da se

zacasno odreče svojemu delovnemu mestu.

Včeraj ga je javni tožilec Giovanna Ichino zaslišala v zvezi s spornimi premestitvami, rea pa naj bi tudi odgovarjal na vprašanja o odnosu z nekdanjim pooblaščenim upraviteljem zavarovalnice MAA Assicurazioni Giancarlo Gorinijem. Le-ta naj bi izdal Rei nekaj čekov, s katerimi naj bi Rea placal dolgove, ki so se mu nakopile zaradi izgub pri igrah in stavah. Obtoženec naj bi zavrnil vse obtožbe, vsaj tako je po zaslišanju izjavil njegov odvetnik Balzano Prota. Na vprašanje, ali je bil med zaslišanjem govor tudi o Di Pietru, je Prota odrezavo odgovoril: »Ne!« medtem ko se je Rea oddaljil.

Jože Pirjevec

Vidov dan

Odlomek iz knjige »Jugoslavija 1918-1992«

Ozna, ki so jo izučili inštruktorji sovjetske NKVD, in v katero so smeli stopiti samo člani partije, je postala prava država v državi ter nadzirala vsa vozlišča socialnega življenja. Svoje zaupnike je imela v vsaki hiši, v vsaki ulici in od njih zahtevala sporne karakteristike za vsakega državljan. Kmalu po zmagi »ljudske oblasti« se je prebivalstva polastila psihoza strahu, servilnosti in splošnega nezaupanja. »Moloh lazi, goljufije in nasilja se zazira v slovensko telo«, je zapisal Edvard Kocbek na začetku leta 1946 v svoj dnevnik in s tem izrazil moro, ki se je raztegnila nad vso Jugoslavijo. Država je bila mesece in mesece prepuščena na milost in nemilost vsemogočnemu režimu, ki je lahko udaril kjerkoli in kogarkoli je hotel. Civilna sodišča so ukinili, revolucionarno pravico pa zaupali trem organom, vojaškimi in ljudskimi sodiščem ter Ozni, ki so se ravnali po napotkih Višinskega, organizatorja velikih stalinističnih čistk v tridesetih letih: »Priznanje je kralj vseh dokazov.« V razmerah, v katerih je v bistvu vladalo brezpravje, so bili primerno sredstvo za pregon vojnih zločincev in kolaboracionistov, pa tudi, spekulativcev, gospodarskih sa-

boterjev, resničnih ali namišljenih nasprotnikov režima in vojnih dobičkarjev. Vse te ljudi je ljudska oblast vzela pod udar, jih pozaprla in zaplenila premoženje. Sekvestracija, konfiskacija in »patriotično« nacionalizacija velikega kapitala, rudnikov, bank, zavarovalnic, železnic, tovarn, gradbenih in trgovskih podjetij je izvedla v tako pospešenem ritmu, da jo je praktično že zaključila, ko je 5. decembra 1946 izdala ustrezni zakon. Z izjemo Českoslovaske je slo za največji prehod lastnine iz privatnega v javni sektor, kar jih je doživela srednja Evropa. Ta »ekspropriacija ekspropriatorjev« pa se je zdela nadvse obetavna tistim, ki so videli v revolucionarnem odvzemanju proizvodnih sredstev zmagovalne socializma. »Nasa država,« je izjavil Djilas na začetku leta 1946, »se bo razvijala hitreje kot Sovjetska zveza.«

Bolj previdne so bile oblasti, vsaj na začetku, do kmetov. Zavedale so se namreč njihovega odločilnega prispevka v partizanskem boju in pomena poljedelske produkcije za preživetje države. Z zakonom o agrarni reformi, ki je bil potrjen 23. avgusta 1945, so pod geslom »zemljo tistemu ki jo obde-

luje« brez odškodnine odvzele zemljiško posest bogatejšim zasebnikom, bankam, podjetjem, Cerkvi, samostanom in verskim ustanovam. Reforma je omejila obseg kmetij na petintrideset oziroma v goratih območjih na petinštirideset hektarjev, a ni imela velikega pomena, saj je veleposestva v glavnem odpravil že prejšnji režim. Razlaščenih površin tako ni bilo več kot za milijon in pol hektarjev, vključno z zemljo vojvodinskih Nemcev, na posestva katerih so naselili 60.000 družin iz Bosne, Like, Korduna in Crne gore. Na plodnih ravninah Vojvodine so se ti gorjanci le s težavo ukoreninili in pridobljene zemlje pogosto niso znali primerno obdelovati: a to v bistvu ni bilo pomembno, bolj važno je bilo, da so v prid Srbom odločno spremenili etnično strukturo pokrajine.

(Se nadaljuje)

V soboto nam je tiskarski skrat zmešal strene, tako da smo po pomoti ponovno objavili že enkrat objavljeno nadaljevanje. Bralcem in avtorju se opravičujemo in prosimo za razumevanje.

Uredništvo

11.

GOJMRIR DEMŠAR

Glasbena matica skozi desetletja (1)

Sredi preteklega stoletja je bila slovenska glasbena dejavnost v glavnem »buditeljska«

Lansko jesen je poteklo 85 let od ustanovitve tržaške Glasbene matice. Jubileja te pomembne slovenske kulturne ustanove v Italiji se bomo spomnili v člankih, ki jih bo naš dnevnik objavljati v več nadaljevanjih. Napisal jih je prof. Gojmir Demšar, ki je podoben niz pripravil tudi za radijsko postajo Trst A, za naš dnevnik pa je zbrano gradivo ustrezno predelal.

Nekako od srede preteklega stoletja so politični dogodki močno vplivali na prebujanje narodne zavesti med Slovenci in spodbudili prizadevanja za hitrejšo kulturno rast. To tudi na področju slovenske glasbe, ki je bila tedaj še dokaj neobogljena. Ključni vzvodi za pomembnejše kulturne dejavnosti na celotnem slovenskem ozemlju so bili se vedno v rokah tujcev, predvsem Nemcev in Italijanov. Slovenska glasbena dejavnost je bila tedaj v glavnem podrejena potrebam za prebujanje narodne zavesti. Morala je biti ljudem lahko dostopna, razumljiva - torej predvsem vokalna glasba, največkrat s teksti, ki so budili narodno zavest. Za visjo kakovostno plat je manjkala ustrezna glasbena izobrazba zlasti pa glasbeno solstvo. Le redki Slovenci so imeli možnost, da bi v tujini razvili svoje glasbene sposobnosti. Med temi so bili v drugi polovici preteklega stoletja Fran Gerbič in bratje

Ipavec. Tudi pri njihovem ustvarjalnem delu je opazna predanost narodnostnemu prebujanju kar se je odražala v številnih, pretežno nezahtevnih vokalnih skladbah. A napisali so tudi nekaj tehtnih glasbenih del.

Glasbeni programi prireditve slovenskih citalnic, ki so jih v zadnjih desetletjih preteklega stoletja imenovali »besede« so vsebovali predvsem zborovske skladbe in samospeve.

V Trstu je svoj pevski zbor osnovala tudi Slavjanska citalnica, ki je leta 1961 nasledila Slavjansko društvo, nastalo leta 1948. Prvi pevovodja tega pevskega zbora je bil češki književnik Jan Lego. Citalnice so bile razširjene v raznih krajih na Trzaskem. Leta 1865 je bila ustanovljena citalnica v Rojanu, dve leti kasneje v Barkovljah in kmalu zatem pri Sv. Ivanu; v Skednju, na Proseku, Opcinah, Katinari itd. V okviru njihovega delovanja so bili posebno pomembni pevski zbori. Tako so pri Sv. Ivanu pri Trstu delovale kar tri vokalne skupine: najprej župnijski pevski zbori že od leta 1856 dalje, nato Vokalna skupina Sv. Ivana, ki je delovala v letih 1862 do 1877 in pevski zbor Zora v letih 1884 do 1914.

V glasbeno življenje na Primorskem sta s svojim delovanjem krepko posegla Hrabroslav Volaric, učitelj petja in prosvetni organizator, ki je napisal vrsto zborovskih in tudi nekaj kla-

virskih skladb ter Anton Hajdrih, avtor številnih priljubljenih zborovskih pesmi, med katerimi znanu Jadransko morje.

Kmalu se prične tudi na Primorskem glasbeno življenje izmikati ozkemu citalniškemu okviru. Kvaliteta glasbenih sporedov, ki so tedaj ustrezala predvsem družbenemu dogajanju se prične dvigati. Vzpon redno z ustanavljanjem glasbenih društev in z razvojem gledališke umetnosti so nastajala tudi resnejša instrumentalna dela. Tu bi omenili znamenito Serenado za godalni orkester Benjamina Ipavca iz leta 1898, ki so jo v izvorniku imenovali Serenado za orkester na lok. Njegov brat Josip Ipavec pa je napisal Pantonimo »Možicek«, katere prva uprizoritev na slovenskem odru je bila v Trstu 7. decembra 1910 pod vodstvom Vasilija Mirka.

Pri tem razvoju je bilo čutiti vedno večjo potrebo po kvalitetnih glasbenikih in seveda po glasbenih solah.

Prva javna glasbena sola v Ljubljani je bila ustanovljena že v daljnem letu 1816, a je bila v nemških rokah. Kot zanimivost naj omenimo, da se je na razpis za učiteljsko mesto na tej soli odzval tudi slavn skladatelj Franz Schubert, ki ga je priporočil tedaj zelo upoštevani glasbenik Salieri.

Z namenom, da bi se omogočila hitrejša in kvalitetnejša rast slovenske glasbe, je ljubljanska Glasbena matica, ustanovljena leta 1872 po zgledu glasbene sole Filharmonične družbe, ki so jo vzdrževali Nemci v Ljubljani, osnovala leta 1882 lastno, slovensko glasbeno solo.

Za rast Glasbene matice sta imela posebne zasluge Fran Gerbič, ki je leta 1886 prevzel vodstvo sole in Ceh Anton Förster, skladatelj priljubljene opere Görenjski slavček. Leta 1891 je Glasbena matica ustanovila pevski zbor, ki se je pod vodstvom Mateja Hubada razvil v enega najelitnejših vokalnih ansamblov. Prevzela je tudi organizacijo javnih glasbenih prireditev ter jim dala pravi koncertni značaj. Kronisti tiste dobe poročajo o izvrstnih izvedbah pomembnih glasbenih del svetovne literature kot na primer Dvorakov oratorij Stabat mater, Haydnovo Stvarjenje, Mozartov Rekvjem itd. Najpomembnejše delovanje Glasbene matice pa je bilo glasbeno solstvo. Podružnice njene glasbene sole so nastajale po vsej Sloveniji. V ta razvojni proces so se vključili tudi tržaški in gorški Slovenci.

MED NEDELJSKIM OBISKOM V FJK

Bossi se je tokrat spraval nad desnico

Podpora hrvaškemu predsedniku Tudjmanu "Senatur" najbrž spet tvega sodno prijavo

GRADEZ - Umberto Bossi se tudi med nedeljskim obiskom v Furlaniji-Juljski krajini ni izneveril samemu sebi. V Villi Santini in v Gradezu je zavzeto zagovarjal znani predlog o severni republiki, tarca njegovih zelo ostrih kritik pa sta bila Silvio Berlusconi in Gianfranco Fini. "Forza Italia" in Nacionalno zavestništvo je "senatur" obtožil sodelovanja z mafijo, spraval pa se je predvsem nad Finijevo stranko in pozval svoje zveste somišljenike, »naj odkrijejo vse, ki podpirajo ali glasujejo fasistično stranko«. Karabinjerji so sestavili poročilo o njegovih izjavah, zaradi katerih vodja Severne lige najbrž tvega sodno prijavo.

Ustanovitev parlamenta severne Italije v Mantovi predstavlja po njegovem zgodovinski dogodek, ki bo spremenil videz in samo ureditev države. »Prebivalci Severa so izgubili potrpljenje in sedaj mislijo zares, čeprav imajo proti sebi letalonosilko starega strankarskega sistema, ki pa jo bo Liga kmalu dokončno vrgla v zrak«, je zagrmel Bossi, ki je med stare in nove krmarje letalonosilke uvrstil Craxija, Forlanija

in Andreottija ter tudi Berlusconi in Fini.

Desnico, s katero je po zadnjih volitvah sklenil sicer kratkotrajno vladno zavezništvo, je obtožil vezi z mafijo in ji očital, da trdovratno ščiti pokvarjeni strankarski sistem in seveda celovite državnega ozemlja. Poslušalce shoda v Villi Santini je tudi pozval, »naj javno razkrinkajo vse, ki glasujejo za Nacionalno zavezništvo«. Te Bossijeve izjave so sprožile protest Berlusconijeve stranke ter deželnih svetovalcev NZ, ki pozivajo predsednico Dezele Alessandro Guerro (tudi ona pripada Ligi), naj se javno ogradi od teh sta-

lisc. Guerrove vsekakor ni bilo na spregled ne v Villi Santini in ne v Gradezu.

"Senatur" je napadel desnico tudi zaradi nje podpore Miloševiću Srbiji. Povedal je, da Severna liga podpira Hrvaško in da ima njen predsednik Franjo Tudjman v bistvu prav, ko opozarja na nevarnost italijanskega imperializma, ki ga po njegovem odvedno podpihuje prosrbsko usmerjena desnica. Po besedah senatorja Roberta Visentina, ki je tajnik furlanske Lige in izredni komisar tržaške, je prosrbska politična fronta vsekakor močno prisotna v vsej Furlaniji-Juljski krajini.

Bossi se je spretno izognil vsakršnemu komentarju o znanih sporih, ki se dalj časa razdvajajo tržaške in furlanske ligase. Trzasko indistentistično gibanje "Nord libero", ki izkorišča vsako priložnost za napad na Severno ligo, je označil kot proizvod običajne mafije.

V Villi Santini so zaradi okvare nekaj minut odpovedali mikrofoni. Bossi se je razjezil in odgovorne ožigosal za barvito kletvico. Pred tem pa so okvaro že popravili.

Srečanje treh Slovenij na Višarjah

Uvodna beseda Petra Vencija

VISARJE - Na Višarjih je bilo v nedeljo 7. srečanje treh Slovenij. Organiziral ga je Svet slovenskih krščanskih izseljencev v Evropi, ki je prav svetišče na tromeji izbral za svoja letna srečanja, na katerih izpostavljajo pogled na narodnostna in verska vprašanja, tako v Sloveniji kot v zamejstvu in zdomstvu.

In prav na to temo je bilo naravno nedeljsko srečanje, ki se je začelo s predavanjem državnega sekretarja za Slovence po svetu. Petra Vencija, ki je govoril o spravi med Slovenci. Pri tem je ocenil predvsem zdajšnji trenutek na Slovenskem ter izpostavil svoje gledanje na to problematiko, ki je se posebno med političnimi strankami predmet razhajanj in celo sporov.

Srečanje treh Slovenij so tudi letos končali z romanjem na Višarje in s slavnostno maso, ki jo je vodil koprski škof Metod Pirih.

Rudi Pavšič

NOV INSTRUMENT ZA VAŠE VARČEVANJE

CTZ

CERTIFICATI DEL TESORO ZERO-COUPON Z DVELETNO ZAPADLOSTJO

■ Zakladne vrednotnice CTZ se koristijo od 30. junija 1995 in zapadejo 30. junija 1997, datum ko bodo vrednotnice izplačane.

■ Nove zakladne vrednotnice so "Zero-coupon", to pomeni, brez kuponov za izplačilo obresti. Ob podpisu varčevalci položijo, kakor pri BOT, nižjo vsoto kot je nominalna vrednost vrednotnice; ob zapadlosti, po dveh letih, prejmejo nominalno vrednost vrednotnice neto po davčnih odbitkih.

■ Vrednotnice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem brez osnovne cene.

■ CTZ se lahko rezervirajo pri bančnih okencih do 13.30 dne 8. avgusta. Banca d'Italia ne sprejema rezervacij. Za rezervacije in podpise ni predvidena nikakršna provizija. Najmanjši znesek za rezervacijo znaša 5 milijonov lir.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in donos bosta objavljena v časopisju.

■ Vplačila vrednotnic, po ceni iznešeni na dražbi, je treba poravnati 14. avgusta.

■ Vrednotnice materialno ne krožijo; posojilo je izdano z enojnim globalnim potrdilom, ki ga ima v depotizu Banca d'Italia. Ob podpisu niso prikazane vrednosti zadolžnic; to omogoča varnejše kroženje vrednotnic brez omejitve prenosljivosti.

■ CTZ se uradno kotirajo.

■ Podrobnejše informacije nudi vaša banka.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Task: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomska propaganda: Publist SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

KOČLJIVO VPRAŠANJE ZA MESTNO SKUPNOST

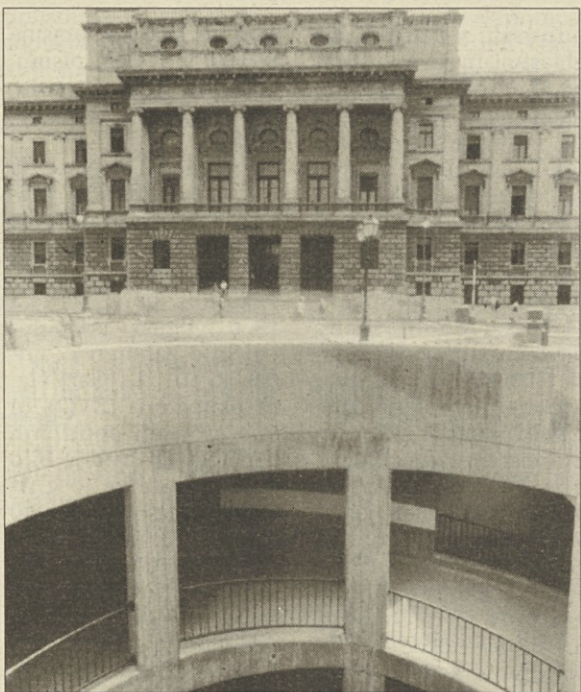
Parkirišča še dalje razdvajajo javnost

SKP: Župan Illy podpira zasebne podjetnike
Skupina "Camminatrieste" hvali Občino

Vprašanje parkirišč v strogem mestnem središču je se vedno predmet glasnih polemik. Olje na ogenj je ob odprtju podzemnega parkirišča pred sodiščem (na sliki-FOTO KROMA) zžil župan Illy, ki je napovedal, da bo Občina jeseni ne samo se bolj omejila promet v središče mesta, a tudi - povsod, kjer bo mogoče - uvedla parkirišča proti placilu. Županova stališča so kritizirali trgovci in mnogi prebivalci mestnega središča ter nekateri politiki, ne samo iz vrst opozicije, a tudi iz Illyjeve večine.

Po mnenju Stranke komunistične prenove ni naključje, da je Illy sprožil polemiko o brezplacnih parkirskih prav ob odprtju velike podzemne strukture pred sodiščem. Župan je očitno hotel spodbuditi ljudi, naj se poslužujejo novega parkirišča. »Ce pomislimo na polemike s parkiranjem v centru Giulia smo upravičeno zaskrbljeni nad sozvočjem med Illyjem in privatnimi podjetniki«, menijo komunisti.

SKP v tiskovni noti sicer priznava hude težave, ki jih v mestnem jedru povzročajo avtomobili in divja ter neurejena parkiranja, treba pa je razlikovati med tistimi, ki rabijo avto skozi prazen nič in med tistimi, ki npr. rabijo vozilo za delo in podobno. Treba je tudi pomisliti na tiste prebivalce mestnih rajonov, ki si zaradi

previsokih cen ne morejo privoščiti garaje.

Velika parkirišča v centru po presoji SKP ne rešujejo problema, saj cedalje bolj spodbujajo rabo avtomobila v centru, kar le povečuje promet. Občina naj raje resno izdela prometni načrt, ki naj predvideva zaporo mestnega jedra in predvsem posodobitev avtobusne službe, ki je trenutno zelo pomanjkljiva. V tem okviru SKP predlaga površinsko železnico, pri čemer se lahko izkoristi sedajno mestno železniško traso in, zakaj ne, tudi morske povezave.

Illyjeve izjave pa toplo pozdravlja združenje "Camminatrieste", ki si prizadeva za zaščito in za varstvo pešcev. Ureditev parkirišč na placilo, ki jih napoveduje občinska uprava,

predstavlja dober odgovor vsem tistim, ki si v Trstu prizadevajo, da bi ostalo vse pri starem in da bi se nič ne spremenilo, tudi na področju prometa ne.

"Camminatrieste" tudi pozdravlja nedavni sklep deželne uprave, ki se je z nakupom novih avtobusov konkretno zavzela za krepitev avtobusnih povezav. Tržaska pokrajina bo tako v kratkem dobila 29 novih avtobusov. Združenje za varstvo pešcev pravi, da se v Trstu dnevno vozi na mestnih avtobusih tudi do sto tisoč občanov, zato je prav, da jim javne uprave (v tem primeru Dežela) posvetijo primerno pozornost. "Camminatrieste" se od vedno zavzema za radikalno zaprtje mestnega središča zasebnemu avtomobilskemu prometu.

OPČINE / TRADICIONALNI TABOR

Pomembna zgodovinska razstava o jusu

V okviru letošnjega Tabora '95 kopica zanimivih pobud

Nocoj ob 20.30 se v prostorih Prosvetnega doma na Opcinah začne tradicionalni poletni praznik Tabor '95 in sicer z odprtjem razstave »Clovek in zemlja - openski jus«. Razstava prikazuje vrsto originalnih kmečkih predmetov, dokumentov, openski jurski kataster in celo zemljevid iz 16.stoletja, ki se nanasajo na skupno opensko zemljiško posest, zaradi katere so se morali Openci stalno pripraviti na tržasko rabo avtomobila v centru, kar le povečuje promet. Razstavo dopolnjuje tudi bogata zbirka fotografij kmečkega orodja, gospodinjinskih predmetov itd.

Za originalne predmete gre vsa zahvala samim vaščanom, ki so jih rade volje posodili društvu. Na ogled je nad 120 originalnih predmetov, ki so rabili openskim kmetom za najrazličnejša kmečka opravila: vozovi, orala, koši za listje, kuhinjski pripomočki za rezanje repe, zelja itd.

Sama razstava je razdeljena na dva tematsko dopolnjujoča se dela: prvi del je zbirka vse stare dokumentacije, ki obravnava openski jus od leta 1800 do danes, drugi del razstave pa sestavljajo že omenjeni kmečki predmeti. Zgodovinsko zbirko krasi najstarejši dokument, to je zemljevid iz 16.stoletja (po vsej verjetnosti je avtor Ortelius), na katerem so označene tudi Opce (na zemljevidu so označene kot »Obczinah«), poleg zemljevida pa so na ogled tudi pomembni dokumenti iz 19.stoletja, na katerih so označeni vsi lastniki zemljišča ter ledinska imena

krajev. Z avstrogrško zakonodajo je prisla namrec v rabo knjižba vse zemljiške lastnine; openska skupnost je tako postala lastnica skupne zemlje (v obsegu starih milijonov kvadratnih metrov) leta 1834; originalna knjižba te lastnine openske skupnosti se nahaja v državnem arhivu, v Prosvetnem domu pa bo obiskovalcem na ogled kopija tega pomembnega dokumenta. Nedvomno bo za obiskovalce razstave zanimiva tudi originalna knjiga iz leta 1862, v kateri so točno navedeni vsi stroški posameznih vaščanov za odkup gmajne od devinske gosposke, ki je bila takratni lastnik zemljišča. V dvorani Prosvetnega doma bo razstavljena še cela vrsta tozb proti tržaski občini, ki so jih Openci vložili na tržasko sodišče. Tržaska občina si je tako npr. leta 1965 hotela prisvojiti skupna zemljišča po številnih vaseh, na srečo pa je potem sodišče odredilo, da občina nima pravice do take prisvojitve brez privoljenja prejšnjih lastnikov. V okviru zanimive razstave bo poleg tega akta na ogled še cela vrsta pritožb glede razlastitev (npr. iz leta 1955, torej v letih nove demokracije Italije!), pa knjige, mape itd.

Ob otvoritvi razstave bo imel uvodno besedo Zoran Sosič, ki je sam tudi dal dokumente na razpolago. Večer bodo popustili se domači igralci z utrinki iz starih časov na Opcinah, ki jih je po knjigi Angela Vremca »Vas, ljudje in čas - zgodovina Opčin« priredil Drago Gorup. (V.V.)

NOVICE

Radikalci napovedujejo kar 18 referendumov

Club Pannella (radikalna stranka) zbira podpise za kar osemnajst novih ljudskih referendumov. Podpise zbirajo na tržaskem županstvu v dopoldanskih urah (Trg Granatieri 2, prvo nadstropje, soba st. 214), na sedežu Cluba Pannella med 16.30 in 19.30 v Ul. delle Torri in tudi okviru praznika melone, ki ga na Pomolu Pescheria prireja Lista za Trst.

Laburisti ocenili politično situacijo

Tržaski laburisti (levo usmerjeni nekdanji socialisti) so na zadnji seji ocenili politični in gospodarski položaj na pokrajinski ravni. O tem bodo sestavili dokument, v katerem bodo obravnavali tudi odnose med Trstom in deželno upravo. Na seji so se ukvarjali tudi z usodo pokrajinske uprave v luci spornega načrta o velemestni tržaski občini.

V četrtek v »On Air« skupina »Heavy les wanted«

V četrtek 10.avgusta bodo v Trstu nastopali »Heavy les wanted«, zanimiva multietnična glasbena skupina iz Slovenije, katere člani so bodisi Slovenci kot Italijani iz naše dežele. Poleg večjezičnih besedil (pojejo namrec v slovenščini, italijansko, angleščini in francosko) ponuja skupina čisto posebno glasbeno zmes funka, jazza, rapa, heavyja ter ragga/ska. Lokal »On Air« (na Obalni cesti) odpre ob 22. uri, koncert pa se bo pričel ob 23.uri.

Prihodnji teden Timoria v Trstu

V sklopu poletnega toura po Italiji, se bo rock skupina Timoria iz Brescie ustavila tudi v našem mestu. Timoria so svojo glasbo, ki se pogostoma dotika socialnih vprašanj našega časa, navdušili italijansko mladino, pa tudi bolj znane kolege. Sodelovali so namrec že z Ligabuejem in Giannio Nannini, na tridnevem koncertu Sonoria pa so igrali s skupino Aereosmith.

Njihov nastop je predviden v četrtek, 10. avgusta, ob 21. uri, na gradu Sv. Justa. Koncert se vključuje v sklop pobud "Triestestate '95". Vstopnice sso na prodaj pri Utatu.

Do 20. avgusta razstave na Pomorski postaji

Ljubitelji glasbe in zgodovine si bodo lahko na Pomorski Postaji do 20. avgusta, od 10.30 do 19.30, ogledali sledeče razstave: "Tu che mi hai preso il cuor, opereta iz Trsta do Evrope", "Sissi kraljica Madžarske" in "Poklonitev Robertu Stolzu". Razstave je pripravil tržaski gledališki muzej "C. Schmidl" v sodelovanju z madžarskim državnim muzejem.

Izmenjave z Ukrajino

Nadaljujejo se akcije v okviru pobratenja Aiesec iz Trsta in Donetska. Pred časom so naše mesto obiskali ukrajinski študentje. Sedaj se je skupinica petih tržaskih univerzitetnikov odpravila v Kijev in Donets, kjer bodo gostje ukrajinskih sovrstnikov. V sedmih dneh si bodo v spremstvu svojih gostiteljev ogledali mesti ter se poskusili približati tamkajšnjemu življenju. Na sporedu je tudi več sestankov, v teku katerih naj bi se študentje pripravili na nadaljno sodelovanje.

MANJŠINA IN NESREČE

Trojezična tabla za oster ovinek na Bazoviški cesti

Kdor se pelje iz Trsta proti Bazovici, bo približno dva kilometra pod vasio zagledal gornjo trojezično tablo, ki opozarja na oster in nevaren ovinek (foto Krizmancic). Podobna tabla stoji tudi na drugi strani ovinka in opozarja voznike iz nasprotna smeri. Zanimivo seveda je, da je na tabli nasla mesto tudi slovenščina, kar je, žal, redkost. Očitno je k temu pripomoglo dejstvo, da se na tem ovinku zgodi veliko nesreč. Upamo, da ne bomo za uveljavljanje svojih pravic vedno placevali takšnih cen...

VOJNA V BIVŠI SFRJ / STALIŠČE SKP

»Dežela zanemarja begunce«

Združenje istrskih beguncev: Istra bo prej ali slej spet italijanska

Dezelna uprava zanemarja probleme beguncev iz republik nekdanje Jugoslavije in se zelo slabo pripravlja na morebitni prihod novih. To je mnenje Stranke komunistične prenove, ki je s svetovalko Eleno Gobbi vložila interpelacijo deželni vladi z zahtevo, da poseže v Rimu, naj država dosledno spoštuje (in izvaja) zakon o sprejemanju beguncev.

Gobbijeva pravi, da s skorajšnjo totalno vojno na tleh bivše SFRJ obstaja stvarna možnost novega navala beguncev v Furlanijo-Julijsko krajino, ki je po njenem mnenju popolnoma nepripravljena za sprejem novih nesrečnih pribežnikov. O popolni nepripravljenosti prica molk predsednice Dezele Alessandro Guerre, ki je v svojih zadnjih javnih nastopih popolnoma spregledala to kočljivo problematiko. Ta molk - pravi svetovalka SKP - je neupravičen in sramoto, na kar so v preteklosti že večkrat javno opozorile organizacije prostovoljcev, ki se ukvarjajo z oskrbo beguncev.

Izkušnja zbirnih centrov (največji je v Cervignanu) je popolnoma propadla, kar velja tudi za "potujoči" zbirni center med Lignanom in Rubignaccon, državna sredstva za to področje pa ostajajo še dalje neizkoriščena. Gobbijeva ne soglasja s sklepom, da bi zbirne centre za morebitne nove begunce uredili v treh nekdanjih vojskarskih kasarnah na Gori-

skem, saj so kasarne neprimerne za daljše bivanje pribežnikov. Brezbriznost dezelnega odbora za rešitev teh vprašanj je treba po mnenju Komunistične prenove povezati z dejstvom, da begunci nimajo volilne pravice...

Združenje istrskih beguncev (Unione degli Istriani) pa komentira izjave hrvaškega predsednika Tudjmana o domnevnem italijanskem imperializmu, ki podpira težnje po veliki Srbiji. Tudjman po mnenju predsednika združenja Denisa Ziganteja ni povedal nič novega, ker sta se Slovenija in Hrvaška že pred časom pritožili pri Farnesini, čes da je v Istri v teku "izraelizacija" (beri poitalijancjevanje) Istre. "Izraelizacija" si Zigante zamisla sirjenje cloveskih in kulturnih vezih istrskih in dalmatinskih beguncev, ki jo uradna Italija zal ne podpira, saj bi v nasprotnem primeru odločnejše zahtevala vrnitev imovine istrskih beguncev.

Tudjman - nadaljuje se Zigante - dobro ve, da ima pred sabo sovražnika, s katerim se ne more boriti z orožjem. Zato tarča njegovega napada ni toliko Istrski demokratični zbor, ampak zavest, da je Istra nekaj drugega od Hrvaske in da tudi ni sedanja etnična in jezikovna zmes, ampak to, kar je vedno bila in ki bo v kratkem spet postala, to se pravi italijanska dežela.

PREBENEG / OB LEPEM VREMENU

Z velikim obiskom gostje poplačali trud vaščanov

Prejšnji četrtek so Prebenežani v obnovljenem parku pred vasico priredili kar petdnevno sagra KD Rapotec. Lepo vreme je privabilo veliko ljudi, ki so si ob večernih urah zazele oddiha in hlada v tem krajnem parku. V nedeljo pa so proti večeru nastopili člani Pihalnega orkestra Breg, ki letos praznujejo stoletnico obstoja in so pod vodstvom dirigenta Musconija lepo zaigrali. Gostov je bilo toliko, da ni bilo sploh prostora, saj so bile vse mize in seveda tudi stolice zasedene. Vsi Prebenežani so poprijeli za delo in so prispevali k uspehu praznika. Sinoci so to petdnevno sagra zaključili, vašcani, ki so pripomogli k njenemu uspehu, pa si bodo privoščili zasluženi skupni likof.

(Besedilo in foto M.M.)

KRAŠKA OHCET / KOT JE ŽE TRADICIJA

Tudi letos je SKGZ podarila ženinu nošo

Nošo je sešil krojač Zoro Štokelj, ki je doslej oblekel že marsikaterega ženina

Kraška ohcet se bliza. V teku so že priprave na največjo turistično in etnografsko prireditev na Trzaskem. V ta okvir sodi tudi izročitev noše ženinu, ki jo tradicionalno podari SKGZ. Letosnjemu ženinu Petru Kuku je nosil izročil predsednik SKGZ Klavdij Palcic, ki je poudaril pomen prireditve (Na fotografiji Balbi/KROMA). Izročitvi noše sta prisostvovala tudi predsednik zadruga Naš Kras Egon Kraus in krojač Zoro Štokelj. Štokelj se že vrsto let ukvarja s siva-njem ohcetnih moskih nos in je oblekel že marsikaterega ženina. V skladu z že vpeljano tradicijo je krojač sesil tudi obleko, s katero me bo Peter Kuk podal

Deželni prispevki (11 milijard) za obrtništvo

Deželni odbor Furlanije-Juljske krajine je odobril prispevek v višini 11 milijard lir za obrtniške dejavnosti. Pet milijard 800 milijonov lir bo odmerjenih prispevkom obrtniškim podjetjem, konzorcijem in zadrugam za tehnološko prenovu, preosnovno strukturo in obrtniških laboratorijev, 3 milijarde 200 milijonov lir bodo namenjene kreditom za obrtniško dejavnost, nadaljnji 2 milijardi pa za deželno ustanovo za razvoj obrtništva ESA.

NOVICE

Letovanje v Arti Terme v organizaciji zgoniške občine

Zgoniska občinska uprava bo tudi letos priredila letovanje za upokojece v Arti Terme. Potekalo bo od 10. do 23. septembra, udeležijo pa se ga lahko šestdesetletniki in starejši. V Arti Terme so prezive-li počitnice že lani in izredno pozitivna izkušnja je privedla do tega, da se je občinska uprava zopet odločila za ta kraj. Za letovanje se lahko odločijo prebivalci zgoniške, repentabske in devinsko-nabrežinske občine. Izberejo pa lahko tudi letovanje v organizaciji občin Repentabor in Devin-Nabrežina. Prijave za Arti Terme sprejemajo v tajništvu na zgoniški občini od 14. do 26. avgusta. Zainteresirani se lahko na tajništvo obrnejo tudi za podrobnejše informacije o letovanju.

Stara keramika v muzeju Sartorio

Danes zvečer bo ob 20. uri v muzeju Sartorio možen ogled razstave Stara keramika v okviru prireditve Muzeji zvečer, ki jih organizirajo Mestni muzeji zgodovine in umetnosti. Razstavo, ki jo je uredila Lorenza Resciniti, so odprli v novembru 1994 potem, ko je bil muzej več časa zaprt. Posodje iz 16. in 17. stoletja prihaja v glavnem iz italijanskih manufaktur, nekaj primerkov pa je tudi iz angleske produkcije. Krozniki, namizni nastavki, skledice, skodelice in čase spadajo v zbirko Mestnih muzejev zgodovine in umetnosti. Nekaj so jih darovale družine Sartorio, Morpurgo in Currò, druge pa so Muzeji nabavili ob različnih prilikah. Poleg razstave bo na ogled tudi Greenawayev film Skrivnosti vrta ob Compton House. Vstopnice so na prodaj od 10. do 13. ure v ulici Imbriani 5 ter od 19. ure dalje ob vstopu v muzej.

DVOJEZIČNOST / ODVOVOR VODSTVA CRT DOLINČANU PRIMOŽU SANCINU

Zakaj ni slovenščine v izterjevanju

Zanimivo pa je, da ima odgovor CRT tudi prevod

Trzaska hranilnica (-CrT) v svojstvu pooblastene davčne izterjevalnice ni dolžna uporabljati slovenskega jezika v odnosih z davkoplačevalci slovenske narodnosti, in to niti v občini Dolina, ki je sicer dvojezična. Tako je vodstvo hranilnice napisalo v dopisu, s katerim je odgovorilo na zahtevo dolinskega občana Primoža Sancina, naj mu hranilnica vroči vse akte, povezane z davki, tudi v slovenskem jeziku.

Sancin se v svoji zahtevi sklicuje predvsem na znano razsodbo ustavnega sodišča št. 28 iz leta 1982, v kateri je rečeno, da imamo Slovenci v Italiji pravico do rabe slovenskega jezika v

odnosih z upravnimi oblastmi in javnimi uradi, ker smo priznana manjšina in ker javna raba materinskega jezika med temeljne pravice priznanih jezikovnih manjšin. Toda Sancin v podporo svoji zahtevi omenja tudi dejstvo, da je Trzaska hranilnica v svojstvu pooblastene davčne izterjevalnice leta 1950 dostavljala dvojezične davčne obrazce njenovi materi, kakor tudi dejstvo, da je hranilnica do druge polovice sedemdesetih let dostavljala dvojezične obrazce tudi prof. Samu Pahorju. Na osnovi katerih zakonov je to Trzaska hranilnica nekoč delala? Na osnovi katerih zakonov je hranilnica to svoje ravnanje potem spre-

menila? Tako se sprašuje Sancin v svojem pismu, ki ga je v vednost postal tudi dolinski občinski upravi.

Povedati moramo, da na vsa ta vprašanja vodstvo Trzasko hranilnice odgovarja mestoma z dokaj cudnimi argumenti. Tako npr. pravi, da leta 1950 v trzaski pokrajini »ni bilo zakonov«, ampak so bili »le ukazi vlade okupatorja (ZVU), in to v situaciji političnih napetosti in zato je bilo umevno, da se je v tistem ozračju vročevalo akte in ostalo v slovenskem jeziku« (sic!). Zanimiv je tudi odgovor, da je Trzaska hranilnica dostavljala prof. Samu Pahorju obrazce in druge akte do druge polovice sedemdesetih let v

italijanscini in slovenscini zgolj »iz ljubeznivosti«. Sicer pa vodstvo Trzasko hranilnice pravi, da danes ne uporablja slovenscine, ker ji nadrejena javna oblast, po pooblastilu katere terja davke, tega preprosto ni naročila in da sicer za zdaj ni nobenega zakona, ki bi »razčlenjeno in razširjeno urejal uporabo slovenskega jezika na našem ozemlju«. Dejstvo, da je dolinska občina dvojezična, pa naj bi ne imelo nikakega vpliva na uporabo slovenscine pri izterjevanju davkov. Sicer pa vodstvo Trzasko hranilnice poziva Sancina, naj se s svojimi zahtevami obrne na pristojne naslove, zacetni s vlado in parlamentom.

Vsemu temu bi seveda lahko marsikaj ugovarjali. Tako bi recimo lahko opozorili - kar je med drugim napravil sam Sancin - da bi na osnovi 8 člena Osimskega sporazuma iz leta 1975 morali ostati v veljavi vsi ukrepi, ki so bili dotlej sprejeti za zaščito slovenske manjšine na osnovi Posebnega statuta priloženega k London-skemu memorandumu iz leta 1954, in torej tudi uporaba slovenscine pri izterjevanju davkov.

Sicer pa je zanimivo, da je Trzaska hranilnica ves svoj odgovor dostavila Sancinu s slovenskim prevodom, v katerem tudi dosledno rabi uradni dvojezični naziv za občino Dolino. Torej je Sancin s svojim vztrajanjem in mestoma tudi z ostrim nastopanjem nekaj le dosegel...

PRI DAVČNI POLICIJI FINANČNE STRAŽE

Polkovnik Fernando Spina novi načelnik

Zamenjal je polkovnika Alfonsa D'Aurio - Pred nekaj leti je Spina že služboval v Trstu

Novi načelnik deželnega središča davčne policije pri finančni straži je polkovnik Fernando Spina, ki je zamenjal polkovnika Alfonsa D'Aurio. Slednji je prevzel novo službeno dolžnost, postal je načelnik urada pri conski komandi za FJK.

Fernando Spina, doma iz Salerna, kjer se je rodil pred 50 leti, je nazadnje služboval v Padovi, nasploh pa se je v svoji karieri v glavnem mudil na severovzhodu Italije (med drugim je bil v Vidmu, Gorici, Cervinjanu). Tudi Trst mu ni nov, pri nas je bil že od leta 1987 do 1991. Znaenkrat ni zelel dajati kakšnih podatkov o operativni dejavnosti, kar je tudi razumljivo, saj je se prezgodaj: novo

funkcijo je prevzel na slovesnosti, ki je bila sele pred nekaj dnevi in ki se je udeležil tudi brigadni general Manlio Guido, conski komandant za FJK. Omenil pa je sedanje razmere in vojno viro, ki divja nedaleč od nas in ki se odraža tudi na tukajšnji meji z embargom na orožje v kraje bivše Jugoslavije, s prekupevanjem z mamili in orožjem. Posledice embarga so sicer marginalne, je dejal, saj so se Srbi brez težav oskrbovali z orožjem, ostali pa so si pomagali tudi tako, da so prodajali mamila. Glede prihodnosti je menil, da je embarga nekako konec in je zazelel, da bi isto lahko rekli tudi za vojno.

BAZOVICA / MINULO SOBOTO

Uspešen koncert Andreja Pegana in Alda Žerjala

Minulo soboto je bazovska župnija priredila koncert, na katerem sta nastopila organist Andrej Pegan in basist Aldo Žerjal. Glasbeni večer se je odvijal v domaci cerkvi, v kateri so orgle iz leta 1868. Instrument so pred leti revidirali, tako da je danes mogoče z njim prirediti kakovostne koncerte.

Tak je bil tudi sobotni glasbeni večer, na katerem je slovenski diplomirani organist Andrej Pegan najprej odigral Buxtehudejevo in nato Frescobaldijevo Toccato. Peganova izvedba je uspešno izpostavila zvočne možnosti bazovskih orgel prek raznolike izbire orgelskih registrov. Slovenski organist pa je zelo prepričljivo podal tudi ostale skladbe za orgle, in sicer De Grignyeveffortoire, Lisztovo Preludij in Fuga da Bach ter Trostovo drugo Suito za orgle. Pegan je v teh solističnih skladbah, ki vsebujejo tehnično zahtevne odlom-

ke, uspešno odkril glasbene sestavine, ki so postale gonilna sila njegovih izvedb. Ob solističnih skladbah pa je Pegan tudi spremljal slovenskega basista Alda Žerjala. Ta je zapel Stabat Mater, Eia Mater in Amen Antonia Vivaldija ter recital in ario iz Kantate Ich habe genug J. S. Bacha.

Izvajalca sta nato v drugem delu sporeda segla v sodobnejši glasbeni repertoar nabožnih pesmi z Engelhardovo skladbo Ko bi jaz zvonček bil, kateri je sledila Peganova priredba Mokranjacove Verjuju. Nasprotno je prisotno občinstvo - ki ni sicer bilo tako številno - lahko sledilo zanimivemu koncertnemu sporedu, na katerem sta oba glasbenika dosegla dobro kakovostno raven; posebej velja se omeniti Peganovo solidno orgelsko pripravo, ki je niso omajali niti mehanski problemi instrumenta.

Luisa Antoni

SMRTNA KOSA V DOLINI

Jožetu Sancinu v slovo

Sonce toplega poletnega dne je zasijalo v poslednji pozdrav Jožetu Sancinu, zavednemu Slovencu, bivšemu borce, sploh zvestemu vascanu svoje rodne Doline. Prijatelji in znanci, pevci, soborci in vascani so se ob svojih zbrali na zadnji poti Jožeta Jezina, kot smo s hišnim imenom mlajši in starejši poznali tega postavnega moža belih las in globokega glasu. Včasih je Jože spregovoril z nekoliko robotimi otenki, kdor ga je poznal, pa je vedel, da je to le zunanja podoba; za vsem tem se je skrivalo srce postenega človeka, ki je mnogo dal za svojo vas in družino.

Jože Sancin se je rodil 1919. leta v kmečki družini v Dolini. Ze v otroških in nato v mladih letih je okusil stopnjevanje nasilne priselitve fasistične oblasti. Zaradi svojih naprednih idej

je bil leta '41 več mesecev zaprt v rimskih zaporih, odkoder se je po padcu fasistične Italije vrnil domov. Zvest svocu, sploh življenjskemu pričrnanu se je vključil v delovanje osvobodilnega gibanja in se kmalu pridružil partizanom najprej v istrskem, nato pa se kočevskem in belokranjskem odredu. Novembra '44 je bil na Dolenjskem v spopadu težko ranjen: posledice nelahkega okrevanja so spremljale vse Jožetovo življenje, saj je zaradi težkih ran ostal vojni invalid. O hrabrosti in discipliniranem vedenju pričajo večkratna vojaška odlikovanja, o njegovem bogatem družbenem življenju v po-vojni dobi pa vsi, ki so se z njim srečevali v vaskem krogu in izven njega.

Po vojni se je Jože Sancin zaposlil v gradbeništvu, ustvaril si je

družino, po očetovem izročilu pa nadaljeval z domacim kmetijstvom. Ob vsem tem pa se je polno vključil tudi v krajevno družbeno življenje: bil je odbornik dolinske srenje, član vasko zadruga, vnet sodelavec krajevnih sekcij Vsestranske zveze partizanov Italije. Jože pa je bil tudi velik ljubitelj petja: dolga leta je namreč pel pri dolinskem moskem zboru Valentin Vodnik. Ko se je pred kakimi petimi leti zaradi ugledne starosti umaknil mlajšim pevcem, se svoji ljubezni do petja le ni hotel popolnoma odreci in se je tako pridružil članom upoko-jenskega zbora v Bregu.

Včeraj so Jožetu na dolinskem pokopališču v zadnje slovo zapeli pevci obeh zborov, ob odprtem grobu pa mu je tovariško spregovoril bivši dolinski zupan Dusan Lovriha. (dam)

GLASBA / NOVE SKUPINE

Poletni prazniki v znamenju mlade skupine Status Symbol

Band je pred poldrugil letom oblikovala skupina študentov želje in načrti mladih glasbenikov, ki ne pozabljajo na študij

Na poletnih praznikih večkrat prisluhnemo glasbi mlade skupine Status Symbol. Nekajkrat je sicer igrala že lani, letos pa začena počasi pridobivati tudi svojo publiko in ima kar nekaj povpraševanja. Člani skupine, katerih srednja starost je približno dvajset let, so Evgen Ban - bobni, Marko Sancin - klaviature, Andrej Sancin - harmonika, Aljosa Saksida - bas kitara, Paolo Bembi - kitara ter Tinkara Kovac - glas. O nastanku, delovanju, njihovih načrtih in upih smo se pogovorili z Evgenom Banom in Markom Sancinom.

Kako ste se pravzaprav dobili in ustanovili Status Symbol?

»Med solskim letom 1992/93 smo Evgen, Marko, Paolo in Kristijan Doglia nastopili s kitarami na liceju F. Preserena med solsko predstavo. Kasneje se nam je pridružil se Martina Feri. Ker smo se dobro ujeli, smo ob koncu pouka začeli vaditi v Marijinem domu v Rojanu in tako postavili temelje skupine. Ime smo iskali dolgo časa, približno šest mesecev, nakar je Marku sinilo v glavo Status Symbol. Na začetku nam ni bilo preveč všeč, hoteli smo ga zamenjati, potem smo se kar navadili in to ime ohranili.«

Kako je potem prišlo do zamenjav med člani?

»Na začetku je harmoniko igral Uros Jercog, ki ga kasneje zamenjal Andrej Sancin. Na koncu

prejšnjega poletja nas je zapustil basist Kristijan, ki je moral zaradi studijskih obveznosti v Milan, prispel pa je Aljosa, ki igra tudi s Kraskimi ovčarji. Martinino mesto je prevzela Tinkara, ki poleg tega nastopa onstran meje kot solistka. Letos se je uspešno udeležila koprškega festivala Melodija morja in sonca.«

Kdaj ste začeli nastopati in kako je do tega prišlo?

»V začetku lanskega poletja smo s pomočjo poznanstva igrali na sagri v Barkovljah. Prisel nas je poslušal Boris Devetak in tako smo se domenili z že priznato skupino Happy day, da bomo igrali na sagrah med njihovimi pavzami. Happy day so nas zelo lepo sprejeli in nam pomagali, verjetno nas imajo za svoje naslednike. Vcasih smo nastopili tudi samostojno. Pozimi smo za pust igrali v devinski Amandi in tudi to je pripomoglo k temu, da smo za poletje prejeli približno trideset ponudb za nastop na praznikih, kar je nedvomno več od tega, kar smo pričakovali. Igrali smo trikrat več kot lani in si nabrali veliko pozitivnih izkušenj, ki so obogatili vsakogar izmed nas. Seveda pa se moramo še mnogo naučiti in kakovostno zrasti.«

Kako vas sprejema publika?

»Lani in tudi letos na začetku je bila bolj skromna, počasi pa se okrog

nas zbira lepa skupinica ljudi. Precej je tudi Trzcanov iz plesnih sol, ki radi prihajajo plesat na sagre. V našem repertoarju imamo pesmi za vse okuse in starosti, od narodno-zabavne glasbe do moderne in do teškega rocka, ki pa ga igramo le ob koncu večera za redke ljubitelje te vrste glasbe.«

Kateri so vaši načrti za prihodnost?

»Gotovo bomo vadili čez zimo, radi bi tudi kje nastopali. Prejeli smo ponudbe iz Slovenije, da bi igrali na solah v popoldanskem urah. Tam namreč večkrat nastopajo manjše skupinice za višesolsko mladino. V Sloveniji smo v tem letu nastopili trikrat: na Titovem trgu v Kopru, na maturantskem plesu v Portorožu ter na koprski plazi za Evropski dan mladine. Do naslednjega poletja bomo tudi razširili in obnovili program pesmi. Mogoče bomo tudi okrepili skupino in poiskali koga, ki bi igral trobento in saksofon.«

Imate v načrtu, da bi tudi sami pisali besedila in uglasbili pesmi?

»Dve sta sicer že v zrak, moramo pa ju se predelati in zaključiti. Poleg tega nas je športno društvo Jadran prosilo za himno za košarkarsko sezono 1995/96, ki mora biti dokončana do septembra. Ponudba se nam je zdela zelo zanimiva in smo jo z veseljem sprejeli.«

Kaj pa mislite glede

profesionalne poti?

»Vsi smo študenti, nekateri na univerzi, drugi se na višji soli. Mogoče se bo kdo od nas kasneje odločil za profesionalno udejstvovanje z glasbo. Kot skupina pa moramo zaenkrat se veliko vaditi in si nabirati izkušnje.«

Kar tako naprej!

Biserka Simoneta

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK, 8. avgusta
DOMINIK

Sonce vziđe ob 5.56 in zatone ob 20.24 - Dolzina dneva 14.38 - Luna vziđe ob 18.25 in zatone ob 4.21.

Jutri, SREDA, 9. avgusta
JAROSLAV

VREME VCERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 27 stopinj, zračni tlak 1014,7 mb ustaljen, veter severozahodnik 9 km na uro, vlaga 52-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 25 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Federico Viola, Daniel Maddalena, Veronica Battaglia, Mohamed Hassan Musse Hani, Viviani.

UMRLI SO: 86-letni Antonio Gladio, 91-letna Fedora Bachich, 78-letni Giuseppe Ricatti, 75-letni Umberto Cinti, 48-letni Alfonso Di Luccio, 73-letni Bernard Slavec, 63-letni Elvino Contento, 81-letna Caterina Cocich, 74-letni Mario Ludvik, 80-letna Giuseppina Klavara, 90-letni Ferdinando Cuk, 66-letni Giuseppe Hervatic, 59-letni Claudio Cimador, 76-letna Emilia Gentilli.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 7., do NEDELJE, 13. avgusta 1995
Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Rossetti 33 (tel. 633080), Ul. L. Stock 9 - Rojan (tel. 414304).

OPCINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Rossetti 33, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Borzni trg 12.

OPCINE - Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Borzni trg 12 (tel. 367967).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitna pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 21.15
»Speed«, r. Jan De Bont, i. Keanu Reeves, Sandra Bullock, Dennis Hopper.

EXCELSIOR - Zaprto zaradi počitnic do 24.8.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.30, 20.15, 22.00 »L'angelo azzurro«, r. J. Von Sternberg.

AMBASCIATORI - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE 1 - Zaprto zaradi počitnic do 18. avgusta.

NAZIONALE 2 - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE 3 - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE 4 - Zaprto zaradi počitnic.

MIGNON - Zaprto zaradi počitnic.

CAPITOL - 18.15, 20.10, 22.10 »The Mangler - La macchina infernale«, i. Robert Englund.

ALCIONE - 20.15, 22.00 »Once Were Warriors - Una volta erano guerrieri«.

LUMIERE - Zaprto zaradi počitnic.

ČESTITKE

Danes slavita v Repnu 25 let skupnega življenja GROZDANA in EDO SKABAR. Vse najboljše na nadaljnji skupni poti jima želijo Meri, Ivan, Mojca in Igor.

PRIREDITVE

TABOR '95 - Prosvetni dom danes, 8. avgusta, ob 20.30 odprte razstave CLOVEK IN ZEMlja - OPENSKI JUS. Predstavitelji Zoran Sosić, na večeru sodelujejo domači igralci z Utrinki iz starih na Opcinah. Priredil Drago Gorup.

KD V. VODNIK in pihalni orkester Breg organizirata v sodelovanju z mladinskim krožkom iz Doline koncert MUSIC DOC BAND jutri, 9. t. m. na Kluzi v Dolini z začetkom ob 21. uri.

SD ZARJA - Bazovica priredi 12., 13., 14. in 15. t.

DAROVE IN PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvo Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (priloge) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00 od ponedeljka do petka.

PUBLIEST

Tel. št. (040) 7796611 - Fax 768697

Sprejemanje oglasov za Primorski dnevnik

Urniki od 1. 8. 1995 dalje

oglasi - obvestila: 8.30 - 12.30
osmrtnice - sožalja: 8.30 - 12.30
popoldne - razen sobot: 13.30 - 15.00

NAROČNIKOM IN BRALCEM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, priporočamo, da nas obvestijo vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice na telefonsko številko

7796600 - vsak dan od 12. do 18. ure

m. na vrtu Gospodarske družbe v Bazovici TRADICIONALNI SPORTNI PRAZNIK. Od 17. ure dalje bodo delovali dobro založeni kioski. Zvečer ples z ansamblom Keydea. Vabljeni!

IZLETI

SINDIKAT upokojeceve iz Nabrezine SPI CGIL organizira večdnevni izlet v Terme di Recoaro od 28. avgusta do 11. septembra. Za vse informacije tel. na št. 200698 ali 200036, ob urah kosila pa na št. 299640.

ŠOLSKE VESTI

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZBORAZEVANJE obvešča, da bo tajništvo zaprto do 15. avgusta.

OBVESTILA

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUSTEV obvešča, da bo v ponedeljek, 14. t. m. urad zaprt.

KRUT prireja od 6. do 22. oktobra zdravljenje v termah Castaldi na otoku Ischia pri Neaplju (vpisovanje do 25. avgusta) in zdravljenje v Smarjskih toplicah od 27. septembra do 6. oktobra in od 6. do 16. oktobra. Vpisovanje in informacije na sedežu Kru- ta v Ul. Cicerone 8, tel. st. 3720062, razen sobot, od 9. do 13. ure in od 14.30 do 17.30.

POLETNO SREDISCE Sklada M. Cuk v avgustu od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure brez kosila. Vpisovanje in informacije med 13. in 15. uro v uradih na Narodni ul. 126.

MALI OGLASI

PRODAM hiso z odobrenim načrtom za popravila. Tel. st. 200620.

PRODAM kozo malteske pasme. Tel. v večernih urah na št. 229347.

BARITONISTA kontrabasista za sestavo glasbene skupine isče harmonikar. Tel. st. 272667 - Corrado od 14. do 17. ure.

BORIS in GIGI sta odprla osmico v Samotorci.

OSMICO je odprl v Zgoniku Miro Zigon.

OSMICO je odprl Mario Milic, Repnič 39.

OSMICO je odprl Marko Kovč - Mihelec v Vasi v Sovodnjah. Toci belo in crno vino z domaćim prigrizkom.

PRISPEVKI

V počastitev spomina drage tete Ane Možina darujeta Miranda in Atilij Kralj 100.000 lir za KD Primorec in godbo na pihala V. Parma.

V počastitev spomina drage Elizabete Zobec daruje družina Petaros (Borst 89) 25.000 lir za TFS Stu ledi.

V spomin na drago mammo Marijo Gulic vd. Lavrencic darujeta Sonja in Mario 300.000 lir za MoPZ Vasilij Mirk.

Ob obletnici smrti bratov Alojza in Ludvika Puric daruje Julka 50.000 lir za repentabsko cerkev.

Ob obletnici smrti Nerine Ravbar daruje domaci 30.000 lir za reorentabsko cerkev.

V spomin na Adinega oceta Ivana Santina darujeta Madja in teti Marija in Pina 50.000 lir za odbor za rešitev Stadion 1. maj.

Namesto cvetja na grob Ide Pregarc daruje Lorena Vatovac 30.000 lir za SKD Slavec.

V spomin na Ivana Santina darujeta Cvetka in Sergio Vatovac 50.000 lir za MePZ Slovenec-Slavce.

V spomin na Ido Pregarc darujeta Cvetka in Sergio Vatovac 50.000 lir za ricmanjsko cerkev.

V spomin na Ido Pregarc daruje Marcela Vatovac 20.000 lir za ricmanjsko cerkev.

V soboto, 5. t. m. nas je zapustil nas dragi

Bernard (Nardo) Slavec

iz Doline st. 88

Pogreb bo jutri, 9. t. m., ob 17. uri iz domače hiše na pokopališče v Dolini.

Pred pogrebom bo pokojnik ležal od 11.45 do 12.20 v kapeli v Ul. Costalunga ter od 13. ure dalje na svojem domu.

Po pokojnikovih želji naj se namesto cvetja daruje v dobrodelne namene.

Zalostno vest sporočajo žena Dori, hči Divna in sin Viljam z družinama, sestra Elvira in brata Mario in Drago z družinami ter ostalo sorodstvo

Dolina, 8.8.1995

Ob izgubi našega dolgoletnega godbenika, ustanovitelja notranje glasbene sole in neutrudnega sodelavca

Bernarda Slavca

izreka globoko sozalje družini in svojcem

pihalni orkester Breg

Ob izgubi brata Bernarda izreka iskreno sozalje dragu Slavcu in svojcem

člani Zadruga Dolga Krona

Ob izgubi svojega člana Bernarda Slavca izreka iskreno sozalje prizadeti družini

Zadruga Dolina

S svojci Nardota Slavca iskreno soustvujejo

družine Godnic, Jablanscek, Scatizzi, Armani in Tul

Za vedno nas je zapustil neutrudljivi godbenik in kulturni delavec Nardo Slavec. Iskreno sozalje svojcem

člani godbe iz Ricmanj

Ob smrti drage mame izreka Aldu Kralju iskreno sozalje

SZ Sloga

Ob izgubi drage Ane izrekamo globoko sozalje Anici, Dejanu in Danijelu, Aleksiju in Eleni ter vsem svojcem

MePZ Primorec-Tabor

Pogreb
Aleksija Regenta

bo v četrtek, 10. t. m., ob 14. uri iz kapele na Zalah v Ljubljani.

Kontovel, 8. 8. 1995

SIRENA / OD PETKA DO NEDELJE

Morje, glasba in kalamari

Praznik Sirene privabil veliko obiskovalcev - Prizadevnost članov

Od petka do nedelje pozno v noč je bil na sedzu Pomorskega kluba Sirena v Barkovljah že tradicionalni praznik, ki mu po domače pravijo Kalamarada.

Lepo in vroče vreme, se bolj pa spomin na pretekla praznovanja, ki so vedno zelo uspela, je privabilo vse tri večere veliko obiskovalcev.

Pridni organizatorji - in tu gre posebna pohvala izrednim kuharicam, so postregli gostom z dobrih pijačo, predvsem pa z raznimi specialitetami, predvsem z odličnimi kalamari, pa tudi s »fanclji z duso« in s posebnimi raznjici, obloženimi in polnjenimi s sirom itd. Domacinke so pripravile se vrsto slaščic tako, da so prisli vsi na svoj račun.

Za dobro počutje sta poskrbela glasbena ansambla Keydea in Status Symbol, ob zvokih katerih so se mnogi tudi zavrteli.

Lepo je bilo poslušati glasbo, sedeti ob obali in

si privoščiti vse te dobrote. Res je, da so imeli člani in članice Sirene veliko dela. Vendar so lahko s potekom praznika izredno zadovoljni.

Klub si je pridobil veliko število novih prijateljev in simpatizerjev,

pa tudi nekaj denarnih sredstev, da bo lahko razširil svojo dejavnost na morju.

Resnično lep praznik, ki ga želijo člani kluba Sirena ohraniti se naprej.

Neva Lukes

NORD EST
Viacchi e vacanze

Largo Barriera Vecchia 15
tel. (040) 636757 - 636800
urnik
6.30/12.30
15.30/18.30
sobota
8.30-12.00
MENJALNICA

PRAGA
od 16. do 20. avgusta,
cena 880.000 lir

RIM
od 25. do 28. avgusta
cena 550.000 lir

LONDON
od 28. avgusta do 1. septembra
cena 1.400.000 lir

TURČIJA 15 DNI
Tura + bivanje
od 21. avgusta do 4. septembra
cena 2.050.000 lir

ISTANBUL & KAPADOKIJA
od 4. do 11. septembra
cena 1.350.000 lir

ŠOLA TRINKO / PROTEST PROTI NAMERI OBČINE

Sindikāt slovenske šole: zakaj ne v Ul. Marconi?

Selitev v šolsko središče nikakor ni sprejemljiva

»Nadaljuje se odiseja slovenske srednje šole Ivana Trinka, ki že od svoje ustanovitve ni nikoli imela lastnega dokončnega sedeža in ki je v zadnjih dvajsetih letih morala delovati v kar treh sedežih: najprej se je morala preseliti iz Ul. Randaccio v malo semenišče in nazadnje se v sedanje poslopje v Kapucinski ulici.«

Tako se začena protestna izjava goriskega tajništva Sindikata slovenske šole, ki pozorno spremlja razvoj dogajanja v zvezi s problemom zagotovitve primernih prostorov za delovanje slovenske srednje šole v novem šolskem letu. Porocali smo že o petkovem sestanku slovenskih šolskih in političnih predstavnikov z delegacijo goriske občinske uprave (srečanja se je udeležil tudi šolski skrbnik dr. Ugo Mannini). N srečanju je dokaj jasno prišel do izraza namen občine, da šola Trinka "zacasno" strpa v prostore šolskega centra v Ul. Puccini, ki so namenjeni slovenskemu oddelku industrijskega zavoda. To namero je naslednji dan dobila se jasnjejo potrditev v izjavah občinskega odbornika Alessia Rosellija objavljenih krajevnem italijanskem dnevniku, po katerih naj bi bil je problem namestitve šole Trinka rešen, s tem da se bo šola s 1. septembrom preselila v šolski center v Ul. Puccini. Odbornikovih demantijev nismo zasledili, zato domnevamo, da je vest točna in odraža resnične namene občinske uprave.

Prav ta ugotovitev je pripravila vodstvo Sindikata slovenske šole, da je v izjavi za tisk izrazilo vse svoje negodovanje na račun zadržanja občinskih uprav, ki so si sledile v zadnjih letih v Gorici in ki niso znale ali niso hotele poiskati trajne rešitve za prostorske probleme šole Trinka. »Tako se je danes, mesec pred začetkom pouka, šola znasla z odredbo o izgonu iz sedanjih prostorov, čeprav so bile pomanjkljivosti poslopja v Kapucinski ulici znane že dolgo časa«, piše v izjavi sindikata.

V zvezi z namero občinske uprave, da slovensko srednjo šolo preseli v Ul. Puccini, sindikat pojasnjuje, da je bilo

šolsko središče sezidano izključno za slovenske višje srednje šole, ki so pred tem dolga leta tavale po mestu iz enega začasnega sedeža v drugega. V središču so se proste učilnice edinole za slovenski oddelk industrijskega tehničnega zavoda Galilei, ki naj bi se preselil tja, tako kot določeno v odredbi ministrstva za solstvo št. 3096/C1/A z dne 21. marca 1995.

Prav zaradi tega, poudarja Sindikat slovenske šole, bi bila selitev šole Trinka v slovensko šolsko središče povsem nesprejemljiva, četudi bi bila "zacasna", saj bi s tem onemogočili selitev sekcije ITI in bi najbrž tudi zamudili priložnost za pridobitev izrednih sred-

stev iz Rima, ki bi omogočila ureditev laboratorijev in nabavo opreme za to šolo.

Sindikāt tudi predlaga občini konkretne alternative za rešitev problema prostorske stiske slovenske srednje šole. Kot najprimernejšo navaja selitev v poslopje v Ul. Marconi, ki so ga zasedli občinski redarji, čeprav je juridicno še vedno namenjeno šolski uporabi. Za to rešitev, navaja SSS, se ogreva tudi skrbnik, saj bi se tako izognili absurdu, da je treba iskati drugodčasne in neprimerne rešitve, medtem ko ima občina na voljo poslopje, ki bi odlično ustrezalo potrebam šole Trinka in za katero ne bi bil potreben noben dodatni strošek.

GLASBA / KONCERT NA GORIŠKEM GRADU

"Mitteleuropa salon orchestra" nastopil z lahkotno glasbo

Cim se je koncal filmski festival na nagrado Sergio Amidei se je pod sotor na grajskem dvorišču vrnila glasba. V okviru poletnega sporeda "Gorizia armonica" je v nedeljo zvečer nastopil "Mitteleuropa salon orchestra" pod vodstvom dirigenta Danieleja Zanettovicha. V ansamblu sodelujejo večinoma izvajalci iz Gorice in drugih pokrajin Furlanije - Julijske krajine. Predstavili so spored, ki je obsegal stoletno popotovanje skozi glasbo srednjeevropskega prostora, od kavarniške glasbe iz 19. stoletja pa vse do uveljavitve radia in novosti, ki jih je to prineslo na glasbenem področju.

Poletna glasbena sezona se prihodnjo nedeljo ob 21.30 nadaljuje na notranjem grajskem dvorišču z nastopom Akademije Jaurfè Rudel iz Gradišca, ki se bo predstavila s sporedom gotske glasbe.

Na sliki (Fotostudio Reportage) nedeljski nastop "Mitteleuropa salon orchestra"

Med nas je prišla mala

Martina

Mami Suzi in ocetu Liviu cesticajo

Društvo in pevci zbora Hrast iz Doberdoba

VRH / SKUPNI POLETNI PRAZNIK ČLANOV RAZNIH DRUŠTEV

Zbrali so se lovci, ribiči, krvodajalci

Na družabnosti pri središču Danica so priredili zabavna tekmovanja in še marsikaj

V nedeljo je bil na prireditvenem prostoru pri centru Danica na Vrhu živahen praznik. Društvo slovenskih lovcev v Furlaniji - Julijski krajini Doberdob, Društvo Skala, Združenje sportnih ribičev Vipava in Združenje prostovoljnih krvodajalcev iz Sovodenj so povabili vse svoje člane in prijatelje na skupno družabnost, ki je že v prejšnjih letih imela velik uspeh. Organizirali so tudi razne družabne igre kot tekmovanje v vlečenju vrvi v mešanih ekipah, otroci so se zabavali s tekom v vrečah, imeli so tudi loterijo, na kateri je zmagovalac prejel cel prsut, tombolo pa je zmagala mala Martina Degano iz Sovodenj. Ob jedeh na zaru, "pršuladi", lubenici in drugih poslasticah se je praznik zavlekel v noč, tako da so bili organizatorji (udeležencev je bilo skoraj dvesto) zelo zadovoljni.

Na sliki (Fotostudio Reportage) z nedeljskega praznioka na Vrhu

NOVICE

Skupinska razstava fotografije

Clani fotografskega krožka CIFI iz Gorice odvarjajo danes ob 19. uri skupinsko razstavo fotografije v kavarni "Ai giardini - la Cicchetteria" ob ljudskem vrtu (Ul. Petrarca). Avtorji portretov so Agostino Colla, Eros Culiat, Antonio Fabris, Rinaldo Gorini, Tullio Marega, Idana Medeot, Silvio Medeot, Viktor Selva, Maurizio Scandroglio, Carlo Tavagnutti, Claudio Venier, Giovanni Viola. Razstava bo na ogled do 27. avgusta.

Prireditve v novogoriški Perli

V novogoriški Perli bo do konca meseca avgusta kar živahno. Jutri, 9. avgusta, ob 23.30 bodo obiskali diskoteko Captain Hook's clani skupine Double You, ki so letos zasloveli z uspešno Dancin' with an angel. 17. avgusta ob 21.30 bo nastopila nova zvezdnica italijanske lahke glasbe Barbara Cola, ki je letos nastopila na sanremskem festivalu skupaj z Giannijem Morandijem, 24. avgusta pa bo na vrsti slavni italijanski popevkar Fausto Leali. V igralnici v Park hotelu bosta 11. avgusta nastopila iluzionist Silvan in pevka Vilma Goich, 25. avgusta pa komik Pippo Franco in pevec Mal.

Poletni kino v Ronkah

V parku Excelsior v Ronkah bosta nocoj in v četrtek na sporedu se zadnja dva filma iz poletne sezone, ki jo prireja občina ob 100-letnici kinematografije. Drevi bodo vrteli film Billyja Wilderja "Viale del tramonto", v četrtek, 10. t.m., pa se bo sezona sklenila s filmom Charlieja Chaplina "Tempi moderni". Vstop je prost, začetek predvajanja pa je ob 21. uri.

POKRAJINA / NAČRT ZA ODPADKE

Podaljšali rok za pripombe

Čas je do 30. septembra

Goriska pokrajinska uprava je na predlog opozicije (postavila sta ga načelnika LS Bergamin in Zelenih Fiorile) sklenila, da podaljša do 30. septembra rok, v katerem imajo občine in druge javne uprave (Gorske skupnosti, javni konzorciji, Zdravstveno podjetje) ter združenja zasebnikov čas, da vložijo pripombe in ugovore zoper določila novega pokrajinskega načrta za uničevanje odpadkov. Prvotni rok bi namreč zapadel 30. avgusta, kar bi zaradi počitniškega obdobja gotovo povzročilo precej težav občinam, da se seznani z novim načrtom, poglobijo njegovo vsebino in predlagajo morebitne popravke.

Pokrajinski načrt za odpadke se že polnopravno uvršča v kategorijo "večno nerešenih" vprašanj. Minilo je namreč že precej let, odkar je družba "Lombardia risorse" predstavila zajetno studijo. Prejšnja uprava je začela z delnim, eksperimentalnim izvajanjem načrta, nakar je upravo prevzela Severna liga, vrgla v kos prejšnji načrt in odločila, da izdela novega. Zaradi sporov v upravi in večkratnih zamenjav pristojnega odbornika se je stvar zavlekla več kot dve leti. Končno so 7. julija predstavili nov načrt, ki ga je izdelal oddelk Dicamp pri Trzaski univerzi. Od 20. julija je načrt na vpogled na Pokrajini.

KRONIKA / V SESLJANU

Smrt na plaži zaradi infarkta

Žrtev slabosti med kopanjem je 60-letna Kornelija Pausi iz Podgore

Infarkt je predsinoči na plaži kopaliska Castelreggio v Sesljanu povzročil smrt 60-letne Kornelije Pausi iz Podgore, Ul. Monte Calvario 26. Zenska je bila na kopanju skupaj s prijateljico iz Ljubljane. Malo pred mrakom se je zadnjič podala v vodo in zaplavala. Pri tem je najbrž zacutila, da nekaj ne gre. Stopila je na breg in sedla na skalo, kjer je oblezala. Priskočili so ji na pomoč drugi kopalci, ki so kljub uri bili se stevilni. Preko zvočnikov bližnje restavracije so zaprosili za pomoč zdravnika, ki se je nahajal na plaži, ki je skušal ženski pomagati z masažo in umetnim dihanjem. Vse je bilo zaman. Ko je resilec napo-

sled pripeljal žensko v trziško bolnišnico je zdravnik lahko le ugotovil, da njeno srce ne utripa več.

Pausijeva je bila sestra pokojnega zdravnika Tristana Pausija, ki je bil zelo poznan v Gorici in ki je umrl pred nekaj leti v srhljivi prometni nesreči blizu Ajdovscine.

OBVESTILA

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE in DRUŽBA GOSERVIS sporocata da bodo uradi zaprti od 14. do 18. avgusta.

PETICIJO VRNITE NAM NARODNI DOM je mogoče podpisati vsak dan na uredništvu Primorskega dnevnika v Gorici, Drevored 24. maja 1.

OBČINSKA KNJIZNICA V DOBERDOBU bo v ponedeljek 14. avgusta zaprta.

IZLETI

PD RUPA-PEC prireja stitridnevni izlet v Marke od 24. do 27. avgusta. Na razpolago je še nekaj mest. Za informacije tel. 882285.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
ALL'ORSO BIANCO,
Korzo Italia 10, tel. 531576
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
S. NICOLÒ, Ul. I. Maggiora 94, tel. 790338.

POGREBI

Danes: 8.00 Antonio Stua iz bolnišnice Janeza od Boga na glavno pokopališče; 9.30 Maria Monte, por. Vidoz iz bolnišnice Janeza od Boga v Ločnici; 11.30 Zelinada Caneva, vd. Finotti iz bolnišnice in cerkve sv. Justa na glavno pokopališče; ob 13.15 Silvano Voltolina iz splosne bolnišnice v Krmini.

MENJALNIŠKI TEČAJI

7. avgust 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	82,10	82,40	11,54	11,72	7,12	7,52
A banka Koper	81,70	82,20	11,48	11,69	7,05	7,48
A banka Nova Gorica	-	-	-	-	-	-
Banka Celje d.d., t: 063/431-000	81,70	82,15	11,40	11,70	6,80	7,25
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	81,80	82,30	11,50	11,65	7,00	7,30
Banka Vip NG, t: 065/ 28-511	82,06	82,30	11,54	11,70	7,16	7,30
Come 2 us Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	82,00	82,30	11,47	11,68	7,00	7,25
Creditanstalt d. d.	81,80	82,50	11,55	11,70	6,90	7,40
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	82,25	82,30	11,65	11,67	7,25	7,28
Kompas Hertz Celje Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13	81,90	82,20	11,40	11,65	7,00	7,20
Kompas Hertz Velenje Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	82,00	82,30	11,51	11,68	7,00	7,20
Kompas Hertz Idrija Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13	82,00	82,30	11,51	11,68	7,00	7,20
Kompas Hertz Tolmin Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13	82,00	82,30	11,51	11,68	7,00	7,20
Kompas Hertz Bled Tel: 064/ 741-519, od 7-19, sob od 7-13	82,00	82,30	11,51	11,68	7,00	7,20
Kompas Hertz Nova Gorica Tel: 065/ 28-711 od 7-19, sob. od 7-13	82,00	82,30	11,51	11,68	7,00	7,20
Kompas Hertz Maribor Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	82,00	82,30	11,51	11,68	7,00	7,20
Nova kreditna banka Maribor d.d.	81,20	82,25	11,40	11,70	6,90	7,35
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	82,10	82,50	11,50	11,65	7,10	7,50
Poštna banka Slovenije	80,30	82,10	10,60	11,65	6,37	7,28
Publikum Ljubljana, t: 312-57	82,25	82,28	11,65	11,66	7,24	7,27
Publikum Piran, t: 066/ 747-370	81,90	82,18	11,53	11,62	7,25	7,35
Publikum Celje, t: 063/ 441-485	82,10	82,20	11,62	11,67	7,20	7,28
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	82,00	82,10	11,59	11,60	7,00	7,29
Publikum Sentilj, t: 062/ 651-355	80,90	82,15	11,60	11,73	6,90	7,39
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	82,15	82,25	11,57	11,63	7,20	7,23
Publikum NM, t: 068/ 322-490	82,05	82,25	11,58	11,68	7,10	7,28
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	82,20	82,45	11,60	11,65	7,22	7,49
Publikum Portorož, t: 066/	81,90	82,18	11,50	11,62	7,20	7,35
SKB d.d., ***	81,46	82,45	11,35	11,70	7,10	7,50
SHP Kranj, t: 064/331-741	82,10	82,38	11,60	11,65	7,10	7,20
SZKB d.d. Ljubljana	82,05	82,37	11,57	11,70	7,05	7,45
UBK Ljubljana, t:061/444-358	81,75	82,30	11,52	11,70	7,00	7,30
Upimo Ljubljana, t: 212-073	82,25	82,29	11,63	11,64	7,25	7,29

Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:*** Včerajšnji tečaji *

BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKASedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mitnica:
tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611
Agencija Domjo: tel. +39/40/831131

7. AVGUST 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1540,00	1603,00
nemška marka	1102,00	1147,00
francoski frank	320,00	333,00
holandski gulden	984,00	1024,00
belgijski frank	53,60	55,80
funt sterling	2477,00	2578,00
irski sterling	2537,00	2641,00
danska krona	285,00	296,00
grška drahma	6,80	7,20
kanadski dolar	1133,00	1188,00
japonski jen	16,90	17,60
švicarski frank	1336,00	1390,00
avstrijski šiling	156,80	163,20
norveška krona	250,00	261,00
švedska krona	218,00	227,00
portugalski escudo	10,60	11,10
španska pezeta	12,90	13,50
avstralski dolar	1141,00	1188,00
madžarski florint	11,00	14,00
slovenski tolar	13,50	14,00
hrvaška kuna	300,00	320,00

KMEČKA BANKA - GORICA

7. AVGUST 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1545,00	1590,00
nemška marka	1111,00	1131,00
francoski frank	321,00	331,00
holandski gulden	987,00	1010,00
belgijski frank	53,80	55,00
irski sterling	2541,00	2631,00
danska krona	285,00	293,00
grška drahma	6,90	7,50
kanadski dolar	1137,00	1172,00
švicarski frank	1345,00	1375,00
avstrijski šiling	157,10	161,10
slovenski tolar	13,40	14,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

4. AVGUST 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,60	8,90
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,50	9,20
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	8,60	9,00
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,50	9,00

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

14. MAREC 1995

v DEM			
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.4098	-
francoski frank	-	28.0770	-
nizozemski gulden	-	89.1430	-
belgijski frank	-	4.8360	-
španska peseta	-	1.0907	-
danska krona	-	24.8600	-
kanadski dolar	-	0.9945	-
japonski jen	-	1.5464	-
švicarski frank	-	120.0700	-
avstrijski šiling	-	14.2070	-
italijanska lira	-	0.8365	-
švedska krona	-	19.4450	-

Nakup in prodaja deviz podjetjem na dan 8. 8. 95

Nakupni Prodajni

1. REDNI tečaj za DEM 81,55 81,83
2. Banka nudi podjetjem tudi možnost TERMSKEGA
nakupa deviz za tolarje.

Podrobnejše informacije: tel. 17-18-452, 302-326 in 302-315

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 150 z dne 7. 8. 1995 - Tečaji veljajo od 8. 8. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	84,3483	84,6021	84,8559
Avstrija	040	šiling	100	1154,9410	1158,4162	1161,8914
Belgija	056	frank	100	394,9656	396,1541	397,3426
Kanada	124	dolar	1	83,9056	84,1581	84,4106
Danska	208	krona	100	2095,9348	2102,2415	2108,5482
Finska	246	marka	100	2708,0477	2716,1963	2724,3449
Francija	250	frank	100	2357,3986	2364,4921	2371,5856
Nemčija	280	marka	100	8122,5187	8146,9596	8171,4005
Grčija	300	grd	100	—	50,5111	50,6626
Irski	372	funt	1	—	188,1133	188,6776
Italija	380	lira	100	7,2339	7,2557	7,2775
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2250,2391	—
Japonska	392	jen	100	124,9975	125,3736	125,7497
Nizozemska	528	gulden	100	7248,6169	7270,4282	7292,2395
Norveška	578	krona	100	1842,9995	1848,5451	1854,0907
Portugalska	620	escudo	100	78,3579	78,5937	78,8295
Švedska	752	krona	100	1606,9591	1611,7945	1616,6299
Švica	756	frank	100	9829,4661	9859,0432	9888,6203
Velika Britanija	826	funt sterling	1	182,5293	183,0785	183,6277
ZDA	840	dolar	1	113,6746	114,0167	114,3588
Evropska unija	955	ECU	1	151,2656	151,7208	152,1760
Španija	995	peseta	100	95,3340	95,6209	95,9078

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 8. 8. 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. 10. 1995:					1,700,000	855,795	809,017	1,664,812
58	100.6871%	95.1785%	97.9301		170,000	85,579	80,902	166,481

Tečajnica borznega trga
št.: 147 Datum: 7. 8. 1995

Vrednost. papir	qbr. m.div.	ex kupon st.dal(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	povpraš	ponudba	Max.	Min.	pro 1000
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEK2	800	(11.5.95)	11.400	,89	7.8.	11.410	11.800	11.400	11.400	4
PRB	665	(13.6.95)	14.346	3,08	7.8.	14.700	14.900	14.790	14.000	15.000
SAL	1700	(9.5.95)	19.409	,08-	7.8.	19.350	19.540	19.450	19.080	6
SKR2	1000	(24.2.95)	28.658	3,39	7.8.	29.000	29.340	29.390	28.000	30.490
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RCE1	10,0	2(11.10.95)	100,2	,28	7.8.	99,0	100,4	100,4	99,5	44
RSO1	8,0	5(30.6.95)	100,4A	,01-	7.8.	100,1	100,5	100,4	100,4	1
RSO2	9,5	9(1.4.95)	108,1	,12-	7.8.	107,6	108,1	108,1	108,0	2.450
RSO8	5,0	4(31.5.95)	87,1		3.8.	87,6	90,0			
RS11	7,0	5(15.7.95)	95,5		2.8.	94,5	96,5			
RS12D	8,0	5(30.6.95)	99,7		7.8.	99,1	101,0	99,7	99,7	9
RS12D	9,5	9(1.4.95)	105,3A	,05	7.8.	105,1	108,5	105,3	105,3	35
SKB1	10,0	4(1.11.94)	100,2		4.8.	99,5	100,9			
SKR1	5,0	3(30.6.95)	70,5		4.8.	70,5				
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTBR	300	(2/28.95)	11.370	2,43	7.8.	11.200	11.380	11.370	11.370	22
DAD	10.000	(1.6.94)	88.792*	8,26	7.8.	90.200	95.000	90.200	85.100	19.530
FMD	1715	(24.5.95)	14.309	2,27	7.8.	14.250	14.900	14.600	14.050	3.320
GPGR		(10)	23.300		20,7.		23.990			
EMER		(10)	15.100		2,8.	14.200	15.700			
MKZ	218	(30.3.93)	9.698	,73	7.8.	9.650	9.900	9.900	9.610	3.500
NKR	200	(10/26.6.95)	3.551	5,29	7.8.	3.610	3.650	3.650	3.411	3.940
UCTR		(5)	762,7	3,22	7.8.	750,0	769,0	769,0	752,0	1.030
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KBP1	2750	(22.6.95)	26.002	5,18	7.8.	26.270	26.800	26.450	25.000	3.400
PNP		(10)	25.429	6,95	7.8.	25.750	30.000	26.150	25.000	1.010
UBKP	720	(25.5.95)	9.182		4,8.	9.000	9.890			
VIP		(10)	41.442		4,8.	41.000	41.600			
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEK2	12,0	4(1.11.94)	99,2		26,7.	96,3				
OZG	11,0	4(1.1.95)	98,0A	,01-	7.8.	97,6	101,0	98,0	98,0	1
PCE	12,0	7(1.6.95)	101,1		24,7.	99,2	103,5			
PGO	10,0	2(1.6.95)	99,8		2,8.	99,0	102,0			
SZB1	10,0	1(15.3.95)	100,0		28,07	96,5	101,5			

NOVICE

Anton Špital, regijski prvak v oranju

ZALEC - Drustvo podezelske mladine Spodnje Savinjske doline in Zavod za zivnorejno in veterinarstvo Celje, enota za kmetijsko svetovanje Zalec, sta na parcelah Hmezada Kmetijstvo-Zalec na Bregu pri Polzeli pripravila 31. občinsko in 22. regijsko tekmovanje oračev. Prvak občine Zalec je postal Sebastjan Sertl, Kmetijska zadruga Petrovce, regijski Anton Špital, drugi je bil Joze Goršek, oba iz Kmetijske zadruge Saleska dolina Sostanj, tretji pa Sebastjan Sertl, Kmetijska zadruga Petrovce. Skupaj jih je nastopilo 36, na državno prvenstvo, ki bo 8. in 9. septembra v Lendavi, sta se uvrstila prva dva iz regijskega tekmovanja. Nagrade za prva mesta sta prispevala KZ Seleska dolina in podjetje Simex iz Zalca. (T. T.)

Tudi Murski val v novih prostorih

MURSKA SOBOTA - Mnogi zaradi zahtevnosti, ki je potrebna pri selitvi radijskega studia, niso verjeli, da se bodo »radijci«² ze letos preselili v nove prostore Podjetja za informiranje, v katerem že nekaj časa delajo novinarji Vestnika, agencija Venera in računovodstvo informacijskega podjetja. Toda prejšnji teden se je radio Murski val že prvič oglašil iz novega studia. Radijski tehniki, ki so opravili zahtevno selitev, so morali studijsko opremo iz studia nad gostiscem Central na Slovenski ulici čez noč preseliti na novo lokacijo na Ulici arhitekta Novaka in aparature priklopiti, da se je Murski val tako kot vsak dan ob 5.45 lahko prvič oglašil iz novega studia. (B. H.)

Proslavili občinski praznik

LJUTOMER - Ljutomer je v nedeljo slavil 39. občinski praznik, ki je vezan na prvi slovenski tabbor, ta je namreč bil prav v tem mestu pred 127 leti. Slavnostni govornik je bil župan občine Ludvik Bratusa, skupaj s predsednico občinskega sveta pa sta podelila občinska priznanja in nagrade. Plakete z listino in denarno nagrado so prejeli Ignac Zalík za delo na področju strokovnega pedagoškega dela, mag. Alojz Zalar za dosežke na področju vinarstva in vinogradništva, Dušan Stanjko za izboljšanje kakovosti zivilskih izdelkov in Alojz Mavrič za sodobno urejeno kmetijsko proizvodnjo in vzorno urejeno kmetijstvo. Kud Slavko Osterc Veržej in Vrtec Ljutomer pa sta prejela pisno priznanje za dolgoletno uspešno delovanje na kulturnem oziroma vzgojno-izobraževalnem področju. V kulturnem programu se je predstavila domaća mesana pevska skupina Orfej, ki je v Sloveniji bolj znana pod imenom Slovenski madrigalisti, recitacije pa je prispevala Mateja Stabuc. Slovesnosti v Domu kulture so se udeležili tudi gostje iz sosednjih občin in pobratenege mesta Fulnek na Češkem. (G. O.)

Ob toplih valovih hladna pijača

BREŽICE - Od včeraj so žejnim in osvežitve potrebnim Slovincem na voljo stiri novi napitki, katere so v nedeljo pod geslom Ob toplih valovih - ledeni čaj poleg prepolnih catezkih bazenov novinarjem in kopalcem predstavili delavci breziskega Vina. Ti kljub svojemu imenu iz leta v leto proizvajajo čedalje več brezalkoholnih pijač, tako da proizvodnja vin, med katerimi prednjačijo kakovostna in vrhunska, ne obsega več niti 20 odstotkov celotne proizvodnje. Samo v preteklem mesecu so Brežičani prodali poldrugi milijon litrov osvežitne tekočine, s čimer so po nekoliko slabšem juniju nadvse zadovoljni. Stiri nove negazirane pijače; cocktail, ki je mešanica okusov pomaranče, limone in ananasa, Pomarančo ter dva ledena čaja, eden z okusom limone in drugi breskve, so resda prisle na slovenski trg s precejšnjo zamudo, vendar pri Vinu upajo, da se bodo »prijele«, saj sezone se ni konec. Predstavljene novosti bodo prodajali pod lastno blagovno znamko Fit, sicer pa je Vino v Sloveniji bolj znano po licenčni proizvodnji osvežitnih pijač znane angleške firme Schwepes, s katero uspešno sodelujejo že 25 let. Ker prodaja vina tako pri nas kot drugod po Evropi in v svetu nenehno pada, pri brežiskem Vinu živijo predvsem od brezalkoholnih pijač, s katerimi v Sloveniji zavzemajo 18 odstotkov tržnega deleža. Nacrtujejo pa, da jim bo s pomočjo novih napitkov uspelo osvojiti željenih 20 odstotkov. (E. S.)

LIPICA / KONJENIŠTVO

Konji kot volilne točke

Kdaj bo KTC državna ustanova?

Slovenska vlada je v četrtek sprejela predlog zakona o Lipici, po katerem naj bi celoten kompleks Konjerejsko turističnega centra (KTC) z vsem premoženjem in nepremičnim premoženjem vred - razen dela enega od obeh hotelov, ki ga zaseda igralnica Casino Portorož - prešel v državno last. Predlog bo prišel v parlament jeseni, vlada priporoča njegovo sprejemanje po hitrem postopku. Taksno rešitev za KTC so v njegovem vodstvu sami predlagali.

Direktor KTC Andrej Franetič in vodja delovne enote Kobilarna dr. Stanko Rencelj pa menita, da je tudi predlagani skrajšani postopek sprejemanja tega zakona za Lipico boljši kot normalen postopek. Po njih besedah je že skrajni čas, da država prevzame skrb nad Lipico. Država bo prevzela v svoje lastništvo kobilarno in credo, prav tako pa tudi vso drugo posest premočne in nepremične narave.

Za letos so po besedah direktorja Andreja Franetiča izdelali proračun, po katerem naj bi vsa njihova dejavnost potrebovala približno dvesto milijonov tolarjev. Državo so zaprosili za 65 milijonov tolarjev, vendar jim jih je ta obljubila le 21. Zdaj smo že v osmem mesecu leta, a ta denar v Lipico še ni prišel.

Kako so gospodarili? So res razprodajali konje, kot so poročali nekateri mediji? S temi vprašanji smo se na-

Čreda konj se povečuje, samo letos imajo 27 zrebcev in 31 brejih kobil

potili v Lipico. Pomladi so govorice o razprodaji konj, ki so se jim pridružile se vesti o tem, da konji v Lipici poginjajo, sprožile val ogorčenja v Sloveniji. Ko so k temu dodali svoje se nekateri poslanci (Jelincič, Dobrajčeva in nekateri primorski poslanci) se je okoli KTC Lipica dvignilo veliko prahu. A premaknilo se ni nič - do prejšnjega tedna, ko je vlada vendarle sprejela omenjeni predlog zakona.

»Prodali nismo prav nič več konj kot druga leta in tudi pogin je bil v mejah normale. Poginile so tri živali - zrebec, kobila in zrebe - in ne osem ali devet, kot so poročali na televiziji.« je dejal direktor Franetič. »Kako smo gospodarili?« je vrnil vprašanje njegov namestnik

dr. Rencelj, »tako da smo nakupili dovolj krme in slame za eno leto. Oves in druga krmila sproti kupujemo. Lahko se pohvalimo, da imamo ovsu dovolj za vsaj pol leta. Vzeli smo posojilo, sicer neugodnega s 25 do 30 odstotnimi obrestmi, a smo lahko zadovoljni, da smo ga sploh dobili. Banke nam posojil ne dajejo, zadnjega smo dobili v HKS v Sezani.«

Stalez konj v Kobilarni	
- plemenske kobile	35
- plemenski zrebci	41
- moski narascaj 1-4 let	34
- ženski narascaj 1-4 let	26
- zrebeta 95	27
- delovni konji - turizem	21
- poniji	6
skupaj	190

O smotrnem gospodarjenju v KTC Lipica govori tudi podatek, da imajo trenutno v osnovni čredi 190 živali (glej razpredelnico), ki jih oskrbujejo v Lipici. Zunanaj kobilarn, pri zasebnih rejcih po Sloveniji, pa je se enkrat toliko lipicancev. Za te skrbi državno Združenje rejcev lipicancev - predseduje mu veterinar dr. Rajko Witkovsky - ki je član svetovnega združenja rejcev lipicancev s sedežem v Bruslju.

Čreda lipicancev zunaj matične kobilarne zagotavlja vzpostavitev normalnega stanja »državni«² kobilarni, če bi se tu zgodilo kaj nepredvidnega.

Opozoriti velja tudi na pogodbo med Casinojem Portorož in KTC Lipica. Po njej naj bi igralništvo v Lipico pripeljalo nove goste, ki bi igralniško strast združili s konjeništvom. Delež je bil na začetku 75 : 25 v korist KTC. Danes, ko država v igralništvu vidi predvsem polnilca državnega proračuna, od igralništva Lipica ni ma takorekoč nič. Igralnica je za svoje potrebe odtujila prostore hotela Maestoso, približno polovico parkirnih mest in se kaj, kar je bilo nekoč del premoženja KTC Lipica.

Zato je »podržavljenje«² Lipice edina pot ureditve zadev tudi na drugih področjih. V upravi KTC Lipica se predloga zakona veselijo. V vsej dosednji zgodovina Lipice si je ta prizadevala biti odvisna od države, ki ji je pripadala. Ze v preteklosti so ugotovili, da je za taksne ustanove najbolj prav, če so le-te v državnem skrbstvu. Zakaj naj bi bila Lipica v novi državi posebnost?

Vojko Cuder

SLOVENSKA VINSKA OLIMPIJADA

Štirje šampioni med 556 vzorci

Na Slovenskem pridelujemo in pijemo kakovostno vino

GORNJA RADGONA - V okviru priprav na 33. Mednarodni kmetijsko-zivilski sejem v Gornji Radgoni, ki bo letos od 26. avgusta do 3. septembra, je minuli teden potekalo ocenjevanje slovenskih vin. Na tiskovni konferenci je predsednik ocenjevalne komisije mag. Tone Vodovnik z mariborskega kmetijskega zavoda posredoval rezultate tega največjega slovenskega ocenjevanja vin, ki ga imenujejo tudi olimpijada slovenskih vin.

Na letosnjem ocenjevanju je sodelovalo 240 pridelovalcev s 556 vzorci vseh sort vin iz vseh vinorodnih območij Slovenije. Predsednik ocenjevalne komisije mag. Vodovnik je povedal, da se je komisija strinjala, da v Sloveniji pridelujemo in pijemo zelo kakovostno kapljico. Med ocenjenimi vini, za katera bodo priznanja in nagrade podelili 29. avgusta na Pomurskem sejmišču, je komisija letos izločila le tri vzorce, in sicer zaradi čezmerne količine zvepla. Vsa druga vina pa so bila nagrajena: podelili so namreč 50 priznanj, 239 srebrnih, 230 zlatih in 34 velikih zlatih medalj. Med vini, ki so prejeli veliko zlato medaljo, pa so izbrali stiri šampione '95: laski rizling pri-

delovalca Mira Munde (Kog), teranton KZ Vinokras Sezana, renski rizling - sadni jagodni izbor Vinaga Maribor in zlato radgonsko penino iz Radgonskih gor. Posebno nagrado Pomurskega sejma pa so podelili najbolj ocenjenemu vinu med vsemi: posebnemu vinu iz posušenega grozdja, laskemu rizlingu '93 pridelovalcev Curina in Prapotnika (Kog).

Komisija je razglasila 16 letosnjih prvakov, in sicer za sorto in vrst. Prvaki pa so: Roman Mulec iz Jakobskega Dola za vino jakobčan, Curin-Prapotnik za sipon, Miro Munda za laski rizling, Stefan Faric za beli pinot, Franc Puklavec za chardonnay, Marjan Maucec za sivi pinot, Kraner-Plateis za renski rizling, Bogomir Vrecl za sauvignon, KK Ptuj za traminac, Vlado Mak za rumeni muskat, Rajko in David Stok za kraski teran, VVS Jeruzalem Ormož za laski rizling pozne trgatve, Vinarstvo in kletarstvo Slavinec za chardonnay pozne trgatve, Franc Plavec za renski rizling pozne trgatve, Vinag Maribor za laski rizling, jagodni izbor, in Radgonske gorice za zlato radgonsko penino.

Oste Bakal

BLED / OBRTNA CONA

Spor bo rešilo sodišče

Slovensko ekološko društvo in nekaj domačinov z Bleda je pri Ustavnem sodišču Republike Slovenije sprožilo ustavni spor v zvezi z ugotavljanjem ustavnosti in zakonitosti odloka o sprejemu zazidalnega nacrtu obrtne cone Spodnje Gorje. Ustavno sodišče je pobudo za oceno sprejelo, hkrati pa sklenilo, da se izvrševanje odloka do končne odločitve ustavi.

Nekdanja radovljjska občina je že novembra lani sprejela odlok o zazidalnem nacrtu obrtne cone Spodnje Gorje, kjer naj bi deset obrtnikov in podjetnikov dobilo prostore za svojo dejavnost. Obrtno cono v Gorjah naj bi zgradili poleg podjetja Elmont in železniške proge, na eni strani pa se razteza polje. Krajevna skupnost Gorje gradnjo obrtne cone podpira že od začetka, saj bi tako obrtno dejavnost preselili iz vaskega jedra, pa tudi sto novih delovnih mest, ki se obetajo, je se kako mamljivih.

Po mnenju članov Društva ekologov Slovenije bi gradnja obrtne cone pomenila grob poseg v prostor, ki

bi najbolj prizadel Blejsko jezero. Prepričani so namreč, da bi bilo mogoče obrtno cono postaviti v eno od obstoječih. Poleg tega menijo, da občinski dolgoročni plan ni usklajen z republiškimi. V prvem je zemljišče, na katerem naj bi stala obrtna cona, opredeljeno kot drugokategornjo, v drugem, torej republiškem planu pa kot prvokategornjo. V postopek se je vpleto tudi ministrstvo za okolje in prostor, ki je ugotovilo, da so planski dokumenti pomanjkljivi in neusklajeni, zato ne morejo biti pravno izhodišče za postopek sprejemanja zazidalnega nacrtu. Na Upravi za varstvo narave RS pa so pre-

pricani, da pri sprejemanju niso pridobili pozitivnega mnenja o varovanju voda. Zemljišče, kjer naj bi stala obrtna cona, si je na pobudo radovljjske obrtne zbornice ogledal tudi minister Gantar, ki je opozoril na neoprečnost prostorske dokumentacije, obljubil pa je tudi pomoč pri nadaljnjem delu v zvezi z gradnjo obrtne cone v Spodnjih Gorjah.

Po obisku ministra Gantarja so se sestali prihodnji uporabniki obrtne cone, člani slovenskega društva ekologov, krajanji Bleda, predstavniki nekdanje radovljjske občine in občine Bled ter predstavniki Limnološke postaje Bled, krajevne skupnosti Gorje in turističnega društva Bled. Dve uri so razburjeno razpravljali in se na koncu dogovorili, da bodo vendarle morali počakati končno razsodbo republiškega ustavnega sodišča.

Mateja Faletič

PLANINSKE POSTOJANKE

Klicne številke

Ker je poletni čas primeren za planinarjenje, našim bralcem sporočamo klicne številke mobilnih telefonskih aparatov na planinskih postojankah po Sloveniji.

Julijske alpe in predalpski svet

- Dom na Poreznu.....0609 615 245
- Trzaska koca na Dolcu.....0609 614 780
- Dom Planika pod Triglavom.....0609 614 773
- Staničev dom pod Triglavom.....0609 614 772
- Erjavčeva koca na Vrsiču.....0609 610 031
- Triglavski dom na Kredarici.....0609 611 221*
- Koca pri Savici.....0609 622 695
- Koca pri Triglavskih jezerih.....0609 615 235
- Dom Klementa Juga v Lepeni.....0609 622 719
- Gomiškovsko zavetišče na Krnu.....0609 611 363*
- Zasavska koca na Prehodavcih.....0609 614 781
- Pogačnikov dom.....0609 615 620
- Vodnikov dom na Velem polju.....0609 615 621
- Koca pod Bogatinom.....0609 621 943
- Planinska koca na Blegosu.....0609 614 587
- Krekova koca na Ratitovcu.....0609 621 944
- Kosijev dom na Vogarju.....0609 613 367*
- VIC Bavščica.....0609 623 026
- Blejska koca na Lipanci.....0609 633 769
- Litostrojski dom na Soriški planini.....0609 611 340
- Postarski dom na Vrsiču.....0609 610 029
- Erjavčeva koca na Vrsiču.....0609 610 031
- Koca na Planini pri Jezeru.....0609 632 738
- Koca na planini Razor.....0609 632 720

Kamniške in Savinjske Alpe

- Kocbekov dom na Korosici.....0609 615 625
- Ceska koca.....0609 615 624
- Koca na Kriski gori.....0609 615 623
- Dom na Kalisku.....0609 614 586
- Koca na Kamniškem sedlu.....0609 611 367*

Karavanke

- Presernova koca na Stolu.....0609 611 366*
- Dom na Peci.....0609 611 364*
- Koca na Ursli gori.....0609 612 586
- Valvasorjev dom.....0609 628 648
- Roblekov dom na Begunjskici.....0609 623 402

Primorska in Notranjska

- Dom na Sviscakah.....0609 613 601
- Koca na Snezniku.....0609 615 356
- Turnova koca na Slavniku.....0609 621 791
- Dom na Slivnici.....0609 619 489

Gorska reševalna služba 0609 620 975

Z znakom * so označene govorilnice na žetone.

IZHODIŠČA ZA PRORAČUN 1996

»Spontani« prihodnji proračun bi bil za petino večji od letošnjega

Poslanci naj bi se predvidoma sprijaznili z največ tremi ali štirimi prioritetami

LJUBLJANA - Letosnji državni proračun se niti ohladil še ni, ko finančno ministrstvo oziroma vlada že predlagata izhodišča za pripravo državnega proračuna in proračunskega memoranduma za leto 1996. Papirje so že dobili v vseh treh koalicijskih strankah. O tem, da bosta proračunsko koalicijsko usklajevanje in sprejemanje novega proračuna tokrat se teža - saj bo prihodnje leto pac volilno leto - pa seveda nihče ne dvomi.

Finančno ministrstvo je tudi tokrat pripravilo dve različici, »vzdržno« in »spontano«, slednjo predvsem kot svarilo strankam in poslancem, kaj čaka državo, če vladni predlogi in ukrepi ne bi bili upoštevani. Ukrepi pa so tokrat kar precej strogi - od nekaterih posegov v pokojninski sistem in prispevke za socialno varnost do uvajanja novih davčnih virov ter doslednejšega izterjevanja davkov in prispevkov. Med drugim tudi od tistih, ki so si doslej lahko sami izbirali osnovo za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje ter tako placevali nerealno majhne zneske, pravice pa so imeli enake kot vsi drugi.

Le šestodstotna inflacija?

Temeljni cilji proračunskega memoranduma za leto 1996 in naprej do konca desetletja se niso spremenili: znižanje inflacije (od decembra 1995 do decembra 1996 naj bi znašala le 6, 5 odstotka), rast bruto domačega proizvoda za 5, 5 od-

stotka, rast izvoza za šest in uvoza za sedem odstotkov, rast zaposlenosti za 1,5 odstotka in zmanjšanje števila brezposelnih z 9,1 na 8,8 odstotka, rast plač le za 3,2 odstotka itd. Vse to pa bi lahko dosegli samo z večjo konkurenčnostjo podjetij, torej z znižanjem neposrednih obremenitev delovne sile. Tega ni mogoče storiti drugače kot s posegom v obstoječo zakonodajo: sedanja ureditev bi namreč v letu 1996 zahtevala celo dvig deleža javnofinancnih odhodkov nad polovico BDP, kar je povsem nesprejemljivo. »Spontana« različica proračuna, ki bi vsebo-

vala vse mogoče in nemo-goe prioritete, ki jih je v preteklosti sprejel državni zbor (univerzalni otroški dodatek, več za borce in vojaske invalide, polna uveljavitev najrazličnejših tolarjev, več za občine, subvencije in investicije) bi zahtevala v proračunu 1996 vsaj za petino več odhodkov. To bi pomenilo tudi 90 milijard tolarjev (štiri odstotke BDP) proračunskega primanjkljaja.

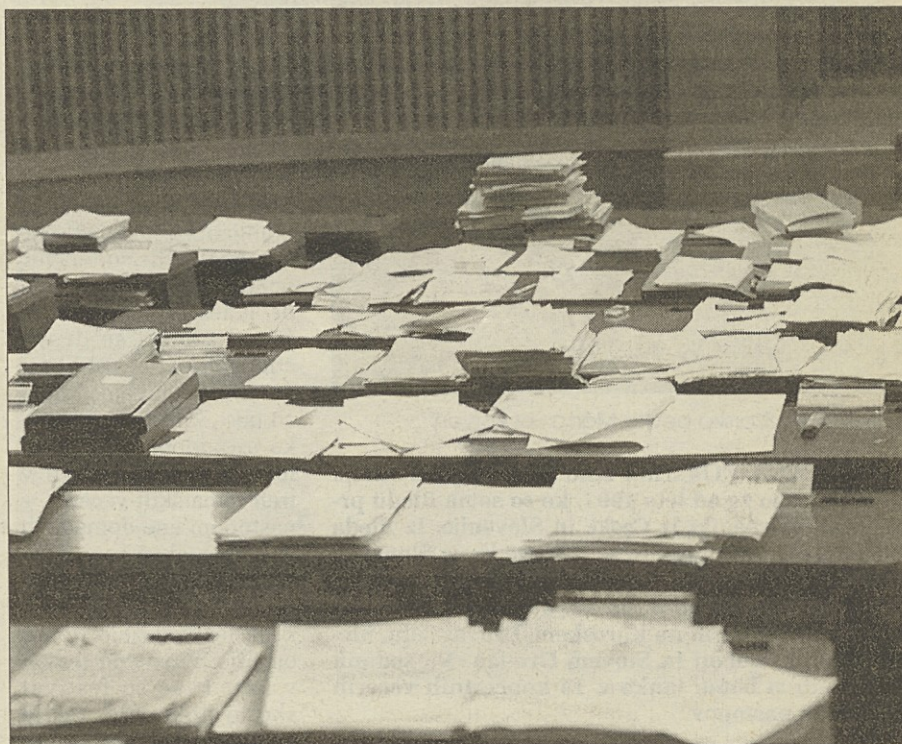
Prihodnje leto tudi novi davki

Namesto »spontane« različice, ki bi državo dolgoročno lahko pripeljala do bankrota, finančno ministrstvo predlaga za leto 1996 samo naslednje prioritete: ohranjanje pravic in položaja sedanjih upokojencev, servisiranje javnega dolga, vključno s sukcesijo, avtocestni program, večja vlaganja v izobraževanje in

obrambne sisteme. Odgovoriti bi se bilo torej treba univerzalnemu otroškemu dodatku (ta bi zahteval dodatnih 16 milijard tolarjev letno) in manj subvencionirati socialne prispevke, spremeniti pokojninsko zakonodajo ter odtegniti borem in vojaških invalidom dodatna sredstva v višini deset milijard tolarjev. Na strani virov pa se bo treba lotiti tistih, ki v pokojninsko in zdravstveno blagajno plačujejo premalo, država naj bi prenehala podjetjem odlagati plačila prispevkov (če ne morejo plačati, naj gredo v stečaj), hkrati pa izboljšala izterjavo dajatev. Za nameček bi bilo treba uvesti nove davčne vire (ministrstvo jih za zdaj še ni imenovalo, predvidevamo pa lahko, da gre za napovedane premoženjske davke), s katerimi bi zbrali še 17 milijard tolarjev.

Resna pokojninska reforma šele leta 1998

Finančno ministrstvo predvideva, da bi morali v letu 1998 izvesti reformo pokojninskega sistema, ki ne bi posegala v pravice sedanjih upokojencev, temveč bi vplivala na tiste, ki zdaj delajo. Ta reforma bi prinesla radikalno znižanje prispevne stopnje - celo za okoli tretjino. V prihodnjem letu pa naj bi končno prenesli vsaj financira-

Bo proračun »spontan« ali »vzdržen«? (Foto: Boban Plavevski)

nje posameznih izplačil upokojencem v državni proračun - gre za varstveni dodatek, dodatek za pomoč in postrežbo, preživnine, sredstva za rekreacijo (skupaj 18, 5 milijarde tolarjev v letu 1996). Poleg tega naj bi država hitreje vračala ZPIZ-u dolgeve iz preteklosti. Prenos invalidnin in kmečkih pokojnin v proračun za zdaj ni predviden. Pokojnine bi se morale prihodnje leto - tako finančno

ministrstvo - usklajevati tri-mesečno brez poračunov za nazaj, dodatek za rekreacijo pa se ne bi smel povečati. Vse to bi omogočilo znižanje prispevne stopnje za 1,7 odstotne točke oziroma na okoli 29,3 odstotka. Pri zdravstveni blagajni je predviden dvig prispevne stopnje za pol odstotne točke oziroma na okoli 13, 2 odstotka.

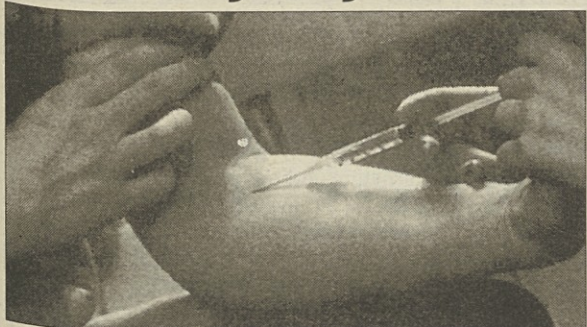
Naslednji podatek pa najbolje ilustrira dejstvo,

kako težko je v tej ali katerikoli drugi državi znižati javno porabo. Trenutno je skupna prispevna stopnja za socialno varnost (pokojninsko, zdravstveno zavarovanje, prispevek za zaposlovanje in za porodniško) pri nas 44,7-odstotna, ena najvišjih v Evropi. Z nastetimi ukrepi, ki jih predlaga vlada, pa bi stopnjo znižali le za dober odstotek, torej na 43, 58 odstotka.

Andreja Rednak

ZDRAVSTVO / METADONSKI PROGRAM

Dobili bomo mrežo centrov za zdravljenje z nadomestno drogo

LJUBLJANA - V Sloveniji se že nekaj časa pripravlja vzpostavitev mreže centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnih od drog. Minister za zdravstvo je aprila izdal Navodilo za izvajanje metadonskega vzdrževalnega programa. Letos so bila organizirana štiri izobraževanja za delavce v teh centrih, ministrstvo pa tudi predlaga vzpostavitev mreže petih centrov »A« v Ljubljani, Kranju, Celju, Mariboru in Kopru ter starih centrov »B« v Logatcu, Velenju, Murski Soboti in Novi Gorici. V program je trenutno vključenih 530 odvisnikov.

Zacetki metadonskega vzdrževalnega programa (-VMP) segajo pri nas v drugo polovico 80. let, ko se je na Golniku zdravilo 40 bolnikov. Prve tovrstne ambulante so se pojavile pred tremi leti, legalizacija metadonskih programov pa je sledila lansko leto. Substitucijski metadonski program pomeni pripravo in podeljevanje substitucijske droge metadona, ki - použit v soluciji, zmešani s sadnim sirupom -

prepreči pojav abstinencnih simptomov, zmanjšuje željo po drogi in ne povzroča evforije. Vodja oddelka za detoksikacijo na Centru za mentalno zdravje in avtor priporočila zdravnikom dr. Andrej Kastelic pravi, da menijo, da gre pri VMP za postopek, za katerega upajo, da ni doživljenjski, ampak vedno obstaja možnost kasnejše abstinence, zato uporabljajo doze 20 do 60 miligramov dnevno. Cilj pomo-

ci pa, kot navaja svetovalka ministra za zdravstvo Tatja Kostnapfel Rihtar, nista le detoksikacija in zivljenje brez drog, temveč tudi druge oblike zdravniške pomoči, ki pomagajo zmanjšati možnosti okužbe s HIV, predoziranja in drugih oblik skode, ki jo povzroča droga. Vzpostavitev racionalnejše mreže centrov bi omogočila zdravstvene storitve vsem zavarovanim osebam in bi bila racionalniško povezana, finančno pa bi jo v celoti podprla zdravstvena zavarovalnica. Izhodišče za izračun delovanja mreže centrov sta Zdravstveni dom Ljubljana in Zavod za zdravstveno varstvo Koper, v katerih te dejavnosti potekajo že pet oziroma štiri leta. Osnovna doktrina zdravljenja odvisnikov od nedovoljenih

drog je bila sprejeta lani novembra v Gozdu Martuljku na posvetovanju o problematiki metadona, poleg ministrstva za zdravstvo pa sta jo sprejeli še ministrstvi za delo, družino in socialne zadeve ter za notranje zadeve. Organi za notranje zadeve tudi ugotavljajo, da je situacija glede odvisnikov iz dneva v dan težja. Vodja oddelka za mamila Martin Vrančič pa navaja, da si je metadon dejansko našel svoj prostor na črnem trgu. Velja namreč prepričanje, da je ceneno mamilo in da je mogoče priti do njega na precej enostaven način. Dodaja tudi, da sta glede problematike mamil v Sloveniji najbolj ogroženi področji Ljubljana in Koper, kjer tudi zaznavajo največ zlorab metadona.

Katarina Novak

Metadon je opiat, podoben heroinu, ki se lahko uporablja tudi kot zdravilo, povzroča pa telesno in psihično odvisnost. Metadon začne delovati pol ure po zaužitju, učinek pa traja najmanj 24 ur. Zenske, ki ga jemljejo, lahko izgubijo menstruacijo, vendar lahko kljub temu zanosijo. Tisti, ki se vključijo v vzdrževalni metadonski program, dobijo posebno izkaznico, ki velja le z osebno izkaznico in za podeljevanje metadona ne zadostuje, temveč morajo njeno veljavnost preveriti v centru, kjer je bila izdana.

POSLANSKA VPRAŠANJA

Za domobranci »žalovali« štirje vojaki

Vojaških letal ne uporabljajo za komercialne namene

LJUBLJANA - Vlada je morala pred odhodom na počitnice odgovoriti na celo vrsto poslanskih pobud, med drugim tudi na vprašanje Zmaga Jelincica iz Slovenske nacionalne stranke (SNS) obrambnemu ministru Jelku Kacinu, ali privatna letalska firma Kondor-air iz Portoroča res uporablja letala Slovenske vojske v komercialne namene. Jelincić je za primer navedel dve letali 15. brigade vojnega letalstva.

Ministrstvo za obrambo na to vprašanje odgovarja takole: MORS letal, ki jih uporablja Slovenska vojska, ni dajalo in ne daje v uporabo za komercialne potrebe. Pač pa transportni helikopterji sodelujejo pri različnih nalogah s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, kot so na primer požari ali reševanje v gorah. Zaradi usposabljanja v letenju v ekstremnih razmerah sodelujejo tudi pri oskrbi planinskih postojank in izjemoma tudi na posameznih prireditvah, ki so pomembne za dejavnost vojske.

S podjetjem Kondor-air ima MORS pogodbo o obcasnem najemu dveh letal, ki sta last te firme. Gre za akrobatsko letalo Pitts S-ZB, ki ga vojska uporablja za solanje in usposabljanje v akrobatskem letenju, ter za Cessno 172, ki se uporablja za osnovno usposabljanje.

Obe letali ministrstvo najema zato, ker - tako trdi MORS - Slovenska vojska se nima dovolj ustreznih plovil za solanje in usposabljanje v akrobatskem letenju ter za osnovno solanje. Nova letala Pilatus PC 9 so na stopnji uvajanja, v celoti pa se uporabljajo za presolanje pilotov. Letala Zlin pa so namenjena za solanje stipendistov in selektivno letenje

kandidatov za pilote, navaja ministrstvo za obrambo.

S podjetjem Kondor-air ima MORS pogodbo tudi o opravljanju dela instruktorskih storitev, ker Slovenska vojska nima v lasti takšnih letal. Skratka, zaključuje ministrstvo, ne drži Jelinciceva informacija, da naj bi Kondor-air uporabljal vojaška letala v komercialne namene, ampak je pogodbeno razmerje obratno - vojska uporablja letala in si pomaga z instruktorji podjetja Kondor-air.

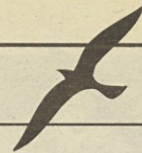
Obrambno ministrstvo sicer s tem se ni opravilo s poslanci SNS, kajti odgovoriti je moralo tudi na vprašanje Rafaela Kužnika, kdo je dovolil, da je častni oddelek Slovenske vojske sodeloval na žalni slovesnosti za domobranci in slovenskimi četniki. Kužnika zanima, s čim minister opravičuje udeležbo castnega oddelka Slovenske vojske na proslavi, ki ni bila državna.

MORS poslancu SNS odgovarja takole: 1. junija je od Združenja pri lipi sprave prejelo prošnjo, naj sodeluje z oddelkom Slovenske vojske na spominski slovesnosti pri Lipi sprave na Zalah v Ljubljani, ki je namenjena počastitvi letošnjih obletnic in spominu na vse žrtve nasilja med in po drugi svetovni vojni.

V prošnji je bilo tudi navedeno, da je vojska sodelovala na podobni prireditvi tudi v prejšnjih letih.

Ker je bil namen prireditve počastitev 50-letnice konca druge svetovne vojne, se je ministrstvo za obrambo odločilo, da bo Slovenska vojska sodelovala enako kot v minulih dveh letih - s štirimi vojaki Slovenske vojske.

Tanja Staric

Vrhunska madžarska pevka Märta Sebestyen

LJUBLJANA - Okarina etno festival predstavlja ljudsko glasbo že od leta 1991, ko so se na Bledu prvič zbrali glasbeniki iz Češke in Slovenije. Iz Bleda se je po dveh letih preselil se v druge kraje Slovenije in hkrati gostil čedalje večje število skupin. Letosnji festival bo potekal od 8. do 14. avgusta, in sicer na Bledu, v Bovcu, Crni na Koroskem, Dravogradu, Metliki, Murski Soboti in Slovenj Gradcu. Na sedmih prizoriščih si bomo lahko v 15 koncertnih večerih ogledali 30 nastopov.

Pobudnika festivala v letu 1991 sta bila Roman Ravnič, ki je sedanjí selektor festivala, in Slavko Mezek, ki sta v sodelovanju z lastnikom blejskega gostišča Okarina, Leo-

nom Ličofom in Borutom Srajem, organizirala prve večere. Festival so avtorji poimenovali po ljudskem glasbilu, ki je znano tudi godcem v Sloveniji in je hkrati za-

GLASBA / FOLK IN ETNO GODBA

Okarina etno festival

scitni znak gostišča, kjer sta bila v prvih dveh letih dva večera izvirne ljudske glasbe. Poslušalci so bili navdušeni in v letu 1993 se je festival razširil se v druga slovenska mesta, v Mursko Soboto, Bovec, Celje in Ljubljano. Leta 1994 se je kot strokovni sodelavec organizatorjem pridružil dr. Janez Bogataj in v festival vnesel še druga etnografska dogajanja, tako je predstavljal domačo obrt, kulturo kulinarike in podobno. Program festivala so zasnovali v treh tematskih večerih, z nastopom ene domače in ene tuje skupine. Obiskovalci so bili navdušeni, prav tako tudi kritika, ki je festival zelo dobro ocenila. Finančne težave v letu 1994 so festival skoraj pokopale, resila pa ga je vztrajnost in požrtvovalnost prirediteljev ter članov organizacijskega odbora.

Tudi letos je festival razdeljen na tri večere, ki se bodo vrstili po vsej Sloveniji. Metličani so ga

vklicili v svojo prireditelstvo »Pridi zvečer na grad«, v Murski Soboti bo gostoval v prireditvi »Poletje na grajskem dvorišču«, v Bovcu odpirajo prireditveni ambient v Kluzah, kjer se bodo zvrstili trije večeri festivala, Korosci so večere razdelili med Slovenj Gradcem, Dravogradom in Crno, vključen pa je seveda tudi Bled. Nastopili bodo Spanci s skupino La Musgana in Portugalski s skupino Realeja, ki hosta predstavili »Sončno Iberijo«. Madžarski skupini Okros in Vujicsics s solistko Märto Sebestyen bodo predstavili »Prostrano Panonijo«, »Skandinavske bele noči« bodo pricarali Finci Folkkarit in Svedi Vasen s pevko Kersti Stabi. Letosnji izbor skupin predstavlja resničen vrh tovrstne evropske glasbene poustvarjalnosti, ki poslušalcem, tako nepoznavalcem kot tudi ljubiteljem, obljublja obilo užitka.

Karla Zeleznik

Portugalska glasbena skupina Realejo

PRISLUHNITE

Erik Satie: Celotna zbirka klavirske literature (Complete piano works) Klasika, distribuirala in založila Digitalia, d.o.o., šest zgoščenk s približno 60 minutami glasbe

Erik Satie je ob koncu prejšnjega stoletja kot skladateljski samouk začel pisati za tisti čas precej nenavadne skladbe. Ravno zaradi tega je v modnem pariškem okolju tudi zaslovel, znan pa je bil tudi kot duhovitež, ki se je drzal načela »Il faut être rigolo« (treba je biti veseljak). V glasbi je izrazil svoje veselje z melodičnim in ritmičnim spakovanjem, vse skupaj pa je popestril s smešnimi naslovi in glasbenimi navodili - denimo treba zaigrati nekaj v stilu »slavca, ki ga boli zob«. Bolj pomemben kot njegovo skladanje je verjetno Satijev neposreden vpliv na francosko glasbo. Med drugim je vplival na razvoj največjega glasbenega impresionista Debussyja, kot duhovni oče pa je bdel tudi nad tako imenovano »francosko sesterico« (Honegger, Milhaud, Auric, Poulenc, Tailleferre in Durey). Tokrat bo prvič posneta in preko CD-jev posredovana celotna Satijeva klavirska literatura. Slovenski pianist Bojan Gorisek je skupaj s slovensko in švicarsko založbo izdal že šesti del. Gorisek je po končani ljubljanski akademiji zaključil studij pri Herbertu Hencku v Nemčiji. Ze zelo zgodaj se je začel ukvarjati z glasbo 20. stoletja in odkril zamolčanega francoskega skladatelja, ki se mu je nato je temeljiteje posvetil. Po

zacetnih izvedbah je prejel številne pohvale tuje in domače kritike. Letos bodo verjetno izšle še tri kompaktne plošče, s čimer bo zaobsežen celoten skladateljev klavirski repertoar. Tako na prvem CD-ju lahko slišimo tudi Gymnopédies, suito treh počasnih skladb, ki obujajo starogrške ples v Sparti. »Satie zvočno opisuje sence gibov in fantomske figure plesalcev, kot da bi bil kipar,« so nekoč zapisali. Prvo in tretjo, občinstvu poznano, Gymnopédijo je za orkester priredil tudi Claude Debussy. Na tretji plošči je osrednja glasba Messe des pauvres - ki je napisana leta 1895 in med drugim prirejena tudi za orgle - razdeljena na pet delov s posvetnimi in masnimi naslovi (Kyrie eleison). Ta glasba ni napolnjena s sarkastično duhovitostjo, temveč se razširi kot melanholična meditacija in refleksija o življenju, ki ga je zivel skladatelj. V nadaljevanju lahko najdemo sedem Gnossienne, Gotske ples, Dvanajst kratkih koralov, abstraktne in necustvene Pieces froides (Mrzle skladbe), Tri Sarabande, ki so s harmonijo in verigo akordov v onah takrat predstavljale revolucijo, pa skladbe Za sport in rekreacijo... Glasbena dela so razdeljena kot nekakšen kronološki pregled, visja je namreč številka zgoščenke v zbirki, kasnejšega datuma so bile skladbe napisane. S šestim CD-jem pridemo že v čas pred prvo svetovno vojno in do skladb za klavir stiročno, v katerih kot drugi pianist sodeluje Aleksander Madžar. Z nestrpnostjo pričakujemo izid zadnjih treh delov, saj bo vse skupaj predstavljalo edinstveno zbirko s priznanim pianistično izvedbo. (M. Z.)

EVROAGENDA

MILANO

Ovekovečene diktature

Fotografia della libertà e delle dittature. Da Sander a Cartier-Bresson. Fondazione Antonio Mazzotta, Foro Bonaparte 59, Milano, do 17. septembra, odprto od torka do nedelje med 10. in 19.30 uro, četrtek do 22.30 ure, informacije na tel. 0039/2/878197.

Razstava ponuja pregled zgodovine fotografije in sodobnih dogajanj v času od 20. do 40. let našega stoletja. Obsega kar okoli 500 fotografij in se osredotoča na sodobne diktature, vanjo pa so uvrščena dela Augusta Sanderja (na sliki: Slascicar, okoli 1928), Roberta Capa, Aleksandra Rodcenka, Henrija Cariter-Bressona in mnogih drugih, med katerimi so tudi sovjetski fotoreporterji. (V. U.)

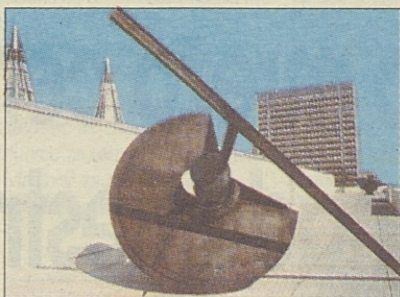

BONN

Retrospektiva ob osemdesetletnici

Bernhard Heiliger: Retrospective 1945 - 195. Kunst-und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Friedrich-Ebert-Allee 4, Bonn, do 22. oktobra, odprto od torka do nedelje med 10. in 19. uro, informacije na tel. 0049/228/9171 200.

Ob umetnikovi osemdesetletnici je Kunst-und Ausstellungshalle pripravila obsežno retrospektivo s 50 skulpturami, 16 assemblazi, 12 reliefi in 34 risbami. Bernhard Heiliger je zadnji se živeci predstavnik generacije nemških kiparjev, ki so po drugi svetovni vojni v Berlinu uveljavili nov nemški kiparski slog in nemsko skulpturo ponovno vključili v mednarodni okvir (na sliki: Solarica X, 1989). (V. U.)

LONDON

Auerbach po mojstrih

Frank Auerbach and the National Gallery: Working after the Masters. The National Gallery, Trafalgar square, London WC2N, do 17. septembra, odprto od ponedeljka do sobote med 10. in 18. uro, nedelja med 14. in 18. uro, informacije na tel. 0044/171/839 3321.

Frank Auerbach, ob Francisu Baconu in Lucianu Freudu eden najpomembnejših predstavnikov londonske sole, že od casa studija redno obiskuje londonsko nacionalko. Doslej je po delih iz National Gallery naredil že stotine del majhnih dimenzij, studij. Ob teh obsega razstava tudi šest del velikih dimenzij, ki jih je po malih studijah dokončal v ateljeju (na sliki: Samson in Dalila po Rubensu). (V. U.)

PARIZ

Italijanska renesančna arhitektura

Architecture de la Renaissance italienne. De Brunelleschi à Michel-Ange., Musée des Monuments Français, Palais de Chaillot, place du Trocadéro 1, do 30. septembra, odprto od srede do ponedeljka med 10. in 18. uro, informacije na tel. 0033/1/44053910.

Razstava italijanske renesančne arhitekture, ki so jo lani prvič postavili v beneski palaci Grassi, se vedno potuje. Za gostovanjem v washingtonski National Gallery of Art je tokrat na ogled v Francoski prestolnici. Originalne makete, risbe, slike, rokopisi in dokumenti ilustrirajo razvoj arhitekturnega razmišljanja na prehodu srednjega v novi vek (na sliki: Filippo Brunelleschi; kupola S. Maria del Fiore, Firenze). (V. U.)

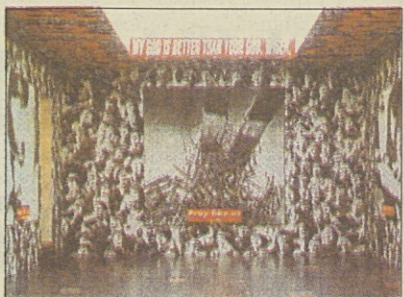

KÖLN

Naše stoletje

Unser Jahrhundert; Menschen, Bilder, Bilder, Welten. Museum Ludwig, Bischhofsgartenstraße 1, Köln, do 8. oktobra, odprto od torka do petka med 10. in 18. uro, sobota in nedelja med 11. in 18. uro, informacije na tel. 0049/221/2212379.

Ob projektih, vezanih na pregled umetnosti 20. stoletja, ki se blizu h kraju, so tudi v Kölnu pripravili tematsko razstavo, ki se z okoli 230 slikami, skulpturami in instalacijami (izhajajo tako iz zbirke muzeja kot pomembnih evropskih zbirk od Basla do St. Petersburga) osredotoča na prikaz modernega in sodobnega likovnega dožemanja človeške figure. 124 umetnikov, med njimi tudi najpomembnejši avtorji (na sliki: Barbara Kruger: Brez naslova, 1994/95). (V. U.)

SAALFELDEN

Trije dnevi jaza

Internationale Jazzfestival Saalfelden 95, od 25. do 27. avgusta, informacije o programu, urnikih in cenah vstopnic na Saalfelden 95, Loferer Strasse 30, Saalfelden ali na tel. 0043/6582/4963.

Program tridnevnega mednarodnega festivala jazz glasbe, ki ga letos sedemnajstič pripravljajo v Saalfeldnu pri Salzburgu, obsega številne koncerte in izvajalce (med koncerti, ki potekajo med zgodnjim popoldnevom in nočjo, je komajda čas za spanje). Klaus Dickbauer, Bijma & Van't Hof & Favre, Joshua Redman Quartet, Vernon Reid Masque, Kazutoki Umezu Eclecticism, David S. Ware Quartet, Terje Rypdal, Christian Muthspiel... Cena vstopnice za celoten festival znaša 160 DEM (predprodaja 139 DEM, za obiskovalce do 22 let 114 DEM). (V. U.)

FRANCIJA / BIENALE AEROSTATIČNIH BALONOV

Baloni bodo ponesli v nebo ime Lorene

V desetih dneh poletelo kar 742 balonov

PARIZ - Na prostranih 450 hektarih vojaške baze Chambley v Loreni so se konec julija in v začetku avgusta dogajale čudežne stvari. V jutranjih urah so na zelenih travnikih druga za drugo zrastle posebne velike okrogle »cvetke« pisanih barv, ki so nato kot v kakem Disneyevem filmu pravljичno poletele v nebo in kako uro ali dve vandle kot kodeljice v vetru po sinjini. Ko se je sonce dvignilo visoko nad zemljo, so se čudežne cvetke spustile na tla in pocakale na zaton. Ob zatonu so se spet dvignile v reprizo jutranjemu spektaklu.

Chambley je bil do konca preteklega tedna svetovno središče poletov z baloni, saj »cvetke«, ki so dvakrat dnevno letele v nebo, niso bile nič drugega kot potomke prvega zgodovinskega balona bratov Montgolfier. Letosnji je bil že četrti svetovni bienale balonov. Prireditelj si je leta 1989 »izmisli« Philippe Buron Pilatre, ki ima balone takorekoč zapisane v krvi, saj

je pravnuk Jeana-Francoisa Pilatre de Roziera, fizika, kemika, raziskovalca, izumitelja zveplenk in plinske maske, ki je 21. novembra 1783 prvi poletel v nebo z balonom bratov Montgolfier. Prva baza balonov je bila v Metz, pred dvema letoma pa so jo preselili v Chambley, kjer se je prireditelj razbohotila. Letos je na njej sodelovalo kar 742 balonov s skupni 924 piloti. Vsakega poleta se je udeležilo najmanj po 200 balonov, ki so takorekoč »zasencili« nebo.

Stara vojaška baza v Chambley leži sredi deželnega parka Lorene. Prireditelj predstavlja za kraj in za vso deželo veliko turistično atrakcijo. Semkaj »priletijo« ne le lastniki aerostatičnih balonov, pač pa tudi tisoči ljubiteljev poletov in radovednežev. Vsakdo lahko pride na svoje. Kdor zeli, lahko stopi v koš, ki je pritrjen pod balon, da bi si privoščil polet. Enourni zračna plovba stane kakih 300 tisoč lir, udeleženec pa lahko tudi sodeluje

pri pripravi poletne naprave z napihovanjem balona pred poletom in izpraznjenjem po ogledu neba.

Po računih krajevnih oblasti, naj bi prireditelj obogatili z vrsto dejavnosti, kot sta na primer gradnja balonov in sola za vezbanje pilotov, ki jo bo vodil sam Philippe Buron Pilatre. Vsak bienale zahteva vsekakor 15 mesečno pripravo, kar stane kakih 12 milijonov francoskih frankov (ali kake 4 milijarde lir). Investicija se izplača, saj so izračunali, da znasa celotni zaslužek manifestacije (s turističnim prilivom, nočitvami, prodajo spominčkov in vsem, kar spada k temu) kakih 55 milijonov frankov. Baloni bodo torej ponesli visoko v nebo ime in prestiž Lorene, ki je bila - v turističnem pogledu - vse doslej za Francoze nekakšna »neznanka«. Po neki anketi namreč kar 70 odstotkov Francozov ni imelo nobenega mnenja o Loreni, preostalih 30 odstotkov pa jo je ocenila negativno.

LITERATURA / RAZISKAVE O USODI ŽENE MARKIZA DE SADE

Žena - glavna žrtev izprijenega markiza

Zapustila ga je po dolgih desetletjih poniževanja in izkoriščanja, ko je De Sade imel 74 let

LONDON - Kdo je bila Renee-Pelagie, zvesta in razumna žena markiza De Sade, ki je med francosko propadajočo aristokracijo v obdobju revolucije slovel kot kralj okrutne erotike? Angleska pisateljica Margaret Crosland je po dolgem in temeljitim studiju v knjigi »Sades Wife« (Sadejeva žena) odgovorila na skoraj vsa vprašanja o ženski, ki je celo življenje stala ob strani Sadeju, ga ljubila, mu nenehno odpustala razuzdano življenje, nezvestobo in nasilje, ki je izvajal nad njo.

Renee-Pelagie je bila marljiva hči nekega odvetnika. Odkritosrčna, zapletena in skorajda zalostne narave, se je leta 1763 poročila s francoskim plemcem, ki je bil že pri 22 letih daleč naokoli poznan kot izvrsten ljubimec. Postala je skrbca žena, neke vrste razumevajoča sestra in dopustna žena, tudi takrat, ko je markiz spletakril z njeno mlajšo sestro Anne-Prospere in z osvrazeno maceho, ki je nemudoma padla v past predrznemu laskanju markiza. Erotične norčije moza, ki so Renee tako

drago stale, da je morala večkrat očeta prositi za denar, so zajele razne dvorjanke in druge zenske vseh stanov. De Sade je zeno nedvomno zapostavljal. Ni mu bilo mar zanjo, razen takrat, ko se je nad njo grozovito spolno izzivil. Kot prica Margaret Crosland, je nori markiz najokrutnejše, najbolj bizarne in krvave stvari počenjal le z ljubimkami, ki niso imele plemiške krvi. Poleg tega je zeno ponizeval brez kateregakoli zadržka.

Kljub mučnim okolicinam, ki so jo spremljale dan za dnem,

je Renee-Pelagie stala mozu ob strani tudi v dolgih 27 letih zapora, kamor so ga zaprli zaradi spolne izprijenosti. Sele malo preden bi Sadeja izpustili iz zapora je zaprosila za ločitev, prav v trenutku, ko je že 74-letni mož najbolj potreboval njeno ljubezen in pomoč. Zakaj pa je sklenila ločiti se od moza sele takrat, tega tudi Croslandova ni prav dobro razumela. Iz ljubezni do otrok, morda, kot številne druge zenske, vendar tudi sama avtorica ni kaj preveč prepričana, da je bil to edini razlog.

AVSTRALIJA / ZARADI PREMILE IN SUHE ZIME

Po štirih letih suše so letos pridelek žita uničile miši

Vlada mora zdaj odločiti o možnosti uporabe strihnina

SYDNEY - Miši so skoraj povsem uničile pridelek žita na področju Darling Downs v južnem Queenslandu, avstralski žitnici, kjer so letos upali, da bodo po štirih letih suše končno imeli dober pridelek. V teh predelih se ne pomni take katastrofe. Miši so se z neverjetno naglico razširile na 350 kilometrov razsežnem področju med mesti Toowoomba, Roma in Dalby in razdejale 300.000 hektarov obdelane površine.

»Ljudi so doletele strahotne izgube,« je izjavil Ian MacFarlane, predsednik združenja žitogojcev Queenslanda. »Število miši je letos močno naraslo zaradi vročega in suhega vremena, se zlasti pa so se glodalci razmnožili v preteklih treh tednih, ko so napadli tudi jecmen. Zito sploh ne raste več,« je dejal MacFarlane in dodal, da je v nevarnosti 74 milijonov ameriških dolarjev pridelka, to je približno 500.000 ton žita, v

bistvu skoraj polovica predvidenega zimskega pridelka Queenslanda.

Država je ze zbrala skupino strokovnjakov, ki ji je zaupala resitev problema. Predstavnica »misje task force« Pamela Chapman je dejala, da so podobne težave na meji med državama Južne Avstralije in Viktorije leta 1993 povzročile 47, 7 milijonov dolarjev skode. Miši so se letos hudo razmnožile, ker je bila zima tako mila in suha, da je zemlja razpokala in so se glodalci ugnezdili v razpokah; iztrebiti bi jih morali oktobra, preden so se začeli razmnoževati, sedaj pa se jih je zelo težko znebiti. »Kmetje bi lahko znova ostali brez pridelka, in to po enem od zanje najhujših sušnih obdobj,« je dejal MacFarlane, ki je od vlade zahteval dovoljenje za uporabo strihnina proti glodalcem, proti katerim ne zaleže nobeno drugo sredstvo.

Kmetje iz Dalbyja poročajo, da je miši veliko preveč, da bi jih lovili z običajnimi pastmi in vabami; vsak dan jih namreč ulovijo nekaj sčaf, kljub temu jih je se in se. Brata Bev in Colin Seis iz Dalbyja sta se na primer pritožila, da so miši že povsod na kmetiji in so začele celo glodati stroje in opremo. Ponocni trumoma tečejo po ulicah in vdirajo hise in trgovine. »Odvreci sem moral na stotine vrečk krompirčkov, ki so jih nacele miši. Razpasle so se po vsej trgovini, sprehajajo se po policah in omarah, ne da bi se jih mogel kako rešiti,« je dejal lastnik krajevnih trgovine.

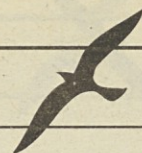
Predstavniki vlade Queenslanda je sporočil, da bo vlada v naslednjih dneh razpravljala o možnosti uporabe strihnina, se zlasti, ker se je to leta 1993 v Južni Avstraliji in Viktoriji izkazalo za učinkovito in brez hudih posledic za okolje ter prehranbeno verigo.

Rodeo - tradicija Združenih držav

Rodeo sodi v tradicijo Združenih držav. Najbolj znani cow-boy so prave živece legende in sluzijo seveda tudi masten denar. Vsako leto prirejajo celo vrsto zelo odمنevnih tekmovanj, na katera prihajajo iz vseh zveznih držav, ro-

dei pa so tudi turistična atrakcija, kjer prodajajo za drag denar oblačila, skornje in klobuke v pristnem zahodnjaskem slogu. Na rodeu tekmujejo mladi in stari, celo 7-letni Billy, na spodnji sliki, je bil nagrajen kot perspektivni cow-boy

IZRAELSKO-PALESTINSKA MIROVNA POGAJANJA

Ministru Peresu se ne mudi

JERUZALEM (Reuter) - Voditelj PLO Jaser Arafat je včeraj napovedal skorajšnje srečanje z izraelskim zunanjim ministrom Simonom Peresom, da bi končno naredila konec nenehnim nesporazumom in dolgotrajna pogajanja o palestinski avtonomiji na Zahodnem bregu premaknila z mrtve točke. Kot poročajo tiskovne agencije, se je srečanje začelo še v ponedeljek pozno popoldne v egiptovskem mestu Taba ob Rdečem morju.

Peres je opozoril izraelsko javnost, da ne sme pričakovati preveč in da Izrael zagotovo ne bo hitel s podpisom sporazuma za vsako ceno. Izraelski zunanji minister je za izraelski radio izjavil: »Naredili bomo vse, da

bi zblizali stališča in se sporazumeli o najbolj spornih vprašanjih. Toda to bo morda tudi vse.« Neki izraelski vir je sporočil, da je Peres na srečanju parlamentarnega odbora za zunanje zadeve in obrambo

izjavil, da ne bo nič narobe, če bo prišlo do večmesečne zamude.

Abu Libdeh, vodja palestinske delegacije, je za Reuter izjavil, da je srečanje Peresa in Arafata zadnje upanje, če naj bi pogajanja končali se letos poleti. Izrael je že privolil, da Palestinci prevzamejo upravo v sedstih največjih mestih na Zahodnem bregu, ne strinja pa se s predajo Hebrona, kjer živi približno 400 židovskih priseljencev in sto tisoč Palestincev.

Obe strani morata doseči se soglasje o načinu varovanja sto tisoč Židov, ki živijo na Zahodnem bregu skupaj s približno enim milijonom Palestincev.

Kot je sporočil tiskovni predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva, bosta Peres in Arafat morda podaljšala pogovore v Tabi, če bo treba.

Židovski priseljenci so na Zahodnem bregu v ponedeljek spet začeli protestirati proti palestinski samoupravi in zasedli se »en hrib«. Izraelski premier Jicak Rabin je znova poudaril, da demonstrantje ne bodo preprečili mirovnega dogovora s Palestinci. Izjavil je celo, da ga protestniki ne skrbijo, saj je Izrael demokratična država.

20...

... prebivalcev Kolomba, glavnega mesta Srilanke, je bilo ubitih v včerajšnjem samomorilskem bombnem napadu, več kot 50 ljudi pa je bilo ranjenih, od tega je večina zaradi hudih opeklin se v smrtni nevarnosti. Identiteta samomorilca, ki je bombo v poslopje regionalne vlade prethotatil v kokosovem orehu, se ni znana. Policija domneva, da je bil napadalec pripadnik uporniških Tamijskih tigrov, ki so že večkrat izvedli tovrstne napade, med drugim tudi na nekdanjega predsednika Ranasingho Premadasa, in sicer leta 1993, leto pozneje pa na takratnega predsedniškega kandidata opozicije Gaminija Disanajako.

Tamijski tigri so v zadnjih dneh povečali teroristično dejavnost. V nedeljo so izvedli napad na eno od vojskih baz na vzhodu Srilanke, vendar so ga pripadniki posebnih vojskih enot odbili. Gverilce so napadli s hrbita ter v boju, ki je trajal le pol ure, ubili enega pripadnika Tamijskih tigrov in zajeli nekaj orožja.

Vlada Srilanke je kljub temu pred tremi dnevi napovedala močno decentralizacijo države, kar naj bi pripomoglo h koncu državljanske vojne na severu države, kjer se Tamijski tigri že dolgo borijo za samostojno državo Tamilcev.

Hrvaški borci so osvobodili Knin (Foto: B. V.)

Zapore hrvaške vojske za preradovedne novinarje (Foto: B. V.)

Rezultati srbskega obstreljevanja Gospića (Foto: B. V.)

»Krajine ni več.« je novinarjem sporočil general Ivan Tolj (Foto: B. V.)

Židi so včeraj spet zasedli hrib na Zahodnem bregu (AP)

NOVICE

Volitve v Čečeniji šele po predaji orožja

MOSKVA (dpa) - Ruska tiskovna agencija Itar-Tass je sporočila, da se je 64-letni ruski predsednik Boris Jelcin včeraj po enomesečni odsotnosti zaradi težav s prekravitvijo, ki bi lahko povzročile srčno kap, vrnil na svoje delovno mesto v Kremlju. Jelcin je v nastopu pred novinarji izrazil zadovoljstvo s potekom mirovnega procesa v Čečeniji in napovedal, da bodo volitve v tej uporni kavkaški republiki najbrž izpeljali šele v začetku prihodnjega leta, ne novembra, kot so se dogovorili na pogajanjih v Groznom. Moskva zahteva, naj čečenski borci predajo svoje orožje pred volitvami v Čečeniji. Kaže pa, da se borci Dudajeva ne nameravajo kar tako predati, saj so včeraj osvobodili območje Atsohoj-Martana, ki leži 40 kilometrov južno od Groznega. Pred novo razsiritvijo bojov na Kavkazu opozarja tudi vrhovno poveljstvo ruske vojske, ki je prepričana, da uporni voditelj Dzohar Dudajev načrtuje razsiranje vojnih spopadov, da bi prekinil mirovna pogajanja.

Alžirski skrajneži spet podtaknili več bomb

ALŽIR (dpa) - V eksploziji avtomobilske bombe je bilo včeraj v kraju Boufarik, ki leži zahodno od alžirske prestolnice, ubitih in ranjenih več oseb. Časnik El Vatan je poročal o dvanajstih mrtvih in petnajstih ranjenih, časnik Liberte pa o enajstih mrtvih in najmanj 30 ranjenih. Druga avtobomba pa je eksplodirala v alžirski četrti Jolie Vue, vendar o žrtvah tega napada ni poročil. »Ceprav varnostne sile ne bodo mogle zagotoviti varnosti in miru, bomo predsedniške volitve izvedli se letos, in sicer novembra,« je včeraj izjavil alžirski predsednik Liamine Zeroual. Kot opazovalce je Zeroual na volitve povabil predstavnike Združenih narodov, Organizacije afriške enotnosti in Arabske lige. Vsaka stranka, ki bo na volitvah imela svojega kandidata, naj bi imela tudi svojega predstavnika v posebni komisiji, katere naloga bi bila nadzorovanje priprave in poteka volitev, je na sestanku vlade povedal predsednik. Vendar bodo pogovore o tem, ki naj bi potekali 12. avgusta, stranke bojkotirale.

BLIŽNJI VZHOD

Rabinova mirovna pogodba s Palestinci diši po izdaji

SAVE SOMERON (Reuter) - Židovski naseljenec je jezno govoril o načrtih Izraela, ki naj bi »njegov« del Zahodnega brega predal Palestincem. »Včasih so nameravali osnovati državo. Danes jim hodi po glavi le to, kako bi jo unicili,« je rekel 51-letni Ari Klein, eden prvih naseljencev s konca sedemdesetih let.

Sportno središče Save Someron z bazeni in negovano trato ni del židovske države. Leži na Zahodnem bregu, ki ga zaenkrat se nadzorujejo Izraelci. Zaradi razsiritve palestinske oblasti na večji del Zahodnega brega po mirovni pogodbi leta 1993 živijo Židje v strahu za svojo varnost in prihodnost svojih sanj o priključitvi območja, za katerega rabini trdijo, da je izraelsko po biblični pravici. Stevilnim naseljencem, med njimi jih sto tisoč živi med Palestinci, mirovna pogodba izraelskega premiera Jicaka Rabina diši po izdaji. Palestinci so si za cilj postavili ustanovitev države na celotnem Zahodnem bregu in na območju Gaze, da pa bi ga dosegli, bi morali odstraniti več kot 140 židovskih naselij, ki so na tem območju zrasle v obdobju od druge polovice sedemdesetih let. Prvi korak je palestinska vlada storila lani na Zahodnem bregu v Jerihu in Gazi. O usodi naseljencev bodo razpravljali naslednje leto, kar bo zadnja stopnja sporazuma

med Izraelom in PLO. Naseljenci so zaprisegli, da se bodo proti palestinski avtonomiji borili, ceprav je podobna akcija lani propadla. Klein, urejen moz z neznim glasom, obzaluje zamiranje sionizma, na katerega so imeli po ustanovitvi Izraela leta 1948 vpliv predvsem socialisti. Potem ko je Izrael leta 1967 v bližnjevzhodni vojni zasedel Zahodni breg in območje Gaze, so oblasti verne Žide poslale, naj naselijo osvojeno ozemlje, do katerega naj bi jim pravico dajala Biblija. Zdaj so se razmere spremenile. »Problem je v Izraelcih, sionizmu ni več, ljudje so postali manj odločni,« pravi Klein. Klein ima šest otrok in na Zahodnem bregu živi že 18 let. Mlajši so se vedno v Save Someronu. Ostali nameravajo iz verskih razlogov. In če bo Izrael ukazal vrnitev na židovsko območje v končni mirovni pogodbi? »Proti vojski se ne bom boril,« pravi. »Tam imam sinove. Naj bi se spustili v državljansko vojno? Nemogoče.« Bazo izraelskega topništva so iz njegovega mesta evakuirali že pred letom in pol. Njihove zapuščene stavbe prerasca plevel. V nekdanji vojašnici izstopa majhna mošeja, ki je popisana z vojskimi grafiti. Vojska jo je uporabljala za skladišče streliva. Klein se boji dneva, ko bo moral pospraviti kovčke, klic mujezina z minareta ob mošeji pa bo vnovic klical k molitvi.

VOJNA NA OZEMLJU NEKDANJE JUGOSLAVIJE

Karadžićeva letala nad hrvaška mesta

»Dosegli smo vse cilje,« je sporočil hrvaški obrambni minister Šušak

ZAGREB (Reuter, D. P.) - Hrvaski obrambni minister Gojko Šušak je včeraj zvečer sporočil, da je vojska operacija Nevihita po 84 urah končana. »Akcija je trajala od petka jutraj do danes do šestih popoldne, ko se nam je pri mestu Topusko predalo šest tisoč srbskih vojakov,« je izjavil in dodal, da je med osvobajanjem življenje izgubilo 118 hrvaških vojakov, 620 pa je bilo ranjenih.

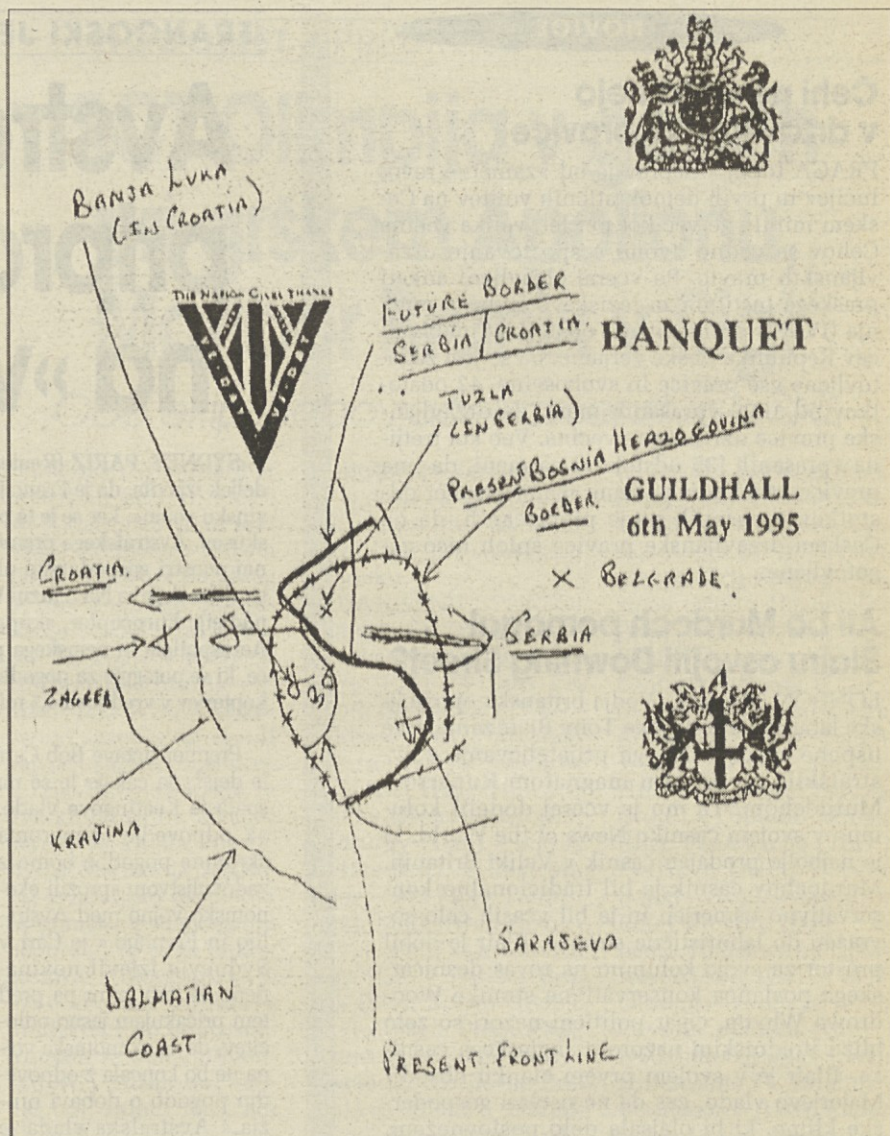
Hrvaška vojska je četrti dan »nevihte« osvobodila skoraj celo srbsko Krajino. Vkorakala je v Gline, Mekušje in Turanj, od koder so Srbi stiri leta obstreljevali Karlo-

vac. Hrvati so se začeli z uporniki pogajati o predaji in koncu vojaških aktivnosti. Zahtevali so, naj Srbi odložijo orožje in v spremstvu Združenih narodov zapustijo državo. Vendar so uporniki poskušali prek meje prepeljati tudi težko orožje, zato je hrvaška vojska nadaljevala operacijo. Srbske enote naj bi bile po-

polnoma razbite, nevarnost pa predstavljajo sovražnikova letala, ki so v nedeljo in včeraj obstreljevala hrvaška mesta. Bombardirala so tudi Kutino, kjer stoji velika kemična tovarna, zato so Hrvati ustavili, da skuša Karadžić povzročiti veliko ekološko katastrofo. Hrvaski zunanji minister je zahteval, naj Nato ustavi srbska letala, saj so poleti z letalnice v Banjaluki prepovedani. Vendar so Hrvati tudi brez ameriških letal zrušili dva srbska orla.

Predsednik Franjo Tuđman je včeraj že ukazal demobilizacijo 70 tisoč rezervistov, ki so se udeležili ofenzive. Čeprav to jasno dokazuje, da se akcija blizu koncu, Srbi se naprej obstreljujejo civilne cilje, Osijek, Vinkovce in Karlovac pa so zasuli s pravo točo izstrelkov iz večerinskih rakiet. Mednarodne konvencije so kršili tudi Hrvati, ki so se Kraljevini Danski opravičili za neljubi incident, ko je moralo šest danskih modrih celad kot živi ščit korakati pred hrvaškimi tanki.

Odzivi mednarodne skupnosti, ki je osupla zaradi hrvaškega vojaškega uspeha, so neusklajeni. Tisti, ki so si prizadevali za mir na ozemlju nekdanje Jugoslavije, se bojijo, da bodo hrvaškemu zgledu sledili tudi drugi balkanski voditelji in se odpovedali diplomatskim prizadevanjem za ustavitev spopadov. Diplomati sicer priznavajo, da so v

Hrvaški predsednik Franjo Tuđman je v Londonu razdelil BiH kar na prtičku (AP)

Na fronti tudi hrvaški mladoletniki

SESTAK BRDO - Med hrvaškimi borci, ki so v bližini frontne črte čistili in pregledovali orožje, je bil tudi šestnajstletni Marko, po narodnosti Hrvat, doma iz Bosne. Leta 1991 je po razpadu nekdanje Jugoslavije moral zapustiti rodno Banjaluko, ki je pršla pod srbski nadzor.

»V nekaj dneh bomo unicili srbski odpor,« je zagotovil Marko, ki je v senci dreves s soborci počival in sanjari o zmagi. V dolini ob reki Kolpi, oddaljeni približno šest kilometrov, je bilo slišati streljanje.

»Prejsnjo noc smo ze proslavljali zmago in se bomo slavili, vsako osvobodeno mesto bomo proslavili, saj smo na to dovolj dolgo čakali. Tokrat bomo Srbom pokazali zobe,« je dodal. Po tridnevnih hrvaških akcijah je mestece Pokupsko še vedno v srbskih rokah; na severnem bregu Kolpe živijo Hrvati, na južnem pa Srbi. Hrvaška črta je le 200 metrov oddaljena od frontne črte, je novinarjem pred njihovo vrnitvijo v Zagreb povedal pripadnik hrvaške policije. Čeprav je večina uporniških Srbov po petkovem napadu hrvaških sil skušala pobegniti v Bosno, vsem ni uspelo; nekaj se jih je odločilo ostati, zato so se zatekli v kraje ob Kolpi. »Res jih ni veliko, vendar so dobro oboroženi,« je povedal Marko.

Ljudje, ki živijo na tem območju, od Zagreba oddaljenem dobrih 50 kilometrov, od Petrinje pa le 20, ne vedo, kje lahko pričakujejo srbski odpor. Nihče ne ve, ali je potovanje po cestah sploh varno.

Čeprav so srbske granate v soboto padale na nekatera hrvaška naselja, ljudje niso preveč prestrašeni, saj se vsi veselijo hrvaškega zavzetja večine tako imenovane srbske Krajine, iz katere se je po letu 1991 moralo izseliti več tisoč Hrvatov. Enota, v kateri je Marko, je pršla v Sestak Brdo v soboto ponoči. Vojaki imajo nove uniforme in orožje, tudi kalasnikovke. Vasičani so jih toplo sprejeli, saj je veliko vojakov doma iz okoliskih krajev. Nekdanji lastnik trgovine Ivan Antolović, ki se je v Sestak Brdo priselil že leta 1991, ker so mu srbski tanki porušili hišo, je vojake pričakal z vrčki piva. Prepričan je, da se bo večina hrvaških beguncev vrnila domov, čeprav so njihove hiše porušene in požgane. »Veseli smo, da so četniki pobegnili, saj so uničevali naše imetje in že pred stiri leti z domov pregnali ljudi hrvaške narodnosti. Zdaj smo tudi mi oboroženi in pokazali jim bomo,« je povedal zgovorni mož.

Vanora Bennett / Reuter

NA BEGU IZ KNINSKE KRAJINE

Srbske oblasti v Banjaluki niso hotele sprejeti beguncev

ZAGREB (Reuter, dpa) - Zaradi ofenzive hrvaških sil za osvoboditev zasedenih ozemelj je kninsko Krajino zapustilo na deset tisoč civilistov. Po cestah se vijejo dolge kolone avtomobilov, traktorjev, konjskih in volovskih vpreg. Posamezne kolone so dolge tudi do 20 kilometrov. UNHCR je sporočil, da so Hrvati včeraj v severni Bosni s teškim topništvom obstreljevali večjo kolono beguncev. Pri tem je bilo veliko ljudi ranjenih, o mrtvih ne poročajo.

Poveljstvo mirovnih sil ZN v Zagrebu in Visoki komisariat ZN za begunce (UNHCR) domnevata, da bo v okolici Banjaluke v naslednjih dveh dneh prišlo približno 80 tisoč krajinških Srbov. Po doslej zbranih podatkih je do Banjaluke prišlo približno 35 tisoč ljudi. Deset tisoč srbskih civilistov pa se je zateklo v Tuposko. O tem, koliko srbskih vojakov je ostalo v Krajini, včeraj ni bilo poročil. »Menimo, da se jih velika večina še vedno nahaja na območju spopadov,« je povedal tiskovni predstavnik ZN v Zagrebu. Po neuradnih poročilih naj bi nekaterim srbskim vojakom uspelo z letalom pobegniti v Banjaluko.

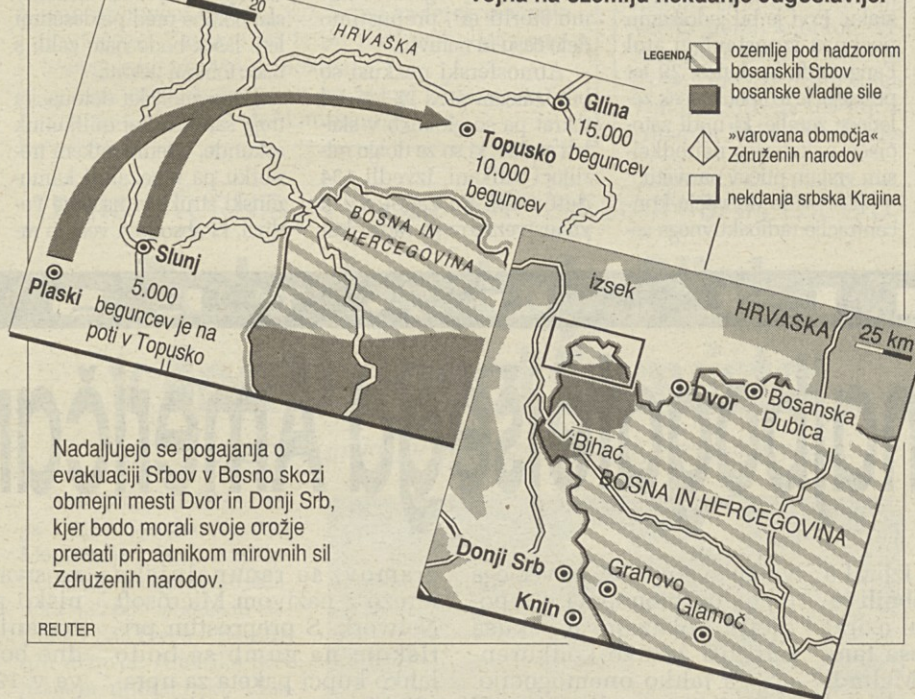
UNHCR ima v skladiščih v Banjaluki še nekaj rezerv hrane in soto-rov, vendar premalo za sprejem večjega števila beguncev. »Nimamo več kam iti, hočemo v

Srbijo,« je povedala begunka, ki so ji srbske oblasti iz Banjaluke onemogočile vstop v mesto, ker se bojijo preobremenjenosti. »Če že drugega ne, se bom usedel na trg kneza Mihajlova in prosjčil,« je povedal jezen krajinski kmet, ki bo tako kot tisoče drugih nadaljeval pot proti Srbiji. UNHCR je zato beguncem poleg hrane poslal tudi toliko griva, kolikor ga potrebujejo za pot do meje z ZRJ. Ker jim hrvaške oblasti niso dovolile prostopa meje, morajo konvoji s pomočjo in gorivom na območje Bosne preko Madžarske in ZRJ.

Srbsko mejo je doslej prestopilo približno 12 tisoč ljudi. Beograd pa se vedno ni sporočil, koliko beguncev name-rava sprejeti. Bosanska vlada v Sarajevu se boji, da jih bodo vrnila in naselili na zasedena ozemlja BiH.

TISOČE SRBOV ZAPUŠČA DOMOVE

Združeni narodi poročajo, da iz Hrvaške beži več kot 150 tisoč Srbov, kar je največji eksodus, odkar se je pred štirimi leti začela vojna na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

Nadaljujejo se pogajanja o evakuaciji Srbov v Bosno skozi obmejni mesti Dvor in Donji Srb, kjer bodo morali svoje orožje predati pripadnikom mirovnih sil Združenih narodov.

REUTER

V OZADJU

Poročila o številu srbskih civilistov, ki bežijo pred hrvaškimi silami, so zelo različna

ZAGREB (dpa) - Ni popolnoma jasno, kolikšno je število prebivalcev v do nedavnega srbski Krajini. Srbi navajajo število stiri tisoč, medtem ko Hrvati govorijo le o sto petdeset tisoč prebivalcih. Po mnenju Visokega komisariata ZN za begunce (UNHCR) so hrvaške navedbe realne.

Pred izbruhom vojne leta 1991 je po uradnih podatkih na Hrvaškem živelo 581 tisoč Srbov, od tega 161 tisoč v Krajini, vključno z območji v Slavoniji. Samo v zahodni Slavoniji, ki so jo Hrvati osvobodili

maja, je po neuradnih ocenah živelo trideset tisoč Srbov.

Po odcepitvi Srbske republike Krajine so hrvaške in druge nesrbske prebivalce z zasedenih območij vseskozi preganjali. Koliko Srbov so v preteklih starih letih naselili v tem delu Hrvaške, ni znano. Hrvaška vlada ocenjuje, da so na celotnem območju Krajine izgnali do stiri tisoč Hrvatov. Do leta 1991 so bili Srbi večinsko prebivalstvo le v Kninu in Glini, tam pa jim je hrvaška vlada na zahtevo Zahoda s spremembo ustave zagotovila posebne pravice.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Kam so izginili begunci iz Zepe in Srebrenice?

SARAJEVO (AFP) - Ker se vedno ni znana usoda več tisoč beguncev iz Srebrenice, predstavniki človekoljubnih organizacij v Sarajevu ne izključujejo možnosti, da so bili begunci ubiti ali odpeljani v srbska koncentracijska taborišča. Tiskovna predstavnica Mednarodnega rdečega križa Jessica Barry je povedala, da so svojci pogrešanih v Tuzli podali imena med pet in šest tisoč ljudi, ki so pobegnili iz Srebrenice, potem ko so bosanski Srbi 11. julija zavzeli to »varovanano območje«.

Po doslej zbranih podatkih je v begunska taborišča prišlo le dvesto oseb, ki so bile na seznamu pogrešanih. »Mogoče se etnično čiščenje ozemlja pospešeno nadaljuje v srbskih koncentracijskih taborišcih ali pa so bili ti nesrečni preprosto umorjeni,« je izjavil predstavnik neke človekoljubne organizacije, ki ni želel biti imenovan. Veliko muslimanskih beguncev, ki so se zatekli v Tuzlo, pripoveduje o srbskih pobojih civilistov; poudarjajo, da bosanski Srbi niso prizanesli ne ženskam ne otrokom. Konec junija so bosanske oblasti opozorile, da je izginilo osem tisoč prebivalcev Srebrenice, predvsem moskih. »Kakih tri tisoč jih je se zaprtih v koncentracijskih taborišcih, tisoč petsto pa so jih bosanski Srbi že umorili,« je izjavil bosanski predstavnik Semsudin Hasanbegović. Po podatkih bosnjaskih oblasti je v enklavi živelo približno 44 tisoč ljudi; Visoki komisariat za begunce ZN ocenjuje, da je bilo »premesčenih« 29 400

oseb. Usoda tri tisoč ljudi, ki se skrivajo v hribovitih predelih v okolici Zepe, ker so bosanski Srbi izropali in zazgali njihove hiše, ni nič manj zaskrbljujoca. Med ponedeljkovim srečanjem generala Ruperta Smitha s poveljnikom vojakov in prav toliko civilistov, ki so se zatekli v hribovite predele okrog Zepe. Mladić vztraja pri zahtevi, da morajo vladne čete položiti orožje in se predati bosanskim Srbom, vendar se predstavniki Združenih narodov bojijo, da bi bili bosanski vojaki žrtve množičnih pobojev. Zaskrbljujoca je tudi Mladićeva trditev, po kateri je evakuacija civilnega prebivalstva končana.

»Kaj se bo zgodilo s tisoč petsto ljudmi, ki živijo v gozdovih okrog Zepe in se skrivajo v votlinah, če vojaški poveljnik bosanskih Srbov zanika njihov obstoj?« sprašuje odgovorni predstavnik ZN.

NOVICE

Čehi ne verjamejo v državljanske pravice

PRAGA (dpa) - Čeprav je od »zametne revolucije« in prvih demokratičnih volitev na Češkem minilo že več kot pet let, velika večina Čehov se vedno dvomi o spoštovanju državljan- skih pravic. Po včeraj objavljeni anketi prškega Inštituta za raziskavo javnega mne- nja (IVVM) samo trinajst odstotkov prebival- cev Republike Češke verjame, da so jim zago- tovljene vse pravice in svoboščine. 42 odst- otkov od 1008 vprašanih meni, da državljan- ske pravice uživa samo večina. Več kot tretji- na vprašanih (35 odstokov) pa meni, da ima pravice zagotovljene samo manjšina. Pet od- stotkov vprašanih pa je prepričanih, da na Češkem državljanke pravice sploh niso za- gotovljene.

Ali bo Murdoch pomagal Blairu osvojiti Downing Street?

LONDON (Reuters) - Vodja britanske opozicij- ske laburistične stranke Tony Blair zanje prve uspehe svojega novega prijateljevanja z av- stralskim medijem magnatom Rupertom Murdochom. Ta mu je včeraj dodelil kolu- mno v svojem casniku News of the World, ki je najbolje prodajan casnik v Veliki Britaniji. Murdochov casnik je bil tradicionalno kon- servativno usmerjen in je bil včasih celo so- vrazen do laburistične stranke. Blair je dobil prostor za svojo kolumno na rovaš desničar- skega poslanca konservativne stranke Woo- drowa Whytta, cigar politični nazori so zelo blizu uredniškim nazorom angleskega casni- ka. Blair je v svojem prvem članku obsodil Majorjevo vlado, češ da ne ustvari gospodar- ske klime, ki bi olajšala delo poslovnem. Politicni opazovalci v Veliki Britaniji ocenju- jejo, da utegne biti pisanje Blaira v Murdoc- hovem casniku prvi znak, da je ta avstralski magnat pustil na cedilu konservativno stran- ko in se odločil, da bo na naslednjih parla- mentarnih volitvah podpiral laburiste.

Tokio bo izplačal vojne odškodnine

TOKIO (dpa) - Neko tokijsko sodišče je v po- nedeljek sprejelo sodbo, da mora japonska vlada zaradi kriminalnih dejanj cesarske voj- ske pred in med drugo svetovno vojno petim kitajskim ženskam in osim moskim izplača- ti 200 milijonov jenov. Hkrati se mora japo- nska vlada v največjih nacionalnih casnikih ja- vno opravičiti za dejanja, ki jih je storila ja- ponska vojska med vojnim divljanjem. Pet žensk je bilo v obdobju od leta 1937 do 1945 prisiljenih nuditi svoje telo v javnih hišah, ki so bile ustanovljene posebej za japonske voja- ke na zasedenih območjih. Trije moski so bili žrtve bakterioloških poskusov, ki jih je izvajala japonska vojska. Dva moska pa sta prezive- li žrtvi pokola pri Nankingsu leta 1937, kjer so Japonci pobili kar 300 tisoč Kitajcev. Raz- sodba tokijskega sodišča je prva ugodna pra- vna rešitev, ki so jo kitajski državljani dosegli na japonskih sodiščih. Japonska javnost zdaj pozorno spremlja sodni proces proti osim japonskim podjetjem, ki ga je sprožilo 25 Ki- tajcev, ki so bili nasilno pripeljani na Japo- nsko in so morali prisilno delati za japonski industrijski kompleks.

FRANCOSKI JEDRSKI PROGRAM

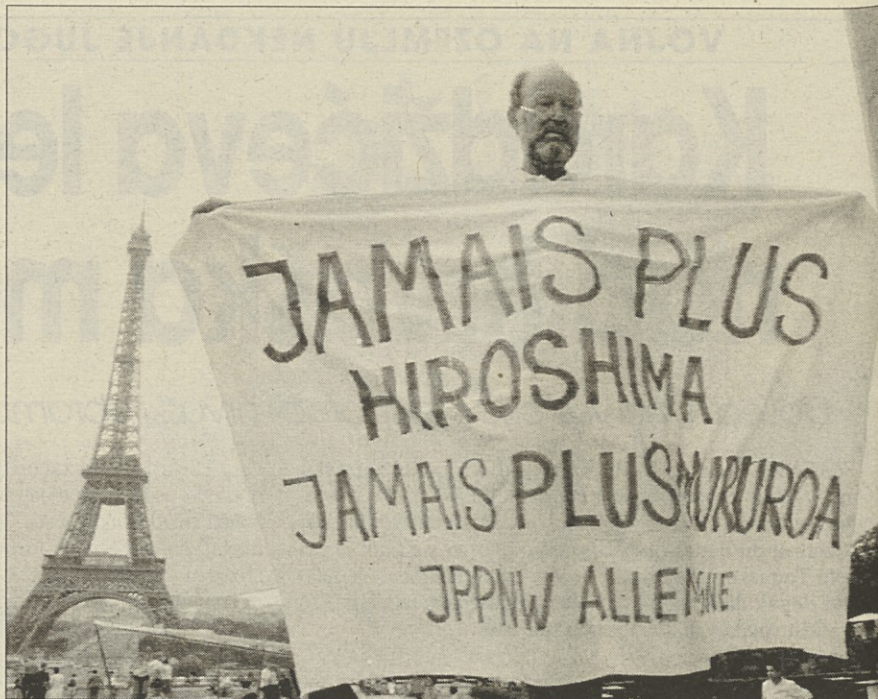
Avstralci so pripravljeni na »vojno«

SYDNEY, PARIZ (Reuters) - Avstralska vlada je v pone- deljek izjavila, da je Franciji pripravljena napovedati »trgo- vinsko vojno«, ker se je ta odločila za izvajanje jedrskih po- skusov. Avstralskega premiera Paula Keatinga je zadolžila, naj poostri gospodarske ukrepe. Najgostejše naseljena av- stralska država Novi južni Wales je pripravljena bojkotirati podjetje Eurocopter, skupni podvig francoskega podjetja Aerospatiale in nemškega podjetja Daimler-Benz Aerospa- ce, ki se poteguje za pogodbo o prodaji treh policijskih heli- kopterjev v vrednosti 4,5 milijona avstralskih dolarjev.

Premier države Bob Carr je dejal, da čakajo le se na soglasje Keatingove vlade. »Z odpovedjo razmeroma skromne pogodbe bomo z zadovoljstvom sprožili eko- nomsko vojno med Avstra- lijo in Francijo,« je Carr v Sydneyju izjavil novinar- jem. »Kljub temu pa pred tem pričakujem jasno odlo- citev, da se ekonomska voj- na ne bo končala z odpove- djo pogodb o dobavi oro- zja.« Avstralska vlada je bojkotirala že francosko

obrambno podjetje Dessault Aviation, ki se je potegoval- o za pogodbo o dobavi rea- tivnih letal v vrednosti milijarde avstralskih dola- rjev. Obrambni minister Robert Ray je dejal, da bi morala državna vlada v tem primeru ravnati enako.

Avstralsko in novozel- andsko nasprotovanje francoski politiki se vsak dan veča, kar se je pokaza- lo tudi na velikih nedeljs- kih protestnih shodih po vsej državi ob petdeseti

Proti francoskim jedrskim poskusom so demonstrirali tudi Parizani (AP)

obletnici jedrske katastrofe v Hirošimi.

Poleg tega se mora fran- coski predsednik Jacques Chirac ubadati se z demon- stracijami v svoji državi, saj je v nedeljo več kot sto sku- pin za varstvo okolja, levi- carskih strank in sindikatov francoske državljanke pozva- lo, naj v spomin na morijo v Hirošimi organizirajo pro- teste po vsej državi. Kljub temu pa poziv ni izzval množičnih demonstracij.

Na osrednjem shodu na pa- riskem Trgu clovekovih pravic se je v protest proti Chiracovi politiki zbralo le dva tisoč ljudi. Približno stiri- sto se jih je zbralo na protijedrskem shodu v me- stu Lille na severu Francije, dvesto petdeset pa jih je v soboto demonstriralo v To- ulouseu v jugozahodnem delu države.

»Javno mnenje je na po- citnicah,« je pripomnil prodajalec na stojnici Gre-

enpeaceove skupine za za- scito okolja. Protestniki so skušali majhno stevilo lju- di ublaziti z barvitostjo majic z napisom »Stop Hi- ro-Chirac« (Ustavite hiro- simskega Chiraca) in ma- vričnimi zastavami, ki so od vlade zahtevale, naj mi- lijarde frankov porabi za ohranitev življenja, ne za povzročanje smrti. »Tero- rist Chirac, nocemo tvoje bombe,« je klicala skupina mladih protestnikov.

FRANCOSKI ZNANSTVENIKI O POSLEDICAH JEDRSKIH POSKUSOV

»Če ne moreš zmanjšati sevanja, prepusti delo naravi«

Naravovarstveniki in nekateri strokovnjaki so ogorčeni nad ravnodušnostjo komisije za jedrsko energijo (CEA)

ATOL MURUROA - Če kaže verjeti francoskim jedr- skim znanstvenikom, je z izpostavitvijo sevanju tako kot z aspirini - majhnen dnevni odmerek v dolgem caso- vnem obdobju ne škodi veliko, medtem ko enkratna veli- ka količina povzroči smrt. Za številne francoske znan- stvenike in naravovarstvenike, ki so ogorčeni nad tem, da namerava Francija izvesti osem jedrskih poskusov, je ze en atom radioaktivne snovi prevec.

Francoska komisija za je- drsko energijo (CEA) prizna- va, da je, odkar so leta 1966 zaceli izvajati jedrske posku- se, trikrat prislo do hujše kontaminacije, vsakokrat pri izvedbi jedrskih poskusov v zraku. Prvi je bil jedrskemu poskusu izpostavljen atol Fangataufa in danes, 29 let pozneje, je to spet kosček ze- lenece zemlje, ki nudi zato- cisce nekaterim najredkej- sim vrstam ptictev na svetu.

»Ce pride do vecje kon- centracije radioaktivnega se-

vanja, jo je treba preprosto zmanjšati,« je Gerard Mar- tin, vodja radioloških in bio- loških opazovanj, povedal novinarjem na enem od red- kih dovoljenih obiskov na Mururoi. »Ce tega ne more- mo storiti mi, prepustimo delo casu in naravi.«

Atmosferski poskusi so bili končani pred 22 leti, od takrat pa so globoko v ska- lah atolov, ki so že dolgo mi- rujoči vulkani, izvedli 134 detonacij. Po zagotovilih znanstvenikov so radioakti-

vni izotopi plutonija, stron- cija in cezija, ki nastanejo pri eksploziji, pokopani za tisoce, morebiti milijone let, in ko bodo - ce bodo - dose- gli zemeljsko površino, bo- do že razpadli.

Globoko v osrce atola bo- do izvrtali od šeststo do ti- soč metrov ozko vrtno, va- njo pa bodo nato spustili je- drski naboj, ki bo sprostil vec kot 150 kiloton jedrske energije, kar je vec kot osem- krat toliko, kot se je je spro- stilo pri eksploziji hirošim- ske bombe pred petdesetimi leti. Jasek bodo nato zalili s tisoč tonami betona.

Podzemeljska detonacija traja samo nekaj milijonink sekunde, v tem kratkem tre- nutku pa v bazalni kame- ninski strukturi nastane vo- tlina, ki absorbira vecino ra-

dioaktivnega sevanja. Nekaj sevanja se absorbira tudi v vodo, ki je v notranjosti vo- tline, in prav ta voda lahko po mnenju znanstvenikov zaradi razpok, ki so posledica eksplozije, prodre v lagu- no. CEA trdi, da je to skoraj nemogoče, saj se morska vo- da skozi bazalt giblje z naj- vecjo hitrostjo enega metra na leto, radioaktivni ele- menti pa se gibljejo se poca- sneje. Plutonij potuje petti- sočkrat počasneje kot tekoci- na, tako da bi do morske vo- de nad krajem eksplozije lahko prispel po 300 tisoč letih. Vsako leto je objavlje- no poročilo, ki govori o radi- oloških razmerah v franco- ski Polineziji. V poročilu iz leta 1994 je zapisano, da je radioaktivno sevanje na Mu- ruroi skoraj za tretjino vecje

kot v Monthleryju blizu Pa- riza, kjer je opazovalna po- staja. V poročilu tudi piše, da zaradi podzemeljskih po- skusov v vodi ni zaznati sle- di radioaktivnega sevanja.

Nasprotniki poskusov opozarjajo, da argument CEA velja le v teoriji. Fran- coski veteran v oceanografiji Jacques Cousteau, ki je vodil raziskovalno misijo na Mu- ruroi leta 1987, je v poročilu zapisal, da so jedrske ek- splozije ustvarile velik si- stem rez v podzemeljskih skalah. CEA je priznala, da je pri enem od poskusov le- ta 1987 po nesreci uslo ne- kaj radioaktivnega joda, ven- dar so ga izolirali. Kljub te- mu ni pojasnila za cezij 134, umetni radionuklid, ki ga je Cousteau odkril v morju.

John Chalmers / Reuters

BILL GATES

Življenje in delo najbogatejšega Američana (1)

Legenda pravi, da si je Bill Gates svojo soprogo izbral s pomočjo zapletene matematične enačbe. Genij sodobnih te- hnologij se menda pri iskanju življenjske družice ni oziral na dolžino nog, globino modrih oči ali sirino telesa tam, kjer se pod kožo skrivajo pljuca. Svoji izbranki Melindi French, takrat 28-letni direktorici marketinga v njegovi družbi Microsoft, je poslal po elektronski pošti v računal- nik zapleteno nalogo. Ker jo je rešila, je lahko postala sodo- bna Pepelka - soproga morda najbogatejšega cloveka na svetu, če seveda ne stejemo brunčevega sultana, ki je za svoje oklical kar vse bogastvo zalivske naftne kraljevine.

Ce je gospa Gates res tako bistrega uma, je bila poroka se ena briljantna poteza kralja računalniških progra- mov. Bill Gates se namrec zadnje case pri zajtrku v svoji supermoderni palači v Seattlu ne more pogovarjati o cenah v ameriški visoki družbi ali prednostih tega ali onega vrhunskega frize- rja, kar bi morda zanimalo manj inteligentno soprogo. Njegovemu poslovnemu

imperiju so namrec napo- vedali vojno pravosodno ministrstvo ZDA in nekate- ri zvezni sodniki, zato po- trebuje vse inteligentne na- svete, kar jih lahko dobi. Bitke si že pet let sledijo druga za drugo, v najnovej- si pa se je pravosodno mi- nistrstvo lotilo novega pro- grama, s katerim hoče Bill Gates spet enkrat zmago- slavo zavzeti mednarodni ra- cunalniški trg. V poslo-

vnem svetu ZDA ni vecjega greha od monopola. Ce po- djetju dokazujejo, da skuša odriniti zdravo konkuren- co, ga lahko onemogočijo. V ZDA bi na sodišču zaradi odnivanja konkurentov naj- verjetneje koncal celo Jezus Kristus.

Tudi Bill Gates bi potre- boval bozanske sposobno- sti, da bi pomiril oblast. Pravosodno ministrstvo je namrec prepričano, da se bo Microsoft 24. avgusta nevarno približal ustano- viti računalniške svete troji- ce. Gatesova družba že ob- vladuje osemdeset odst- otkov vse programske opre- me na svetu in številne spe- cializirane programe, novi sistem z nazivom Windows 95 pa naj bi imel poleg vse- ga drugega, kar že poznamo iz starih Microsoftovih pro-

gramov, se računalniško mrežo z nazivom Microsoft Network. S preprostim pri- tiskom na gumb se bodo lahko kupci paketa za upra- vljanje z računalniki pri- ključili se na Internet, fan- tastično mednarodno mre- zo računalnikov. Komer- cialni dostopi na Internet ter neskončne možnosti ose- bnega, poslovnega, znan- stvenega in kakršnegakoli drugega komuniciranja na računalniških mrežah so najpomembnejša stvar, ki jo cloveški rasi obljublja bli- znja prihodnost. Pravza- prav so mnogi že v njej, tu- di številni Slovenci, ki vese- lo izmenjujejo zamisli in informacije z ljudmi na dru- gih koncih planeta. Toda Internet in komercialne ra- cunalniške povezave so da- nes se razmeroma zaplete-

na stvar, ki se je računal- nisko povprečno izobra- zeneni Zemljani se ve- dno bojijo, kot so se kra- ve v 19. stoletju bale že- leznice. Ce se hocete povzpeti na informacij- sko avtocesto, vam mora katera od številnih ko- mercialnih družb (Com- puserve, America Online ali Prodigy v ZDA, Nil v Sloveniji) poslati disketo s primernim programom, se prej morate kupiti modem in telefon s primernimi pri- ključki.

Nadaljevanje
jutri

Piše: Barbara Kramžar

NOGOMET / MEDNARODNI TURNIR ZA POKAL »PARMALAT«

Parmi zasluženno 1. mesto Hristo Stojčkov izvrsten

Bolgarski as je dosegel dva zadetka in bil proglašen za najboljšega igralca turnirja - Američanom mali finale

Parma - Boca Juniors 3:1 (2:0)

STRELCI: Stojčkov v 33. in 43. min. iz enajstmetrovke, Tchami v 49. min., Brolin v 51. min.

PARMA: Bucci, Mussi, Benarivo, Brambilla (od 66. min. Crippa), Minotti (od 46. min. Couto), Apolloni, Sensini, Stojčkov (od 62. min. Melli), Inzaghi (od 46. min. Brolin), Zola (od 78. min. Pin), D. Baggio.

BOCA JUNIORS: Montoya, Medero, Sonora (od 46. min. Martinez), Fabbri, Arruabarrena, Saldana (od 46. min. Scotto), Gonzalez (od 46. min. Picco), Marcico, Caniggia (od 46. min. McAllister), Giunta, Tchami.

SODNIK: Dominguez (ZDA); IZKLJUCENI: Picco, Giunta in Melli. RUMENI KARTONI: Inzaghi, Mussi in Benarivo. GLEDALCEV: 33.000.

EAST RUTHERFORD (NEW JERSEY) - Parma je osvojila ... svoj pokal »Parmalat« na mednarodnem turnirju v New Jerseyu, s tem da je v finalu povsem zasluženno premagala argentinsko mostvo Boca Juniors. Glavni junak finalne tekme je bil novi Parmin nakup, Bolgar Hristo Stojčkov, ki je dosegel dva zadetka, obenem je tudi poskrbel za tretjega, saj je lepo podal Brolinu, ki je nato premagal argentinskega vratarja. Bolgarski as je potrdil, da ni bil naključno izbran za najboljšega evropskega nogometaša, saj je na tem srečanju pokazal vse svoje vrline: izpiljeno tehniko, prodornost in veliko taktično pripravljenost. Kar pa je presenetljivo, Stojčkov se je odlično »ujel« z ostalimi Parminimi soigralci in predvsem z Zolo. Bolgarskega asa so proglasili tudi kot najboljšega nogometaša turnirja.

Bolgar Hristo Stojčkov je dosegel na finalni tekmi dva zadetka za Parma in je bil proglašen tudi za najboljšega igralca finala (Telefoto AP)

nirja.

Argentinsko mostvo je na tem srečanju razočaralo in je doseglo zadetek s Tchamijem le po spodrsilaju Parmine obrambe. Sicer pa Boca Juniors nestrno čaka Maradono, ki bo 14. septembra lahko spet zaigral po dolgi diskvalifikaciji, tedaj pa bo argentinska ekipa nedvomno močnejša.

Po srečanju je bil seveda Parmin trener Nevio Scala zadovoljen in dejal: »Ceprav so bili nasi nasprotniki glede telesne priprave boljši od nas, smo jih vseeno premagali, saj smo igrali taktično zelo modro. Stojčkov je vrhunski igralec in navdušen sem bil nad nekaterimi njegovimi akcijami.«

Tretje mesto na tem turnirju je osvojila reprezentanca ZDA, ki je z 2:1 premagala Benfica z goloma Klopasa (enajstmetrovka) in Lassiterja. Castni zadetek za Benfica je dal Ilijev.

Napoli na Nizozemskem: prvi poraz in groba igra Inter in Cagliari uspešna

Tudi nedeljski spored prijateljskih nogometnih tekem je bil seveda dokaj pester.

Napoli je na turneji po Nizozemskem doživel svoj prvi poraz (1:2). Prijateljska tekma proti ekipi De Graafschap je bila vse prej kot ... prijateljska, saj je sodnik imel polne roke dela. Pokazal je namreč kar sedem rumenih kartonov in izključil dva igralca (Beetveda in Tarantina). Za Napoli je bil spet uspešen Agostini. Neapeljsko mostvo je zelo dobro igralo prvih 20 minut, nakar je odpovedalo in tudi živci so marsikateremu Neapeljčanu popustili.

Inter je v Salerno premagal domaco Salernitano z 2:0 (2:0). Za Inter je bil spet uspešen Ganz, med strelce pa se je tokrat končno vpisal tudi novi nakup, 21-letni Sebastian Rambert.

Cremonese, pri katerem igra tudi slovenski reprezentant Matjaz Florjancic, je v Pinzolu tesno premagal Carpi z 1:0. Edini zadetek srečanja je dosegel Tentoni, ki je bil tudi najboljši nogometaš lombardskega mostva.

Cagliari je brez tezav premagal Chianciano s 4:0. Kar tri gole je dal Lantignotti.

TENIS / ZARADI ARETACIJE OČETA

Opel prekinil pogajanja z Grafovo za obnovo sponsorizacije, ki poteče konec leta

BONN - Opel, eden glavnih sponzorjev prve teniske igralkice sveta Steffi Graf, je prekinil pogajanja za obnovo sponzorske pogodbe, ki bo potekla konec leta. To je povedal glasnik General Motorsa, ki pa je ob tem poudaril, da vsaj za zdaj ne razmišljajo o tem, da bi prekinili sodelovanje z Grafovo. »Vsekakor pogodbe ne bomo obnovili, če se bo izkazalo, da je Grafova res vmešana v davčno utajo,« je se povedal podpredsednik general Motorsa Wilhelm Graeb, ki je tudi precej tesen prijatelj nemške igralkice. Graeb je tudi povedal, da je očetu Grafove takoj po aretaciji svetoval, naj odstopi z mesta managerja svoje hčerke in izjavi, da hčerka z davčno utajo nima nobene zveze.

Principe kupil Barberinija

TRST - Vodstvo državnega rokometnega prva Principa iz Trsta je za novo sezono namesto Paola Mariona, ki je prenehal z aktivnim igranjem, najelo 24-letnega Mirka Barberinija, ki je zadnja stiri leta branil vrata Modene. Barberini se bo tako pridružil Ivanu Mestrinerju, ki je tudi reprezentančni vratar.

Danes se bodo rokometasi Principa zbrali tudi na prvem treningu za novo sezono, v kateri jih čaka sodelovanje v prvenstvu, pokalu in pokalu evropskih prvakov. Nasprotnik Tržacianov v evropskem pokalu bo znan že danes, ko bodo na Dunaju izzrežali pare prvega kola.

TENIS / TURNIRJA V LOS ANGELESU IN SAN DIEGU

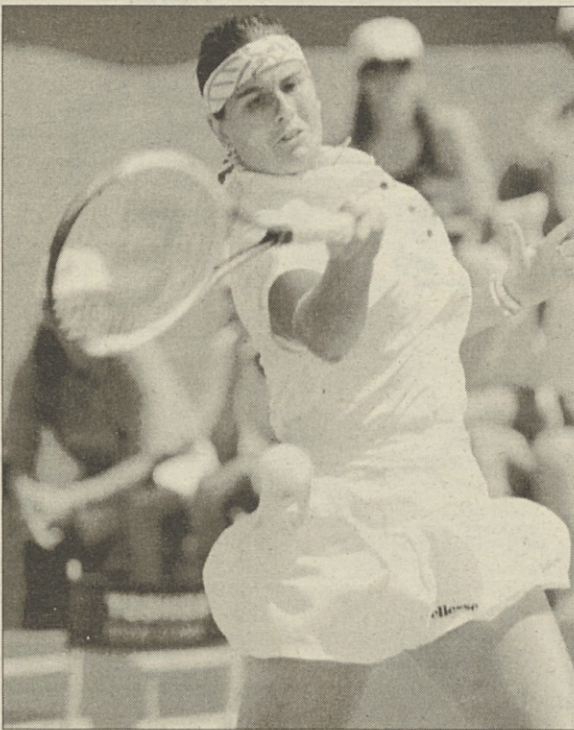
Po hudem boju Stich v finalu ugnal Enqvista

Na ženskem turnirju lahka zmaga Martinezove

SAN DIEGO (STA) - Druha nosilka Spanka Conchita Martinez je v finalu teniskega turnirja z nagradnim skladom 430.000 ameriških dolarjev v San Diegu v Združenih državah Amerike premagala domaćinko Liso Raymond s 6:2 in 6:0.

Zmagovalec mednarodnega moskega teniskega turnirja ATP v Los Angelesu z nagradnim skladom 328.000 dolarjev pa je drugi nosilec Nemec Michael Stich, ki je v finalu po ogorčenem boju premagal Sveda Thomasa Enqvista s 6:7 (7:9), 7:6 (7:4) in 6:2. Dvoboj je trajal kar dve uri in pol, preden si je Stich po več kot letu suse znova priigral zmago, ki je skupno njegova 16 na turnirjih ATP v karieri.

Finale dvojice: Brent Haygarth/Kent Kinnear (-JAR/ZDA) - Scott Davis/Goran Ivanisevic (ZDA/Hrv) 6:4, 7:6 (8:6).

Conchita Martinez v finalu ni imela težkega dela (AP)

NOGOMET / PREDKOLO POKALA UEFA

SCT Olimpija v gosteh pri grškem Apollonu, Maribor Branik v Rigi

Obe ekipi slabo začeli prvenstvo v SNL

LJUBLJANA - Maribor Branik in SCT Olimpija bosta danes odigrala prvi tekmi predkroga pokala UEFA, Muro pa predkrog pokala pokalnih zmagovalcev čaka v četrtek.

SCT Olimpija je podobno kot Maribor Branik porazno začela novo nogometno sezono, saj si niti največji saljivci niso upali izjavljati, da bosta ta dva kluba že na začetku prvenstva krojila dno lestvice. Maribor je odpotoval v latvijsko Rigo, kjer se pomeril z tamkajšnjim Scontom, ki je že enkrat gostoval v Sloveniji, ko je pred dvema letoma v predkrogu po enajstmetrovkah izločil ljubljansko SCT Olimpijo, vendar bolj zaradi tega, ker jih je SCT Olimpija podcenjevala, saj je zmagala na prvi tekmi v Rigi. Podobne usode prav gotovo ne zelimo Mariboru, ceprav ga od četrta spremlja drugi trener Sconta in je razočaran nad igro Mariborčanov.

SCT Olimpija si je na začetku prvenstva privosčila dva debakla, se zmeraj pa se pozna huda neucinkovitost napadalcev, ki je zgleda ne zna odpraviti niti novi trener Soskic. Danes bo za SCT Olimpijo proti atenskem Apollonu prvič zaigral kamerunski reprezentant N'Toko, ki se je prejšnjo sezono proslavil v dresu Publikum.

Apollon ima v svojih vrstah nekaj izvrstnih posameznikov, enega izmed najboljših strelcev in največjih grških talentov, 21-letnega Demisa Nikolaidisa, reprezentančnega vratarja Minuja ter tujce: Albanca Kolo, Srba Eraka

in Bosnjaka Barnjaka, ki se je dosti let kalil v nekdanji jugoslovanski ligi in igral tudi pri splitskem Hajduku.

DANASNJI SPORED: Oerebro SK (Sve) - Avonir Beggen (Luks); Tampere (Fin) - Viking FK (Nor); Bangor City (Wal) - Widzew Lodz (Pol); Shelbourne (Eir) - Akranes (Isl); FH Hafnarfjörður (Isl) - Glenavon (Nir); Brøndby (Dan) - Ikaras Grifas (Lit); Lilleström (Nor) - FC Flora Tallinn (Est); Motherwell (Sko) - Mypa 47 (Fin); Skonto Riga (Let) - Maribor Branik (Slo); Sturm Gradec (Av) - Slavia Praga (Ces); Jeunesse d' Esch (Luks); Lugano (Svi); Slovan Bratislava (Ces) - Osijek (Hrv); Crusaders (Nir) - Silkeborg (Dan); Afan Li-

do (Wal) - Raf Riga (Let); Raith Rovers (Sko) - Gortu Irttarfelag (Far); Slavija Sofija (Bol) - Olympiakos (Gr); Zimbru Chisinau (Mol) - Hapoel Tel Aviv (Izr); Sparta Praga (Ces) - Galatasaray (Tur); Omonia Nicosia (Cip); Sliema Wanderers (Mal); Kosice (Slovaska) - Ujpest Tolma Egylet (Madz); Universitatea Craiova (Rom) - Dinamo Minsk (Blr); Fenerbache (Tur) - Partizan (Alb); Vardar (Mak) - Samtredia (Gru); Botev Plovdiv (Bol) - Dinamo Tbilisi (Gru); Apollon Atene (Gr) - SCT Olimpija Ljubljana (Slo); Crvena zvezda (Jug); Neuchatel Xamax (Svi); Hibernians FC (Malta) - Cernomorec (Ukr); Kapaz Ganja (Az) - Austria Duna (Av); Tirana (Alb) -

NOVICE

Agassi še naprej vodi, Martinezova spet tretja

MONTE CARLO, LONDON - Na najnovejši moski računalniški lestvici (ATP) med najboljšimi sedmi ni prišlo do sprememb. Bolj živahno je bilo pri ženskah. Na lestvici WTA se vedno vodi Nemka Steffi Graf pred Spanko Arantxo Sanchez Vicario, na tretje mesto pa se je z zmago v San Diegu prebila druga spanska igralka Conchita Martinez.

Najnovejši lestvici - ATP: 1. Andre Agassi (ZDA) 5.161 točk, 2. Pete Sampras (ZDA) 4.145, 3. Thomas Muster (Avt) 3.736, 4. Boris Becker (Nem) 3.450, 5. Michael Chang (ZDA) 3.064, 6. Jevgenij Kafelnikov (Rus) 2.676, 7. Goran Ivanisevic (Hrv) 2.599, 8. Michael Stich (Nem) 2.381, 9. Wayne Ferreira (JAR) 2.252, 10. Marc Rosset (Svi) 2.068; WTA: 1. Steffi Graf (Nem) 360.1546 točke, 2. Arantxa Sanchez Vicario (Spa) 322.1149, 3. Conchita Martinez (Spa) 197.2085, 4. Jana Novotna (Ces) 193.9149, 5. Mary Pierce (Fra) 184.1563, 6. Kimiko Date (Jap) 172.6143, 7. Magdalena Malejeva (Bol) 158.2917, 8. Gabriela Sabatini (Arg) 151.5188, 9. Lindsay Davenport (ZDA) 148.6923, 10. Anke Huber (Nem) 111.7295.

Vrankovič in Radja v Kninu

LJUBLJANA (STA) - Hrvaska kosarkarska reprezentanta Dino Radja in Stojko Vrankovič sta v nedeljo skupaj s predsednikom Hrvaske Franjom Tudmanom obiskala Knin. Kosarkarja sta se ob tej priložnosti zahvalila hrvaskim vojakom za osvoboditev mesta, predsednik Tudman pa je tako izpolnil obljubo, ki jo je dal kosarkarjem po osvojeni srebrni kolajni na olimpiadi v Barceloni. Takrat jim je obljubil slovesno kosilo v osvobojenem Kninu.

Rdeč karton stranskemu sodniku

LIMA (STA/dpa) - Za nogometni svet enkratno odločitev je v perujskem mestu Talara med prvotigasko nogometno tekmo Atletico Torino - Melgar (0:0) poskrbel sodnik Fernando Chapell: svojemu stranskemu sodniku je pokazal rdeč karton. Chapell je le 14 minut »prenasal« delo svojega pomočnika Civtorja Suyona, nato pa ga je poslal v slacilnico in ga zamenjal z rezervnim sodnikom Danielom Maciasom. »Suyon je neprestano napačno ocenjeval prepovedan položaj. Moral sem ukrepati, da rešim tekmo,« je po tekmi povedal Chapell. Vpraskljivo pa je, če ima Chapell dovolj nogometnega znanja, da ocenjuje sodniško delo drugih. Po tekmi med kolumbijskima mostvoma Nacional in Millonarios v Bogoti za uvrstitev v polfinale južnoameriskega mostvenega pokala »Libertadores«, so sodnika kritizirali igralci in funkcionarji obeh mostev. Tisk ga je takrat celo označil za najslabsega sodnika v zgodovini nogometa.

Totip

PRAVILNA NAPOVED: 1X X2 12 12 2X 12; Dodatna napoved: 1. Più Casei; 2. Nicholson park : 5-12; DOBITKI: za 14 ni bilo dobitnikov (jackpot za naslednje kolo 794.231.223 lir); 12 (33 dobitnikov) 22.684.000 lir; 11 (670 dobitnikov) 1.117.000 lir; 10 (6.405 dobitnikov) 116.000 lir.

NOVICE

Brez Kerseejeve v sedmerboju

Svetovna prvakinja in rekorderka Amerikanka Jackie Joyner Kersee v Göteborgu ne bo nastopila v sedmerboju. »Če bo nastopila, ne bom več njen trener,« je dejal Bob Kersee, njen trener in mož. Predstavniki ameriškega mostva Pete Cava pa je povedal, da je Kerseejeva že odšla na letališče. Glavni razlog za nenastop 33-letne Kerseejeve naj bi bil slab nastop v skoku v daljavo, kjer je s skromnim izidom 674 cm osvojila le 6. mesto. Pa tudi na ameriskem prvenstvu v sedmerboju, edini njeni letošnji tekmi, Kerseejeva ni blestela. Zbrala je 6375 točk, kar je več kot 900 točk manj kot pri svojem svetovnem rekordu na olimpijskih igrah leta 1988 v Seulu (7291). »Edini razlog, da sta Jackie in Carl Lewis tukaj, so olimpijske igre v Atlanti. Jackie bi končala kariero že leta 1992, če ne bi bilo teh OL,« je povedal Bob Kersee.

Linford Christie k zdravniku v München

Razlaščeni svetovni prvak v sprintu Linford Christie bo danes iz Göteborga odpotoval v München k zdravniku. Anglež, ki je prijavljen za nastopa na 200 in 4 x 100 metrov, se je včeraj po pregledih na Švedskem odločil, da bo odšel k svojemu zdravniku Hans-Wilhelmu Müller-Wohlfarthu. Po besedah predstavnika britanske reprezentance Tonyja Warda, so bodo o Christiejevem nastopu na 200 metrov odločili danes zvečer.

Marie-José Percé ne bo na nizkih ovirah

Olimpijska zmagovalka Marie-José Percé bo v Göteborgu tekla samo na 400 m. 27-letna Francozinja se je zaradi manjše poškodbe desne noge odpovedala nastopu na 400 metrov z ovirami. Pred SP je Mednarodna atletska zveza zaradi Francozinje spremenila urnik, tako da bo danes med polfinalom tekna na 400 m z ovirami in med finalom na 400 metrov tri ure odmora.

Mladost in starost na SP v atletiki

Peto svetovno prvenstvo v atletiki je zanimivo tudi po rekordu v razliki med najmlajšimi in najstarejšimi udeleženci na tekmovališčih. Najmlajša sta najstnika Darren Tuitt z otoka Montserrat v Malih Antilih (100 m) in Nompumele Zwane iz Svazija (1500 metrov). Z 42 leti pa bi bila lahko najmlajšima starša Filipinec Agustin Jarina (kladivo) in Hongkonzanka Chu Lai (maraton).

Današnji spored (5 končnih odločitev):

16.00	krogla (M), kvalifikacije
16.30	višina (M), finale
17.05	400 m ovire (Z), predteki
17.35	kopje (Z), finale
17.40	troskok (Z), kvalifikacije
17.45	800 m (M), finale
18.05	400 m (Z), finale
18.25	400 m ovire (M), polfinale
19.05	10.000 m (M), finale

REZULTATI IZ GÖTEBORGA

Moški

400 m: polfinale - skupina 1: 1. Johnson (ZDA) 44.91, 2. Bada (Nig) 45.03, 3. Hall (ZDA) 45.07, 4. Black (VB) 45.32; **skupina 2:** 1. Houghton (Jam) 44.70, 2. Reynolds (ZDA) 45.10, 3. Kitur (Ken) 45.27, 4. Richardson (VB) 45.42.

Troskok - finale: 1. Edwards (VB) 18.29 m (svetovni rekord), 2. Wellman (Ber) 17.62, 3. Romain (Dom) 17.59, 4. Quesada (Kuba) 17.59, 5. Garcia (Kuba) 17.16, 6. Beckford (Jam) 17.13, 7. Conley (ZDA) 16.96, 8. Georgiev (Bolg) 16.93.

Deseterboj: 1. O'Brien (ZDA) 8.695 točk (100 m: 10.57, daljava: 755, krogla: 14.82 m; višina: 213 m; 400 m: 47.81; 110 m ovire: 13.78; disk: 46.92 m; palica: 520; kopje: 62.90; 1.500 m: 4:52.52), 2. Härmäläinen (Blr) 8.489 (10.90; 731; 15.71; 195; 47.05; 13.73; 49.96; 510; 55.88; 4:41.01), 3. Smith (Kan) 8.419 (10.93; 713; 16.78; 198; 48.11; 14.53; 50.84; 480; 64.46; 4:43.06), 4. Nool (Est) 8.268 (10.71; 783; 13.55; 198; 48.22; 15.21; 40.40; 540; 62.70; 4:48.35), 5. Dvorak (Ces) 8.236 (11.09; 748; 15.18; 198; 49.11; 13.95; 43.36; 460; 62.98; 4:31.31), 6. Plaziat (Fra) 8.206 (10.93; 727; 14.29; 204; 48.60; 14.12; 42.76; 500; 55.30; 4:32.33), 7. Lobodin (Ukr) 8.196 (10.03; 720; 15.72; 204; 48.92; 13.98; 45.34; 460; 55.74; 4:36.23), 8. Huffins (ZDA) 8.193 (10.34; 785; 14.46; 198; 48.10; 14.25; 43.80; 460; 57.38; 5:03.48).

Ženske

100 m - finale: 1. Torrence (ZDA) 10.85, 2. Ottey (Jam) 10.94, 3. Privalova (Rus) 10.96, 4. Guidry (ZDA) 11.07, 5. Pintusevič (Ukr) 11.07, 6. Paschke (Nem) 11.10, 7. Onyali (Nig) 11.15, 8. Cuthbert (Jam) 11.44.

10 km hoja - finale: 1. Stankina (Rus) 42:13, 2. Perrone (Ita) 42:16, 3. Nikolajeva (Rus) 42:20, 4. Essayah (Fin) 42:20, 5. Ramazanova (Rus) 42:25, 6. Giordano (Ita) 42:26, 7. Urbanik (Mad) 42:34, 8. Liu (Kit) 42:46.

ATLETIKA / 5. SVETOVNO PRVENSTVO V GÖTEBORGU

Jonathan Edwards dosegel sanjski svetovni rekord

Dan O'Brien tretjič zapored - Miro Kocuvan z osebnim rekordom

GÖTEBORG - Jonathan Edwards je moral dvakrat ne- navadno dolgo postopati ob doskočiscu troskoka, preden sta se na semaforju pokazala izida njunih fenomenalnih skokov: 18.16 metra v prvem in 18.29 metra v drugem poskusu z vetrom v hrbet s hitrostjo 1.3 m/s. To sta bila troskoka novih razseznosti in prvi vrhunec 5. svetovnega prvenstva. Dvajset dni po tem, ko je 29-letni Londončan na mitingu v Salamanci za en centimeter izboljšal deset let star svetovni rekord Amerikana Willieja Banksa 17.97 metra, je Anglež na stadionu Ullevi dvakrat dvignil s sedežev 25 tisoč gledalcev, ki so tretji dan tekmovalj videli prvi svetovni rekord.

»Ponavadi ne skacem za kolajno, toda tokrat si jo želim. Počakajmo, morda bom kos pritisku,« je pred začetkom tekmovalja povedal tretjevrščeni s prejšnjega svetovnega prvenstva v Stuttgartu. Toda že v prvih dveh poskusih je pastorjev sin tekmece vzel vse upe. Diplomirani fizik se je kot puščica pognal po tartanski stezi in z lahkoto pristal daleč v peskovniku. Edwards je tekel z optimalno hitrostjo, ki prispeva kar 60 odstotkov k dobremu izidu. »Nisem najhitrejši, vendar pa znam dobro spremeniti ritem,« je menil simpatični Anglež, ki se premika kot vzmet in je pravi mojster ritmike. Pri njem ni opaziti nobenih zaviralnih sunkov, ker se neverjetno hitro odrija in pristaja. Zaradi tega med skoki izgubi komaj kaj hitrosti. Kako to naredi, marsikomu ni jasno. Po rekordnih poskusih je Edwards skočil samo se v peti seriji in pristal pri 17.49 metra. Srebrno kolajno je s 17.62 metra osvojil Brian Wellmann z Bahamov, bron pa si je s 17.59 metra priskalal Jerome Romain iz Dominikanske republike. »Leteci Anglež« je letos pravzaprav skočil že dlje. Na evropskem pokalu v Lillu je 25. junija z rezultatom 18.43 in 18.39 metra dosegel najdaljša troskoka v zgodovini, vendar pa je pihal premočan veter. »Zelo je vznemirljivo skakati tako da-

lec. Pomagalo mi je, da sem bil sproščen,« je po rekordnih poskusih dejal edini angleski svetovni rekoder v skakalnih disciplinah v tem stoletju. Izvrstni dosežki baptista, ki dolga leta ni tekmoval ob nedeljah in zaradi tega zamudil veliko pomembnih tekmovalj, so velika uganaka tudi za samega atleta: »Vsak dan se bogu zahvalim za moje dosežke, čeprav ne razumem, zakaj se je vse to zgodilo sele po desetih letih tekmovalj. Toda clovek se kar naprej razvija...«

Gwen Torrence kraljica sprinta

Potem ko je že v polfinalu teka na 100 metrov z 10.84 dosegla najboljši letošnji izid na svetu, je Amerikanka Gwen Torrence s stotinko slabšim časom zmagala tudi v finalu. Srebro si je pritekla Jamajčanka Merlene Ottey, bron pa je dobila evropska prvakinja Rusinja Irina Privalova. Tridesetletna Torrencova je imela samo nekaj dni pred SP velike težave z zobmi in dva dni sploh ni trenirala, vendar jih je stisnila in si pritekla zlato. »Ko sem videla, da sem spredaj, sem morala krotiti evforijo, da me ne bi zagrabila panika,« je dejala Amerikanka, ki se je doslej lahko hvalila z olimpijskim zlatom iz Barcelone na 200 m. Privalova je boj za zlato izgubila že na startu, saj je imela najslabši reakcijski čas izmed vseh finalistk. Toda Torrencova se je Rusinje najbolj bala: »Tudi pred enim letom je pozno začela sezono tekmovalj in je v prvem nastopu dosegla evropski rekord.« Merlene Ottey si je končno obetala zlato na 100 metrov, vendar bo morala še malo počakati. Kljub porazu pa Jamajčanka že načrtuje nove zmage: »Prihodnje leto bom spet tekmovala in skušala biti še boljša.« Toda Gwen Torrence se v Atlanti, v svojem rojstnem mestu, gotovo ne bo pustila zlahka ugnati.

Najmlajša je najboljša

V hoji na 10 km je slavila zmago najmlajša temovalka, komaj 18-letna Rusinja Irina Stankina, ki je doslej zmagovala na

Dan O'Brien (levo) je na visokih ovirah premagal Mika Smitha (Telefoto: AP)

mladinskih evropskih in svetovnih prvenstvih, tokrat pa je postala najmlajša članska svetovna prvakinja doslej. Stankino je najbolj skrbelo, kaj bo naredila z mercedesom, ki ga dobijo vsi zmagovalci. Srebro je dobila Italijanka Elisabetta Perrone, bron druga Rusinja Jelena Nikolajeva.

Dan O'Brien ostaja kralj atletov

V najtežji disciplini, deseterboju, je prvo mesto tretjič zapored pripadlo Danu O'Brienu. American je svoj najslabši začetek tekmovalja v deseterboju, ko je že prvi dan moral opustiti misel na nov svetovni rekord, pripisal pomanjkanju spanca. »Spal sem samo sedem ur, kar ni bilo dovolj. Najbrz pa sem bil zaradi velikega pričakovanja prevec živčen,« je po prvem dnevu dejal O'Brien, ki je zbral 4528 točk. American je priznal, da je bil na 100 m zelo slab (10.57), prav tako pa tudi v skoku v daljavo (755 cm) in metu krogla (14.82). Toda počasi in zanesljivo je svetovni rekorder prihajal v formo. »Tokrat sem moral dobro skočiti v višino. Gledalci so me motivirali in slo mi je vse bolje. Na višini 198 cm sem se pošteno namučil, toda ko sem jo zmogel, sem že bil

bolj sproščen. Namenoma sem izpušal višine, ko so tekmeči izpadali, in se sprehajal naokrog,« je menil O'Brien, ki je zmogel 213 cm. American se je po peti disciplini pritoževal zaradi spremenljivega vetra. »Po 200 metrih teka sem začutil močan sunek. Skusal sem teči čim bolj sproščeno, vendar si nisem popolnoma opomogel,« je se dodal 29-letni atlet iz Oregona, ki se je v nedeljo pravočasno odpravil spat. Prvi dan je prese-netil Chris Huffins, ki je bil izvrsten v prvih treh disciplinah, kljub poškodbi pa se je dobro boril tudi Estonec Erki Nool. Drugi dan je izvrstno začel Belorus Eduard Härmäläinen, ki je tudi pred dvema letoma na SP v Stuttgartu drugi tekmovalni dan dosegel najboljši izid in osvojil srebreno kolajno za O'Brienom. Po dveh disciplinah se je s četrtega mesta prebil na drugo. Na visokih ovirah je tekel 13.73 in za pet stotink ugnal tudi O'Briena, ki sta ga nekoliko spravila iz tira dva napačna starta drugih tekmovalcev, vendar se je hitro zmenil s starterm. V metu diska je bil najboljši Kanadčan Mike Smith s 50.84 metra, Härmäläinen pa je zaostal za slab meter. V skoku ob palici je O'Brien preskočil

520 cm, kopje vrغل 62.90 metra in si že pred zadnjo disciplino priboril skoraj 300 točk prednosti pred Härmäläinenom. Na zadnjih tekmovaljih je na 1500 metrov vsakič tekel slabše od petih minut, tokrat pa se je nekoliko bolj potrudil, na koncu zbral 8695 točk in tako za 13 točk izboljšal svoj najboljši letošnji izid na svetu. Srebro je z 8489 znova pripadlo Härmäläinenu, bron pa Smithu (8419). O'Brien se ni pozabil spodrs-ljaja, ko se mu pred tremi leti ni uspelo uvrstiti na olimpijske igre v Barceloni, zato želi prihodnje leto v Atlanti končno osvojiti zlato: »Edina nasprotnika, ki ju imam, sta moja trenerja.«

Osební rekord Mira Kocuvana

Miro Kocuvan je povsem upravitel nastop na SP. V četrti predtekmovalni skupini teka na 400 metrov z ovirami je Celjan z novim osebnim rekordom 49.45 zasedel tretje mesto, kar ni bilo dovolj za uvrstitev v polfinale. Najboljši slovenski atlet zadnjih let je dosegel 21. rezultat predtekmovalja, osebni rekord pa je izboljšal za 36 stotink sekunde. Danes bo od slovenskih tekmovalcev v finalu meta kopja nastopila Renata Strašek. (J.M.)

Smola, spodrs-ljaji ...

Stadion Ullevi v Göteborgu, oval v obliki skoljke, je arhitektonsko cudovit, toda to, kar se na tem tekmovaliscu dogaja med 5. svetovnim prvenstvom v atletiki, je že pravi cudež.

V središču kritik je startna naprava japonskega izdelovalca Seiko, ki kar naprej kaže napačne starte ali pa jih sploh ne pokaže. Tako je na primer Ato Boldon s Trinidada, pozneje bronasti na 100 metrov, v drugem krogu predtekmovalja zmagal, čeprav je bilo očitno, da je »pobegnil«, kar so naprave tudi izmerile, saj je bil njegov reakcijski čas 0.058 sekunde. Clovek pravzaprav tako hitro sploh ne more reagirati, zato so za spodnjo mejo postavili reakcijski čas 0.1 sekunde. Preden tekace, predvsem sprinterje, sploh spustijo na progo, mine že cela večnost. »Lahko spiješ skodelico kave, preden po ukazu »pripravljeni« slišiš strel,« se je pritoževala Merlene Ottey. Gwen Torrence pravi, da je zvok pistole prevec tih: »To sploh ni strel, temveč plosk.«

Glavni sodnik, prireditelji in tehniki so se že sestali, vendar pa njihov pogovor ni prinesel hitre rešitve. Prirediteljem je spodrsnilo že prvi dan pri ženskem maratonu. Sele tri ure

po koncu tekmovalja so ugotovili, da so maratonce tekla 400 metrov manj. Case so razveljavili, uvrstitve pa so ostale. Ni bilo niti najbolj »fer«, da so Italijana Giovannija Benedictisa diskvalificirali sele potem, ko je kot tretji prišel skozi cilj. Veliko popravka so imeli z nespreditimi starterji in cudno elektroniko tudi deseterbojci. »Vse je bilo neverjetno diletantsko, kaj takega nisem doživel se nikoli,« je dejal nemški zvezni trener Claus Marek, ki se je jezil tudi pri skoku v višino, kjer je bila letvica postavljena na stojalo tako, da bi jo lahko odpihnili tudi veter. Skakalk v daljavo pa ni motil samo veter. Potem ko se je tekmovalje začelo s poldrugo uro zamude, so pred tretjo serijo dolgo premetavali pesek v doskočiscu. Odkosna deska pa je bila iz gume in ne lesena.

Skrupneje nevaren je bil se en spodrs-ljaj tehnikov. Pri metu kladiva in diska so namreč nepravilno postavili zaščitno mrežo, zato jo je moral eden izmed pomočnikov ves čas držati. Tudi Mednarodna atletska zveza je, kot kaže, brez moči. »Vsako jutro prirediteljem posljemo prismo,« je z utrujenim nasmeškom pojasnila predstavnica IAAF Anna Legnani.

Gwen Torrence (levo) je v sprintu ugnala Merlene Ottey

JADRANJE / PREDOLIMPIJSKA REGATA

Arianna Bogatec osvojila bron v razredu evropa

Na istem prizorišču bodo čez leto dni olimpijske preizkušnje

Arianna Bogatec, jadralka Trzaskega pomorskega kluba Sirena, se s predolimpijske regate v Savannahu v ZDA vrača z bronasto kolajno v razredu evropa. Uspeh je izredno spodbuden, saj bo čez leto dni ravno tam na sporedu potekal boj za olimpijske kojanje. Sirenina jadralka pa je s svojim nastopom dokazala, da tudi čez leto dni ni brez možnosti za osvojitve ene od kolajn, s čimer bi kronala svojo že tako izredno bogato sportno kariero.

V razredu evropa so izvedli sedem regata, Bogatecova pa je jadrala zelo zanesljivo, čeprav prav po najvišjih mestih - razen v tretji regati, ko je bila druga za Danko Rougovo - v posameznih regatah ni posegla. Toda prav ta stalnost ji je na koncu prinesla zaslužen uspeh in predolimpijski bron.

Tekmovanje v razredu evropa se je prav na vrhu odločilo v zadnjih dveh regatah. Spanka Natalia Via Dufresne se je z enim tretjim in enim prvim mestom prebila prav na vrh, na drugo stopničko pa je stopila Kanadčanka Tine Moberg - Parker, ki je po petih preizkusnih ni bilo med prvo trojico. Bogatecova je v zadnjih dveh regatah obdržala tretje mesto, na katerem je bila tudi po prvih dveh dneh tekmovanja.

Končni vrstni red v razredu evropa: 1. Natalia Via Dufresne (Spa) 31; 2. Tine Moberg - Parker (Kan) 49; 3. Arianna Bogatec (Ita) 52 itd.

NAMIZNI TENIS / PO EVROPSKEM PRVENSTVU V HAAGU

Krasovka Vanja Milič se vrača domov z zelo dobrimi dosežki

Po igri enakovredna najboljšim vrstnicam v Evropi - Med naraščajniškimi dvojicami najbližje kolajni - Zdaj kratek odmor in nato spet treniranje

Krasova namiznote-niska igralka Vanja Milič se je z evropskega mladinskega prvenstva v Haagu vrnila z bogato doto. Kolajne sicer ni bilo, zato pa ima zdaj v svoji zbirki eno 5. do 8. mesto v ženskih naraščajniških dvojicah, 9. do 16. mesto med posameznicami in 8. mesto v ekipni konkurenci. Če se ve, da je konkurenca v Evropi zelo močna in stevilna, je to vsega spostovanja vreden izkupicek, ki kaže, da Vanja, ki bo drugo leto prestopila med mladinke, v ničemer ne zaostaja za vrstnicami iz držav, kjer ima namizni tenis veliko daljšo tradicijo kot v Italiji.

Miliceva se dobro zaveda svojih možnosti, po drugi strani pa zelo realistično ocenjuje svoj nastop. »Vem, da sem bila zelo blizu kolajni. Med posameznicami po igri sploh ne zaostajam za vrstnicami, za prodor v sam vrh pa bi morala v nekaterih trenutkih zaigrati nekoliko bolj z glavo,« je zacela kratek klepet po povratku iz Haaga.

Kaj pa ekipno? Nekateri pravijo, da bi tudi tam Italija lahko posegla po bronu?

V ekipni konkurenci smo si možnosti za kolajno pripravile proti Ukrajini, s katero smo izgubile 3:2, sama pa sem izgubila eno srečanje v odločilnem 3. setu na 19. Če bi takrat zmagali, bi bilo morda drugače, toda tudi uvrstitev med najboljših osem ekip v Evropi je lep dosežek, saj smo bile prav naraščajne najuspešnejše od italijanskih reprezentanc. Naraščajniki so bili namreč 20., mladinci 11., mla-

dinke pa so pristale na 32. mestu.

Zdaj si bos gotovo privoščila počitnice, da bi lahko nato znova poprijela za lopar. Si se zelo mlada (letnik 1981 op. ured.), vendar pa si tudi že v krogu članske reprezentance. To zahteva veliko dela. Se kdaj naveličas namiznega tenisa?

Večkrat. Celo leto treniram vsaj 15 ur tedensko. K temu je treba dodati se tekme in razne turnirje, tako da se občasno zgodi, da imam namiznega tenisa vrh glave. Toda za zdaj imam dovolj razlogov za vztrajanje. Moje počitnice bodo letos zelo kratke. Zdaj grem za deset dni na morje, nato pa se bodo spet zaceli treningi. Obveznosti so velike, zato mi drugega tudi ne preostane. (rg)

ODBOJKA / ZNANE SESTAVE SKUPIN V B2 IN C1 LIGI

Val bo reden gost v Emiliji - Romagni

V C1 ligi (moški in ženske) nekaj krajša gostovanja - Jakost ekip še neznana

Odbojarska federacija je med tednom sestavila skupine ekip v raznih članskih prvenstvih. Do največjih sprememb je prišlo v skupini B2 lige, v kateri nastopajo odbojkarji Vala, saj so v njihovo skupino uvrstili celo vrsto ekip iz »odbojarske dežele« Emilije - Romagne. Od lanskih konkurentov so ostali samo se Asola iz Mantove, Sedico Trento, Bussolengo in Isola Verona. Novinca v ligi sta San Miguel iz Trenta in Volley Pordenone, ki sta lani igrala v C1 ligi v skupini s Slogo. Poleg teh ekip, sestava skupine je se neuradna, bodo valovci spoznali se odbojkarje Parme, Cavriaghesseja in Marconija (obe sekipi sta iz Reggia Emilie), Universala Carpi, Mirandole Modene, Cesene in se ene ekipe iz Modene. Kot nam je povedal predsednik ekipe iz Standreza Sandro Corva, nasprotnikov ne poznajo, glede oddaljenosti pa ni preveč zaskr-

bljen, saj so prometne zveze (avtocesta) s temi kraji precej boljše, kot so bile v lanskem prvenstvu z nekaterimi drugimi tudi precej oddaljenimi ekipami.

Iz Valovega tabora je tudi vest, da bo Paolo Cola že v kratkem kot policist premeščen iz Milana v Trst, tako da bo lahko letos predstavljal pomembno okrepitev za goriskega drugoligasa. Cola igra na mestu centra, lahko pa igra tudi tolkaca in lani je na nekaterih tekmah že pokazal, koliko zna. Njegov učinek bi moral biti letos še večji, saj bo imel s preselitvijo v Trst možnost rednega trenerinja s Standrezci, cesar lani zaradi službene zadržanosti ni mogel.

V moški C1 ligi so v skupini s Slogo in Soco se naslednje ekipe: Nuova Pallavolo TS, Ponte nelle Alpi BL, S. Giustina BL, Fossò PD, Legnago VE, Flebus Povoletto, Vivil Villa Vicenti-

na, Fincantieri Tržic, Cessalto TV, Lunazzi TV, Mogliano TV, in Nova Gens PD.

V ženski C1 ligi pa se bosta Sloga in Bor srečali se z ekipami: Fontane TV, Conegliano TV, Codognè, Dolo VE, Battagliano VR, Cavazzale VI, Oma, Kennedy UD, Gemona UD, Volley 2000 UD, Porcia PN in Cordons PN.

Pri moških so torej ponovno vključili v ligo kar tri ekipe, ki so lani izpadle: Flebus, Mogliano in Nova Gens, medtem ko pri ženskah ni nobene take ekipe. V obeh skupinah ni niti ene ekipe iz Trenta, tako da bodo gostovanja morda za spoznanje krajsa.

O kvaliteti prvenstev in o možnosti naših ekip pa verjetno sedaj ne se moremo govoriti, saj nekaterih ekip ne poznamo, pa tudi ne vemo se, če so se med poletjem okrepile.

UMETNOSTNO KOTALKANJE / MEDNARODNO TEKMOVANJE V DOMŽALAH

Poletovka Tanja Romano izvrstna

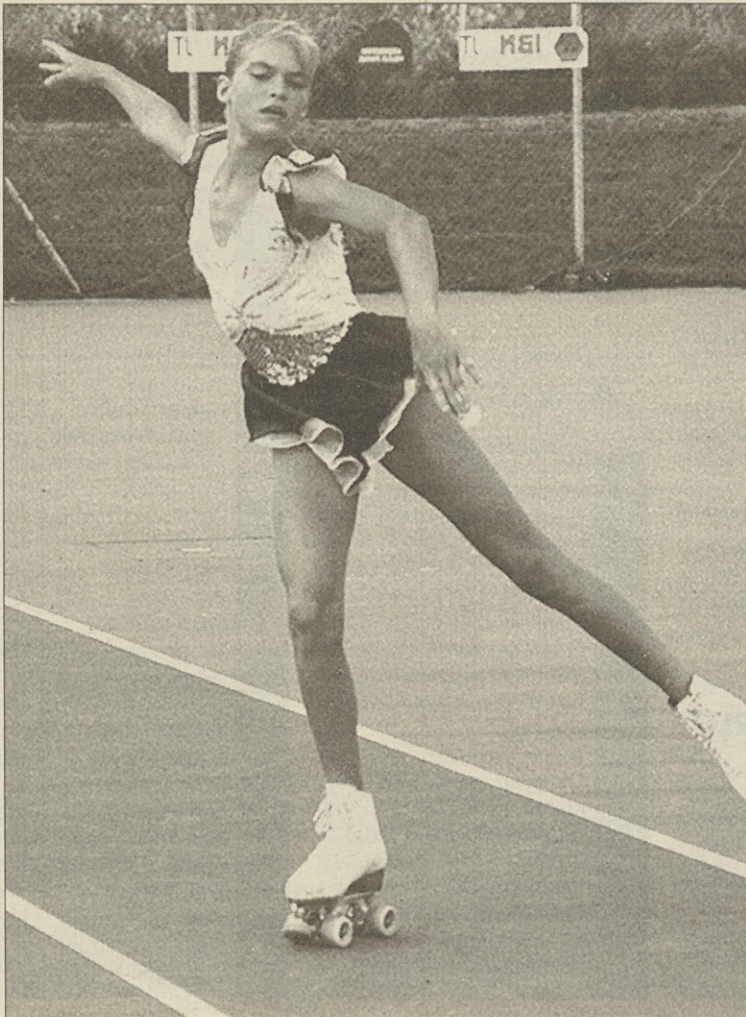
DOMŽALE - V soboto je na plosci v centru Ten - Ten potekalo mednarodno tekmovanje »Pirueta 95« v umetnostnem kotalkanju. Tekme se je udeležilo 60 tekmovalcev od cicibanov do mladincev, iz 13 klubov iz Slovenije, Italije, Avstrije, Švice in Hrvaske. Svoj prihod je načrtovala tudi Danska, vendar so morali zaradi boleznih trenerja nastop v zadnjem trenutku odpovedati. Kljub vsemu pa je bil cilj domžalskega kluba dosežen s tem, da se jim praktično vsako leto priključi nova država, tokrat je bila to Avstrija.

Zanimivi so bili nastopi v višjih tekmovalnih skupinah, kjer sta izstopali Tanja Romano iz openskega Poleta (na sliki) in Uros Stibilj iz KK Renče.

Lepo vreme, številni obiskovalci, dobra organizacija prireditve so pripomogli k dobremu vzdušju v preživljanju sobotnega popoldneva.

Izidi: cicibani - dečki: 1. Erik Gricnik (Svoboda), 2. Marko

Bijuklic (Olimpija); **dekllice:** 1. Iva Popovic (Medulin Pulj), 2. Anja Bajde (Pirueta), 3. Maxi Cerar (Pirueta); **pionirji C - dečki:** 1. Luigi Bralni (Jolly, Ita), 2. Ervin Gricnik (Svoboda), 3. Manuel Jurisjevich (Jolly, Ita); **dekllice:** 1. Maja Bijukovic (Olimpija), 2. Matea Horvat (Medulin Pulj), 3. Petra Weidlich (Uljanik Pulj); **pionirji B - dečki:** 1. Matjaz Ivancic (Pirueta), 2. William Marlata (Jolly, Ita); **dekllice:** 1. Giulia Sardei (Montecchio, Ita), 2. Fredericca Marcon (Montecchio, Ita), 3. Marusa Ravninar (Pirueta); **pionirji A - dečki:** 1. Dragan Ivancic (Medulin Pulj), 2. Blaz Ravninar (Pirueta), 3. Markus Vasek (Wien, Avt); **dekllice:** 1. Tamara Stankovic (Olimpija), 2. Teja Rus (Pirueta), 3. Tina Levicnik (Pirueta); **kadeti:** 1. Leo Plisko (Medulin Pulj); **kadetinj:** 1. Tanja Romano (Polet, Ita), 2. Sasa Slanc (Domžale), 3. Alenka Ivancic (Pirueta); **jeunesse - moški:** 1. Raphael Egli (Zürich, Švi); **junior - moški:** 1. Uros Stibilj (Renče), 2. Tobias Egli (Zürich, Švi).

NOVICE

Greg Foster že v Trstu

TRST - Včeraj je z ekipo Illycaffèja prvič treniral tudi novi American Greg Foster, jutri pa se bo zacela prodaja sezonskih vstopnic za tekme kosarskega A1 ligasa Illycaffèja za nove abonente. Prodaja bo potekala po običajnem urniku (ponedeljek, sredo, četrtek od 9. do 13. in od 16. do 19. ure, v torek in petek od 10. do 17. ure), cilj društva pa je 3000 prodanih sezonskih vstopnic. Doslej je 1800 starih abonentov že potrdilo zvestobo klubu tudi v novi sezoni, tako da je cilj 3000 abonentov povsem realen.

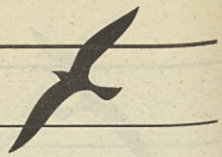
Parovel group zmagovalac vaterpolo turnirja pri Nettunu

Prvi turnir za mešane ekipe v vaterpolu, ki sta skupaj organizirali društvi canottieri Nettuno in Edera, je dobila ekipa Parovel group, ki je v finalu za 1. mesto premagala Tergesteo z 11:7. Turnir je povsem uspel, pri gledalcih pa je vzbudil veliko zanimanje. Ob nagrajevanju najboljših ekip so nagradili tudi najboljša strelca pri ženskah in moških. Pri ženskah je bila s 4 goli najuspešnejša Francesca Munari, ki igra v A ligi, pri moških pa je kar 14 golov dosegel prvoligaski igralec Andrea Brazzati, ki je igral v vrstah Nettuna.

Končni vrstni red: 1. Parovel group, 2. Tergesteo, 3. Nettuno, 4. Zuca Baruca, 5. Ag. Cosulich, Bar galaria Barcola, Samer & Co. Shipping, Bar tazza d'oro.

Obvestila

ZSSDI obvešča, da bo urad v Gorici zaprt do 20. t. m., urad v Trstu pa od 12. do 15. t. m.

RAI 1

6.45	Jutranja oddaja Unomat-tina, vmes(7.00, 8.00, 9.00) dnevnik
9.30	Nan.: Očetov pes
9.55	Film: Il trono nero (pust., ZDA '53, i. Burt Lancaster, Joan Rice), vmes (11.00) dnevnik
11.30	Aktualna poletna oddaja: Verdemattina estate
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: Gospa v rumenem
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Castelli di sabbia (dram., ZDA '65, r. V. Minnelli, i. E. Taylor, R. Burton, E.M. Saint)
15.55	Mladinski variete Solletico, vmes risanke
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik
18.15	Nan.: Alf
18.50	Sport: SP v atletiki
19.50	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Dok. oddaja: Poletni Kvar
22.00	Film: Vivere in fuga (dram., ZDA '88, r. S. Lumet, i. J. Hirsch, C. Lahti)
23.00	Dnevnik
24.00	Dnevnik, horoskop in vreme, 0.30 Danes v Parlamentu
0.40	Dok. Videosapere: Ne-poznane Benetke
1.15	Aktualno: Sottovoce
1.40	Variete: Sotto le stelle

RAI 2

6.30	Nad.: Atto d' amore
7.20	Dok.: V kraljestvu narave
8.00	Variete: za najmlajše
9.55	Nan.: Saranno famosi
10.45	Nad.: Secrets
11.30	TG2 33, 11.45 dnevnik
12.10	Nan.: L' arca del dott. Bayer
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Otroski variete: Quante storie Disney, risanke
14.15	Nad.: Paradise Beach, 14.45 Santa Barbara
15.30	Dnevnik
15.35	Nan.: La grande vallata, 17.25 Zdravnik med medvedi, vmes (17.20) dnevnik
18.10	Sport in vreme
18.35	Sereno Variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Go-Cart
20.40	Film: Dove la terra scotta (western, ZDA '58, i. G. Cooper, J. London)
22.30	Aktualno: Format- Il microfono della notte - Nočne reportaze v živo
23.30	Dnevnik in vreme
0.05	Variete: Tenera è la notte
1.05	Sport: jadranje

RAI 3

6.00	Jutranji dnevnik
8.30	Dok.: Pollice verde, Vodic za izbiro fakultete
9.10	Film: Lo stato delle cose (dram., Nem. '82)
11.10	Dok.: Vrtnarstvo, potovanje po Italiji, dok.
12.00	Dnevnik
12.05	Film: Aquile nell' infinito (vojni, ZDA '55)
14.00	Dezelne vesti, dnevnik
14.30	Sport: kotalkanje, bezbol, superbike, beach volley, 16.30 SP v atletiki
18.50	Aktualno: Mesec branja
19.00	Dnevnik, delzelne vesti
19.50	Variete: Blob
20.10	Film: Il falso traditore (dram., ZDA '62, i. W. Holden, L. Palmer)
22.30	Dnevnik, delzelne vesti
22.55	Nan.: In famiglia e con gli amici
23.50	Operne arije in zgodbe: L'amore è un dardo
0.30	Dnevnik, pregled tiska, nočna kultura, vreme
1.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

7.20	Nan.: Tre nipoti e un maggiordomo
7.45	Nad.: Manuela, 8.30 Il disprezzo, 9.35 Rubi, 10.30 La donna del mistero 2, 11.15 Senza peccato, 12.20 nan. La casa nella prateria, vmes (11.25, 13.30) dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri
14.50	Film: Ciao, ciao, bambina (kom., It. '59, i. E. Martini, A. Cifariello)
17.00	Nan.: Donne pericolose, 18.00 A cuore aperto, 19.30 Love boat, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Variete: Cirkus Orfei - Poklon Felliniju
22.35	Film: La poliziotta a New York kom., It. '81, i. E. Fenech, A. Vitali), vmes (23.30) dnevnik
0.30	Pregled tiska
0.45	Nanizanka

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
9.00	Nan.: Casa dolce casa
9.30	Film: Prepotenti più di prima (kom., It. '59)
11.30	Nan.: Una bionda per papà, 12.00 Robinsonovi, 12.30 Casa Vianello
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Lezioni private
13.40	Nad.: Beautiful, 14.10 Amarsi
15.00	Nan.: Pappa e Ciccina, 15.30 La tata
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK, il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, vreme, 20.25 Paperissima sprint
20.40	TV film: Mamme vincenti (kom., ZDA '91, i. R. Barr, T. Arnold)
22.45	Večerni dnevnik
23.15	Nan.: Missione impossibile, 0.15 dnevnik

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
11.30	Nan.: Le strade di San Francisco
12.25	Odpri studio
12.45	Aktualno: Fatti e misfatti
12.50	Sport studio
13.00	Otroski variete
15.00	Film: North Shore (pust., ZDA '87, i. M. Adler)
17.00	Nan.: Magnum P.I., 18.00 Tarzan
18.20	Variete: Bravissima
18.30	Nan.: Palm Springs
19.30	Odpri studio, vreme
19.50	Sport studio
20.00	Variete: Nati per vincere
20.40	Nogomet: Lucchese-Juventus
22.40	Film: Creepshow 2 (srh., ZDA '87, r. M. Gornik, i. T. Savini, G. Kennedy)
0.45	Italia 1 sport
1.15	Variete: Bravissima
1.30	Nan.: Il mio amico Ricky

TELE 4

13.30	19.30, 22.00, 24.00 Dogodki in odmevi
20.30	TV film: destinazione Monaco

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Sport
14.10	Film: La luna e sei soldi (biog., ZDA '42)
16.00	Dnevnik, pregled tiska, 20.35 Nad.: Homefront
0.10	Nanizanka

RAI 3
slovenski
program

20.25	Risanka: Filip
20.30	TV dnevnik

SLOVENIJA 1

10.10	Sezamova ulica, 3/13 del ameriske nanizanke
11.10	Shalako, angleški film, ponovitev
13.00	Poročila
15.10	Sobotna noč, ponovitev
17.20	Mostovi
18.00	TV dnevnik 1
18.05	Otroski program
18.40	Arabela se vrača, 17/26 del ceske nadaljevanke
19.13	Kate in Allie, 2. del angleske serije
19.30	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Strta srca II: Helenine oci, 15. del francoske nadaljevanke
20.50	Zgodbe iz oper: Zimski viharji, ponovitev angleske glasbene serije, 1/4
22.00	TV dnevnik 3, vreme
22.15	Sport
22.20	Zarišče
22.40	Sova
23.10	Skrainosti, 5/7 del angleske nadaljevanke
23.10	Seaquest, 10. del ameriske nanizanke

SLOVENIJA 2

12.35	Tedenski izbor
12.35	Malo anglescine, prosim, ponovitev
14.50	Velika potovanja z vlakom, 2/6 del angleske dok. nadaljevanke
13.55	Karaoke, ponovitev
14.55	Sova, ponovitev
16.05	Seinfeld, 6/18 del
16.05	Seaquest, 9. del
16.30	Prisluhnimo tišini
16.30	Göteborg: SP v atletiki, prenos
20.00	Resite morje, svedska znanstvena oddaja
21.00	R. Mackenzie: Družina Maitland, angl. drama
21.55	Roka rocka
22.45	MTV Unplugged: Koncert Sinead O'Connor & The Church & Soul Asylum
22.45	Videošpon

KANAL A

10.15	Luč svetlobe, ponovitev
11.05	Alica v glasbeni deželi, ponovitev
11.35	A - shop, Spot tedna, CMT
16.10	Spot tedna, A - shop
16.25	Cisto pravi gusar, ponovitev filma
18.15	Generacija transforme-rjev II, ponovitev
18.45	A - shop
19.00	Vreme, risanka
19.10	Luč svetlobe, 485. del
20.00	Rodeo
20.30	Tropska vročica, 17. del
21.20	Vreme
21.25	Vecni krog
22.25	Racunalniška kronika, 27. del dokum. oddaje
22.25	Dežurna lekarna, pon.

Koper

16.00	Euronews
18.00	Slovenski program
18.45	Poletni studio 2
19.00	Primorska kronika
19.25	TV dnevnik
19.25	Cakajoc Petra Pana - otroška oddaja
20.30	SP v atletiki
21.30	Göteborg - pregled
21.30	Komentator: S. Vidrih
22.00	Rhythm & News, vodi Andrea F.
22.15	Euroturismus
22.30	Vsedanes - TV dnevnik
22.30	Slovenski program
22.30	Poletni studio 2

Avstrija 1

06.05	Ponovitve
13.00	Otroski program
15.25	Mini cas v sliki
15.35	Vesoljska ladja Enterprise - nova generacija
16.25	Crna duša
16.25	Baywatch, 1. del uvodnega filma k ameriski seriji, 1989
17.10	Izkušenega reševalca Mitcha Bucannona povsaj v poročnika. Kape-tan Thorpe mu naloži, da najstarejšemu v skupini Alu Gibsonu previdno pove, da je prestar za de-lo na plazji.
17.10	Strašno prijazna družina
17.35	Pricakuje mojega otroka, 1. del
18.05	Zlata dekleta
18.05	Nenavadni par, Vprasanje taktike
19.00	Pri Huxtablovih
19.30	Nelson in Winnie
19.30	Cas v sliki, kultura
20.00	Pogledi od strani
20.15	Potovanje na dno morja
21.05	Atlantik, 3., zadnji del: Potovanje na dno morja
21.50	Komisar Rex, Smrt starih zensk
21.50	Nemski turisti: Posel
23.35	Cas v sliki
23.40	SP v lahki atletiki, posnetek
00.30	Strašno prijazna družina, ponovitev
00.55	Schiejok, ponovitev
03.45	Revolveras iz Wyominga, ponovitev filma
05.10	Doktor Trapper John

Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
10.05	Posvojena sreča, ameriski glasbeni film, 1941
11.30	Ted Scott je manager plesnega orkestra v zimsko-sportnem središču v Idaho. Posvoji norveško begunko Karen Benson...
14.25	SP v lahki atletiki, vrhunci tekmovalj prejsnega dne
15.10	Doktor Trapper John
17.05	Umor, je napisala
17.05	Dobrodošli v Avstriji
19.00	Zvezna dezela danes
19.30	Cas v sliki/kultura
20.00	Sport
20.15	Akti X, ponovno rojen
21.10	Reportaza
22.00	Cas v sliki 2
22.30	Na prizorišču, reportaza tedna
23.00	TV je kraljica: Prvi televizijski aparati
23.40	Noam Chomsky in mediji, portret amer. disidenta
02.20	Amerikan supermarket, zadnji del: It's A Weird, Weird World
01.45	Tisoc mojstrov
01.55	Pogledi od strani
01.55	Videonoc

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.40 Novakovi; 9.35 Turistični napotki; 10.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Ekološki kofiček; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slov. zemlja v pesmi in besedi; 21.05 Igra; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 23.05 Nokturno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.40 Koledar kulturnih prireditvev; 9.35 Povejki tedna; 11.35 Obvestila; 12.00 Opoldne; 13.40 Obvestila; 14.00 Drobčinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Lingvistični kofiček; 17.50 Sport; 18.10 Fiesta latina; 19.30 Štos - še v torek obujamo spomine; 21.00 Zgodnja dela; 22.20 Stolejte improvizirane glasbe.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasba; 10.05 Operne melodije; 11.35 Danes smo izbrali; 13.05 Počitniško popotovanje; 14.05 Razpoložljiva glasba; 15.00 Big Band RTVS; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Ljudsko izročilo; 16.40 Esez; 17.00 Duhovna glasba; 20.00 Literarni večer; 20.45 S koncertov; 22.05 Logos; 22.25 Glasba našega časa; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 12.30, 17.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Otvoritev, jutranjik; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.00 Servisne informacije; 9.10 Glasb. rubrika: Od vrha do dna; 9.45 Tedenski horoskop; 10.45 Kviz rubrika; 11.00 Aktualno in zanimivo; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Kontaktna odd.: Daj, povej...; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Informativni servis; 17.15 Borzno poročilo; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Iz kulturnega sveta; 19.00 Poročila; 21.00 Glasba.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbi-rall ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Edig Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kultura; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.50 Single tedna; 15.00 Zoo station; 16.00 Modri val- glasbe-

no popoldne; 18.00 Italijanska glasba; 18.45 Il flauto magico; 20.00 RML.

R. Glas Ljubljane

5.15, 7.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.35 Vreme; 8.15 Napovedi; 9.30 Kam danes; 11.00 Anketa; 11.50 Borza znanja; 12.00 BBC novice; 12.15 Novinarjev gost; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 16.25 Uganka; 18.15 Okrogla miza; 21.30 Avstralska glasba; 23.00 Egostyle; 24.00 DJ Alf.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 11.20 Vedeževanje v živo; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 13.20 Tudi jeseni je lepo; 15.30 Dogodki in odmevi; 19.30 Večerni pr. - 911 Turbo.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniaturre; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 18.00 Študij in glasba; 19.30 Športna sobota; 21.00 Kulturno-umetniški program.

Radio Študent

8.00 RoboKaki; 11.00 Preklop na živo; 14.00 Recenzije (knjižne novosti) & Napovedi; 15.00 OF, Juculator; 19.00 TB: Guru; 20.00 Underground International, Hard'n'Heavy, Techno; 24.00 Reprize.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Vojna vojni; 8.40 Potpuri, vmes (9.15) Pravilnični kofiček; 10.10 Simfonični koncert; 11.30 Odpri knjiga: Mesto v zalivu (B. Pahor, r. M. Kravos, 8.); 12.00 Na počitnice, nato Slov. lahka glasba; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Literarne podobe; 14.40 Evergreen; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: P.I. Čajkovski; 18.00 Esez; Adam, kje si? E. Kocbek in njegov čas (r. J. Babič, 7.); 18.30 Tropicana; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Glasba po željah; 15.00 Rok z Vami; 18.00 Otroški vrtljak; 20.00 Oddaja SKD Tabor Opčine; 20.30 Smeh in glasba.

Radio Koroška

18.10-19.00 Partnerski magacin

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

CELJE

PROGRAM ABONMAJSKIH PREDSTAV
V SEZONI 95/96:

VELIKI ODER:

1. Drago Jančar: HALSTAT, režija Franci Krizaj
2. Jean Anouilh: SKUSNJA, režija Dušan Mlakar
3. W. Shakespeare: OTHELLO, režija Vito Taufer
4. Jean Genet: BALKON, režija Damir Zlatar - Fray

TRNFEST 95
KUD FRANCE PREŠEREN

Danes, 8. avgusta, ob 20. uri, Gobarska ali-
ansa Slovenije v sodelovanju s Cyber Cafe-

jem predstavlja:

- rezultate dosedanjih aktivnosti računalni-
ske mreže (Greenpeace, Erin, IGC-Eco-
net...) & podpis peticije na Internetu;
- film »Dr. Stranglove« - projekcija na veli-
ko platno.

Jutri, 9. avgusta, ob 21.30 uri, bo v KUD-u
gostoval mladi avtor Dominik Krizan s svo-
jo Videografijo in poezijo - projekcija na
veliko platno.

Koproducenta Trnfesta sta OSI Slovenija in
SOU Ljubljana, dodatno pa ga je podprla še
Mestna občina Ljubljana.

PTUJ

Danes, 8. avgusta, ob 21. uri, bo na dvori-
šču dominikanskega samostana na Ptuj
nastopilo tukajšnje gledališče ZATO s svo-
jim letosnjim dramskim projektom KR-
CMARICA avtorja Petra Turrinija. Igrajo:
Vesna Pernacić, Vojko Belsak, Tadej Tos,
Gregor Gec, Rok Vihar, Barbara Vidović in
Masa Zidanik. Režija: Samo Strelec.

ROGAŠKO GLASBENO POLETJE,
ROGAŠKA SLATINA

Danes, 8. avgusta, ob 20.30 uri, bo v zdravi-
liški kristalni dvorani večer ljudskih ples-
sov, pesmi in glasbe. Nastopila bo AFS
France Marolt iz Ljubljane. Program: go-
renjski plesi iz zgornjesavske doline, pri-
morski, vzhodnostajerski, dolenski, rezi-
janski, prekmurski in plesi zgornjesoske
doline.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripčevih
Mednarodni festival operete 1995
Danes, 8. avgusta, ob 18.00 ponovitev operete
»West Side Story« Leonarda Bernsteina. Di-
rektor Grant Hossack, režija Saverio Marconi.
Zadnja predstava jutri, 9. avgusta, ob 20.30 .
Prodaja vstopnic za vse predstave pri blagajni Dvo-
rane Tripčevih od 9.00-12.00 ter od 18.00-21.00.
V nedeljo, 13. t.m., ob 21.00 - Gala koncert
posvečen skladatelju Franzu von Suppéju bo
zaključil mednarodni Festival operete 1995.
Dirigent bo Dunajčan Alfred Eschwe.
Pri blagajni Dvorane Tripčevih je od danes, 8.
t.m., dalje v teku vpisovanje novih abonmajev.
Grad sv. Justa
Kino
V nedeljo, 13. t.m. -Prva izvedba filma
»Johnny Hollywood«, režija B. Levinson,
igrajo J. Pesci, C. Slater in V. Abril.

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče: danes, 8., 10., 12., 15.,
17. in 19. t.m. ob 20.00 - G. Bizet »Carmen«
opera v francoščini.

BELJAK

Kaiser-Josef-Platz: danes, 8. t.m., ob 20.30 -
Karantansko poletje - Carinthian jazz-night

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJANATECAJ ZA ENOSTRANSKI
CRNO - BELI STRIP

Zazelena oz. prednostna tematika je boj
proti fašizmu, rasizmu, etnični nestr-
pnosti do »drugacnih« in podobno. Stri-
pi naj bodo v izvirnem jeziku, s prilože-
nim prevodom v angleščino (za podna-
pise). Avtorji dvanajstih izbranih stri-
pov bodo prejeli nagrado v vrednosti
100 DEM, njihovi stripi pa bodo
objavljeni v eni od naslednjih izdaj
Stripburgerja. Avtorji, katerih dela bodo
objavljena, bodo prejeli tri brezplačne
izvode. Nacrtujejo pa tudi razstavo vseh
prispelih stripov, zato avtorje prosijo,
da posljejo originale, ki jih bodo po raz-
stavi vrnili. Rok za oddajo je 1. oktober.
Stripje posljite na naslov Ljubljana, Ker-
snikova 4, soba 412, s pripisom »ZA
ANTI NAZI NATECAJ«, vsak torek in
četrtrek od 12. do 14. ure, dobite vse
ostale informacije
na telefon 061 / 319 662.

NATECAJ ZA KRATKI
CRNO - BELI STRIP

Ob evropskem letu varstva narave in
nezavarovanih območij (1995) razpi-
suje revija Stripburger v sodelovanju s
skupino Zivo Zeleni natečaj za kratki
crno-beli strip (obseg do 4 strani) inspi-
riran s tematično varstva narave. Stripi
naj bodo v izvirnem jeziku z prilože-
nim prevodom v angleščino (za podna-
pise). Trije stripi, ki jih bo izbrala žirija
v sestavi članov uredništva Stripbur-
gerja in predstavnikov skupine Zivo
Zeleni, bodo nagrajeni z denarnimi na-
gradami (500.300, 200 DEM). Vsa pri-
spela dela bomo objavili v posebni iz-
daji Stripburgerja. Avtorje prosimo, naj
ne posiljajo fotokopij temveč originale.
Rok za oddajo je 1.10.1995. Strip-
je posljite na naslov: Stripburger (eko
strip), Forum, Kersnikova 4, Ljublja-
na. Telefon 061 / 319 662 (tor. in
čet. 12.00-14.00)

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

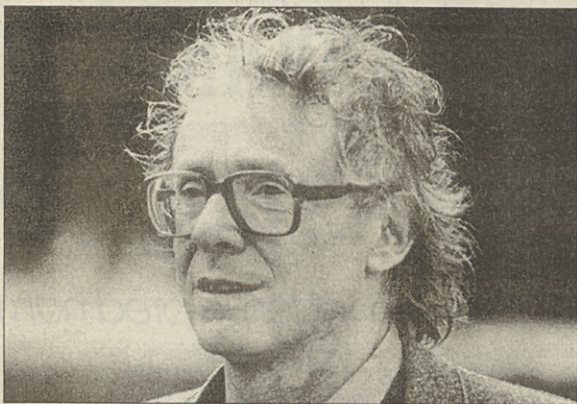
TRST

»Musei di sera« (Večer v muzejih)

Danes, 8. t.m., ob 20. uri bo v Mestnem Mu-
zeju Sartorio (Largo Papa Giovanni XXIII, 1)
predaval dr. Lorenzo Resciniti o keramiki.
Ob 20.00 - Predvajanje filma »I misteri del
giardino di Compton House« (VB 1982),
režija P. Greenaway.

V torek, 22.8., ob 20. uri pa bo dr. Lorenzo Res-
ciniti predaval o zbirki Antonina Rusconi-
ja in Odinee Opuich, ki jo hranijo v muzeju.

V torek, 29. t.m., ob 20.00 v mestnem mu-
zeju Morpurgo (Ul. Imbriani 5) bo dr. Loren-
zo Resciniti predstavil kip Napoleona Bona-
parteja Antonia Canove. Predvajali bodo tudi
film »Maria Walewska (ZDA 1937) in »La
bella e la bestia (ZDA 1992).

Nocoj ob 20.30 uri bo v ra-
dovljiški graščini koncert sve-
tovno znane komorne skupine

Clemencic Consort
z Dunaja. Skupina, ki jo vodi
René Clemencic (na sliki), se
še posebej posveča baročnim
operam v koncertni in scenski
izvedbi.

GLASBA
SLOVENIJA

FESTIVAL LJUBLJANA

KRİZANKE

Danes, 8. avgusta, ob 20.30 uri, bo v Krizankah
klavirski recital. Nastopa: Vittorio Bresciani
(na sliki), ki sodi v sam vrh italijanskih klavir-
skih virtuozov. Program: Mozart, Beethoven,
Liszt.

FRANČISCANSKA CERKEV

Jutri, 9. avgusta, ob 20.30 uri, bo v cerkvi kon-
cert, na katerem bosta nastopila ansambel Sar-
band in Mladinski zbor iz Osnabrücka. Pred-
stavila se bosta s programom španskih sre-

dneveskih romarskih pesmi, zbranih v kode-
ksu »Libre Vemell«.

OKARINA ETNO FESTIVAL

MURSKA SOBOTA

Danes, 8. avgusta, ob 21. uri, bo na grajskem
dvorišču etno - folk koncert Sončna Iberija.
Nastopajo: Realejo (Portugalska), La Musgaña
(Španija).

Jutri, 9. avgusta, ob 21. uri, bo na grajskem
dvorišču etno - folk koncert Prostrana Panoni-
ja. Nastopajo: Márta Sebestyén, Ökrös Ense-
mble in Vujicsics iz Madzarske.

RAZSTAVE
SLOVENIJA

MODERNA GALERIJA

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFICNEGA
BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 10. se-
ptembra v Moderni galeriji.

V Mali galeriji je do 3. septembra na ogled razsta-
va PETRE VARL SIMONČIČ z naslovom PITA
MOJE MAME.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

V obeh zgradbah NARODNE GALERIJE je na-
ogled razstava GOTIKA V SLOVENIJI; slikarstvo
in kiparstvo.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovška 23

Gotika v Sloveniji; razstavi arhitektura in nasta-
nek, ogrožanje, reševanje likovne dediščine.

NARODNI MUZEJ, Prešemova 20

Gotika v Sloveniji; svet predmetov.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava IZIDORJA URBANČIČA je na ogled do
14. avgusta.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava avstrijske umetnice KIKI KOEGLNIK je
na ogled do 14. avgusta.

GALERIJA ILIRIJA, Tržaška 40

Na ogled je razstava skupine LEK : Veljko Ale-
ksic, Tatjana Arh, Igor Boševski, Andrej Cvetko,
Davorin Gros, Vincencija Končan, Frida Lah-
Gros, Mojca Plestenjak, Alojz Popelar, Jolanda-
Veršič-Zabjak.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

V Kulturno-informacijskem centru Krizanke,
Trg francoske revolucije 7, je na ogled razsta-
va fotografij popotresne arhitekture Branke
Lapajne - DETALJ IN CELOTA

JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9

Na ogled je pregledna razstava lesorezov 1935-
1995 avtorja Lojzeta Spacala.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti
(Ul. Diaz 27): do 10.9. razstavlja James Rosen-
quist; v Muzeju je na ogled tudi razstava o za-
varovalnici Generali »Od orla do leva«.

Občinska galerija: na ogled je fotografska
razstava »Soba in zavest«.

Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ot-
tavo Bomben.

Grad sv. Justa-Bastione fiorito: do 13.8. je
na ogled razstava »Vu x 6: Sechs Künstlerle-
rische Positionen aus Wien«. Urnik: od torka
do sobote 10.30-12.30, 16-19.

OPČINE

SKD Tabor-Prosvetni dom: danes, 8. t.m.,
ob 20.30 opdrte razstave »Človek in zemlja-
openski jus«. Razstava bo odprta do 15. t.m.,
vsak dan od 18.00-21.00.

GORICA

V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Coro-
ninijevem dvorcu je do 31.12. odprta razsta-
va »Ottocento di frontiera«.

V dvorani Dezelnih stanov na gradu je do
17.9. odprta razstava Gotske cerkve v dolini
Soče in v Brdih.

MARIBOR, POKRAJINSKI MUZEJ

100-letnica filmske umetnosti: Filmska ustva-
rjalnost Milke in Metoda Badjura, 1926-1965

TRNFEST 95

KUD FRANCE PREŠEREN, LJUBLJANA

V prostorih društva je na ogled razstava črnobelih
fotografij jazzistov JAZZY GA ! fotografa Zige Ko-
ritnika, do 14. 8.

MESTNA GALERIJA PIRAN

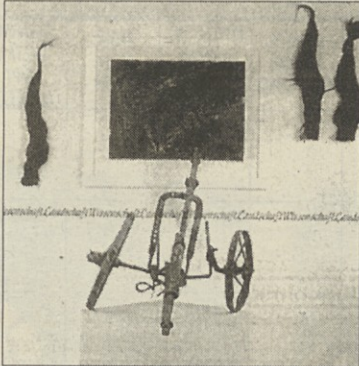
Razstava del avtorja CHRISTA je na ogled do
31. avgusta.

GRAFIČNI MUZEJ, ROGAŠKA SLATINA

Na ogled je 90 grafičnih listov karikature-
William Hogartha (1697-1764), londonskega
slikarja in bakroreza, do 9. 9. 1995.

LIKOVNI SALON, CELJE

Danes, 8. avgusta, ob 20. uri, bodo odprli raz-
stavo Forma eterna, ki predstavlja 18 mladih
slovenskih umetnikov Akademije za likovno
umetnost iz Ljubljane (na sliki: Zmago-
Lenardcic-Oblaki niso beli, risba, konjski repi,
1994).

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do
30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela
trzaskega umetnika. Urnik: od delavnikov
14-19 (razen ponedeljkov); ob sobotah, ne-
deljah in praznikih od 10-12, 14-19.

KOROŠKA

CELOVEC

Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razstava
»Do danes-dve stoletji umetnosti na Koroskem«.
Skojiški muzej (Lidmanskyygasse 10): odprt
je do 15. oktobra.

BELJAK

Galerija Holzer: do konca meseca razstavlja
Peter Weihs.

SENTJANŽ V ROŽU

K-k center, Stara sola: Do 15.9. je na ogled
razstava Zorke Loiskandl-Weiss z retrospek-
tivo slikarskih del »Od začetka do sedaj«.

TINJE

Galerija Tinje: Stalna razstava lesorezov Wernerja
Bergerja in sedemdelnega cikla Valentina Omana.

PLIBERK

Do konca septembra razstavlja Werner Berg.

GLASBA
FJK

TRST

Grad sv. Justa
V četrtek, 10. .t.m., ob 21.
uri koncert skupine Timoria
iz Brescie.
V četrtek, 24. in v petek, 25.
t.m., bo nastopil Frank Raya
z reggae, blues, rap in rock
skladbami.

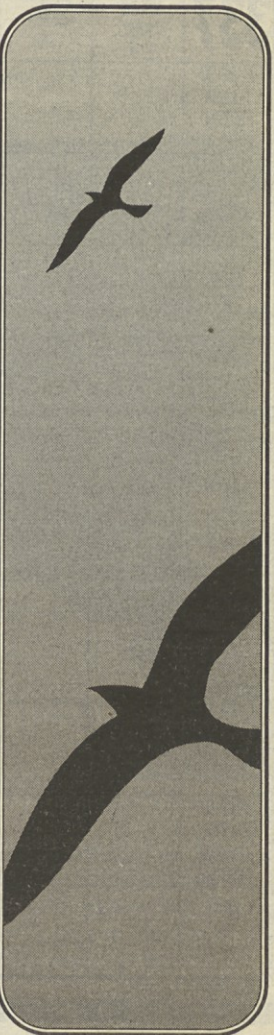
Miramarski park
Luci in zvoki

Danes, 8. t.m., ob 21.00 (v
italijanscini) »Il sogno im-
periale di Miramare« in ob
22.15 v nemščini.
V četrtek, 10. t.m., ob 20.00 -
na sporedu Koncert ;
ob 21.00 »Il sogno imperiale
di Miramare« in ob 22.15
»Buonasera signor Lehar e
bentornato a Miramare« (v
italijanscini).

LIGNANO

Arena Alpe Adria Sabbiadoro
Jutri, 9. t.m., ob 21.00 - Ba-
letna predstava.

V petek , 11. t.m., ob 21.00 -
Gala koncert z glasbo Franza
von Suppeja v prireditvi gle-
dalisca Verdi iz Trsta.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4. : Silili se boste k delu, ki vam se zdalec ne bo dišalo, vendar se boste uspe-
li prepricati, da bodo dišali vsaj njegovi učinki. Slaba tolazba, a kljub temu nadaljujte.

BIK 21. 4. - 20. 5. : Partnerju boste nehote izda-
li skrivnost, ki jo že dolga leta uspešno prikriva-
te. Ugotovili boste, da ni več razlogov za skriva-
nje, zato mu jih boste razkrili se več.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6. : Zdelo se vam bo,
da se bo na vašo glavo zdaj zdaj vsula debela to-
ca. Ampak toca je pravzaprav v njeni notranjosti,
zato jo brž spustite na prosto - skozi usta kajpak.

RAK 22. 6. - 22. 7. : Radi se boste gibali med
ljudmi, pred katerimi se boste lahko pohvalili s
svojimi življenjskimi uspehi. Lastna hvala, cena
mala, zato lahko pričakujete kvečjemu zavist.

LEV 23. 7. - 23. 8. : Zabredli boste v situacijo,
iz katere bi vsak pameten pobegnil kot nor, vi pa
boste trmasto vztrajali in naposled dokazali, da
ste ji popolnoma kos. Cestitke k uspehu.

DEVICA 24. 8. - 22. 9. : V vsem boste želeli biti
prvi in glavni, samo da bi dokazali svoje organi-
zacijske sposobnosti. Saj nihče ne dvomi o njih.
Na živce jim gre kvečjemu vaša vsiljivost.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10. : V teznji po dokazo-
vanju se boste sporekli z nadrejenimi in si obcu-
tno zmanjšali možnost za napredovanje. Napako
lahko popravite z ustreznim opravičilom.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11. : Spraševali vas
bodo o drugih, vi pa se boste nenehno vračali k se-
bi. Ze res, da ste središče veselja, res pa je tudi, da
so v središču tudi tisti, ki vas morajo poslušati.

STRELEC 23. 11. - 21. 12. : Imeli boste obcu-
tek, da se družite z napacnimi ljudmi. Nikar ne
pomisljajte o tem, da bi jih zapustili. Odkrijte v
njih nove plati, pa bodo brž postali »pravi«.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1. : Spoznali boste
nekoga, ki vam bo obljubljal gradove v oblakih. Za-
zdel se vam bo sumljiv, zato boste potipali po nje-
govih interesih in ugotovili, da vas vleče za nos.

VODNAR 21. 1. - 19. 2. : Delo se vam bo ko-
pčilo, vi pa boste nemočno stali pred kupom
opravkov in čakali na boljše case. Večji bo kup,
manj moči boste imeli, zato se kar lepo prisilite.

RIBI 20. 2. - 20. 3. : Popadla vas bo jokava senti-
mentalnost, vendar ne bo nikogar, ki bi se mu
dovolj smilili, da bi vas ustrezno potolazil. Pomir-
lil vas bo sele glasen stok in jok.

BAROMETER RAZPOLOŽENJA

Zagnanost,
moč in napake

Zahteven teden je pred nami

8. avgusta bo med Ura-
nom in Plutonom prišlo do
aspekta sekstila, ki je poziti-
ven, saj pomaga pri vzposta-
vljanju notranjega ravnote-
zja in povečuje psihofizično
kondicijo. V primeru sode-
lovanja Urana in Plutona bo
koncentracija energije se po-
sebej občutna. Razpolagali
bomo z veliko vztrajnostjo, s
katero bomo lahko izpeljali

tudi bolj nenavadne zamisli.
V svoje predstave ne bomo
dvomili, niti takrat, ko bi bi-
lo to potrebno. V zagnanosti,
ki nas bo poganjala na vso
moč, bomo zato brzkone
storili tudi kaksno napako.
Pripravljeni na tveganje bo-
mo v primeru dobro zami-
sljenega nacrta poželi velik
uspeh, v nasprotnem prime-
ru pa se bomo opekli.

ANEKDOTE

O carju Nikolaju II..

Nekoč je ruski car Nikolaj II igral v Petrovem dvorcu tenis.
Ravno je imel v levici dve teniški zogi in se je pripravljaj na
servis, ko mu je adjutant prinesel brzojavko. Skupaj z lo-
parjem jo je z desnico dvignil v višino oči in prebral:
»Ruska flota uničena pri Čusimi stop skoraj vse naše ladje
potopljene.«
Car je vtaknil papir v hlačni zep, rekel »Trideset - petnajst«
in serviral.

...Blücherju...

Ko je bil nemški feldmarsal Gebhard Leberecht von Bli-
cher na obisku v Angliji, so ga v Londonu proglasili za ca-
stnega meščana, v Oxfordu pa so mu podelili častni dokto-
rat. V sali je rekel prijateljem:
»Ce so mene naredili za doktorja, bi moral postati moj
Gneisenau (sef Blücherjevega generalstaba) najmanj lekar-
nar.«

...Pessini...

Enega najbolj znanih italijanskih pravnikov Enrica Pessino
so vprašali, kaj vse je potrebno, da dobis pravdo.
»Devet stvari,« je odgovoril Pessina, »precej denarja, pre-
cej potrpljenja, dobra pravda, dober odvetnik, dober tozi-
lec, dobre priče, dober sodnik in dober predsednik so-
dišča.«
Nasteli ste jih samo osem, je pripomnil eden od poslušal-
cev.
»Oh, pozabil sem na najpomembnejše: imeti moras sila ve-
liko sreče!«

...in o Ujeviću

Nekoc se je hrvaski pesnik, esejist, kritik in prevajalec Tin
Ujević sprehajal z mladim in domisljajavim pisateljem po
Ilici. Ko sta zavila v Mesnicko ulico, sta opazila spominsko
ploščo na hisi, kjer je živel in delal August Senoa. Mladi
domisljavec je zamisljeno rekel:
»Bogve, kaj bo pisalo po moji smrti na moji hisi?«
»Pisalo bo: 'Stanovanje damo v najem',« mu je pojasnil
Tin Ujević.

TOR SRE CET PET SOB NED PON

POČUTJE, ZDRAVJE

sprostitev	○	✓	✓	✓	○	○	○
sport	○	○	✗	○	✓	✓	✓
post, dieta	○	○	✓	○	○	✗	✗
tezja fizicna dela	○	○	✗	✗	○	○	○
izlet	✓	✓	○	○	✓	✓	✓

DRUŽBA, ODNOSI

obisk znancev	○	○	✗	✗	○	○	✓
domača zabava	○	○	○	✓	✓	✓	○
družinski posvet	○	✓	✓	✓	○	○	○
družabne igre.....	○	○	○	✓	✓	✓	○
urejanje uradnih zadev	✓	✓	○	○	○	✗	✗

POSEL, DENAR

poslovno srečanje	✓	✓	○	○	✓	✓	○
naložbe in nakupi	○	✓	✓	✓	○	○	✗
zamenjava službe	○	○	✗	○	○	✗	✗
izposoja denarja	○	✓	✓	✓	○	○	○
igre na srečo	○	○	○	○	○	○	○

LJUBEZEN, SPOLNOST

osvajanje.....	○	✓	✓	✓	○	○	○
iskren pogovor	✓	✓	✓	○	○	○	✓
zmenek	○	✓	✓	✓	✓	○	○
ljubljenje	○	✓	✓	✓	○	○	○
prekinitev zveze	○	○	✗	✗	○	○	✓

UMSKE DEJAVNOSTI

branje	○	✓	✓	✓	○	○	✓
učenje, sirjenje obzorja ...	○	○	✓	✓	✓	○	○
raziskovanje	○	✓	✓	✓	✓	✓	○
umetniško ustvarjanje ...	✓	✓	✓	○	○	○	○
reševanje težav	○	○	✓	✓	✓	○	○

LEGENDA: ✓ ugoden dan, ○ nevtralen dan, ✗ neugoden dan

9. avgusta bo Pluton spet
prešel v direktno gibanje.
Odmevi preteklosti se bodo
s tem precej razrahljali, zato
bo ostalo več prostora za
sprotne dogajanje. Zdaj osta-
jajo retrogradni le se trije
planeti, in sicer Saturn,
Uran in Neptun, vendar bo
to se naprej zadostovalo za
refleksijo ozadja svoje ose-
bnosti.

10. avgusta bo v zname-
nju Vodnarja nastopila pol-
na Luna, in sicer ob 18.16
uri. Sčasno bo tvorila teza-
ven aspekt kvadrata s Plu-
tonom. Taksna konstelacija
Lune in Plutona bo privle-
kla na dan tiste notranje
vzgibe, na katere so naveza-
ne številne blokade. Pol-
nost lune bo pri tem se do-
datno krepila stihijo notra-

njih premikov, zato lahko
takrat pričakujemo tudi ka-
ksen popadek fanatizma.
Tudi Merkurjev prehod
v znamenje Device, do ka-
terega bo prislo 11. 8., bo
položaj se dodatno zapletel,
saj nas bodo nemalo krat pe-
stili privzgojeni občutki
manjvrednosti in sramu.
Toda česa hujšega brzkone
ne bo. (A. O.)

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

337	POGLAVITNA VRLINA V KRSC. ETIKI	INDUSKI ASKET (SRI)	RAJ	RAZJEDA NA KOZI ALI SLUZNICI	PRVI ASTRO- NAVT NA LUNI ARMSTRONG	ZAREC DELEC SNOVI	STVARNIK SVETA V EGIPT. MITOLOG.	RENUJ	GRŠKI BASNO- PISEC	GLAVONOZEC IZ SKUPINE MEHKUŽCEV	IZBRIZ. TEKOCINA Z MOSKIM SEMEMOM	ZBIRKA RAZLAG BIBLIJE	AVTOR: MARKO DRESCER	SLOVENSKI KEMIK IN POLITIK (BORIS)	DANSKI JEZIKOSLOV. (RASMUS- KRISTIAN)	AL PACINO	IZVIRNI KRAK REKE MENAM	FRANC. REZISER (RENE)	BONTON, LEPO VEDENJE	ZEMELJSKI PAS
PRESEK TELESA PRI TEH. RISANJU													UNIVERZALNI KLUC ZA VJAKE							
ZAZNAVANJE NEZN. VALO- VANJ Z BAJALICO													ZDRAVILISCE NA SEVERNI ITALJANSKI RIVIERI							
NOVI SVET								PREDSTOJ. SAMOSTANA					LOJZE SLAK RIMSKI ZGODOVINAR			PRISTANISKO MESTO V KANADI OB ATLANTIKU				
JEZERO V TURCIJI				LOJZE ROZMAN			KEMICNI ELEMENT (C)	ZAVOJCEK, OMOTEK NAPOVED								PRITLJICE HISE ALI GLEDALISCA	KRAJ PRI OPATJI STAR SLOVAN			
IVAN KRILOV			DRŽAVNI PRAVNIK	ANTICNO RACUNALO	BEOTIJEK				STANE UREK	PRITOK UNE V BOSNI NEKO. NARODI V SPANJI					BRAZILSKI OREH CRN PTIC PEVEK					
KRAJ NA KOROSKEM					TURIST. CENTER NA POHORJU	PRIPADNIK GASILCEV								MONGOLSKI POGLAVAR SMOLA VZHOD. AFR. GRMA				GRSKA OSVOBODILNA FRONTA	PREČNI TRAMIC	MOJZESOV BRAT
TANTALOVA HCI V GRŠKI MITOLOGJI						SRB. IGRA. TADIĆ BOG JEZE V RIM. MIT.						RASTLINA SUHOČVETKA PREDUJEM								
KRCMA, GOSTILNA (POG.)								PRIVRZ. DRŽAV. SOCIALIZMA EVA SRSEN									HISNI BOG V RIMSKI MITOLOGJI REKA			
REKA NA ZAHODU SEVERNE AMERIKE											CAPKOVA DRAMA				LJUBEZENSKA LIRIKA V GRŠKI MITOLOGJI					
KRAJ PRI PORECU				ETNICNA SKUPINA V JUŽNI SIBIRIJI							JUDOVSKE KRALJI				PRISTANISCE V BOKI KOTORSKI					

RISAN
ASA.
HAKASI,
TAR,
ERATO,
RUR,
SNAKE RIVER,
LAR,
ETATIST,
OSTARIJA,
IMORTELA,
LJUBA,
NOBNA,
KAN,
GASILEC,
CRNA,
PARA,
UNAC,
AON,
IK,
IKA,
PAKETER,
LR,
VAN,
NAIN,
LS,
OPAT,
AMERIKA,
RAPALTO,
RADIESTEZA,
FRANCOZ,
SEK,
PREČNI PRE-
VODORAVNO:
RESITEV:

FRANCIJA

Nekaj bistrega gleda iz teme

Podgane prenašajo spoznanja na potomce

Po trditvah francoskih znanstvenikov so podgane mnogo pametnejše, kot si mislimo. Vsi poskusi, da bi v Evropi zmanjšali populacijo podgan, so dosledno propadli. Strokovnjaki za okolje pripisujejo to dejstvo naraščajoči odpornosti podgan proti strupom. Toda po ugotovitvah znanstvenikov, ki so se prejšnji teden zbrali v Lyonu in razpravljali o inteligenci podgan, se je izkazalo, da so podgane preprosto pametnejše od ljudi.

»Podgane so izredno predvidljive. Poleg tega imajo razvit izreden komunikacijski sistem za prenos zlih slutenj,« pravi Michel Dansel v svoji knjigi Podgana - prijateljica iz podzemlja, ki poskusa prikazati obnasanje in razmišljanje podgan.

Po dvajsetletnem opazovanju neunicljivega glodalca je Dansel prepričan, da so podgane najinteligentnejši kopenski sesalec poleg cloveka in simpanza.

O tej inteligenci ne moremo govoriti v okviru anatomije mozganov. Medtem ko so mozgani primata zapleteni, in kažejo zapletene miselne vzorce, so podganini mozgani preprosti in so glede na njeno težo razmeroma lahki.

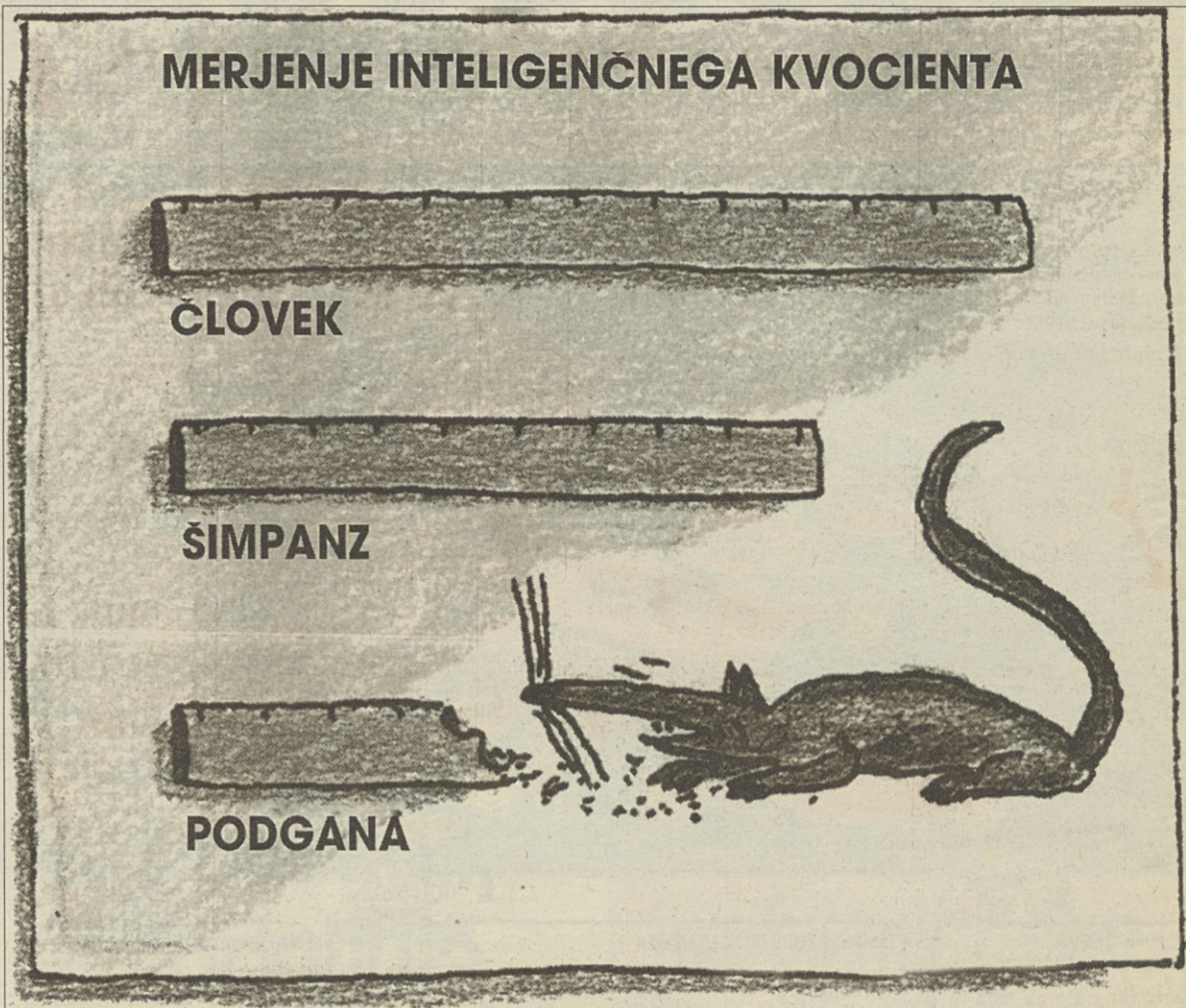
Toda Dansel in drugi zdaj trdijo, da njena sposobnost prilagajanja kaže na zelo zapleten živčni sistem. Nedavno so v pariski odtočni kanal dali novi antikoagulantni strup za podgane. V

nekaj urah je novica prodrla med podgane s tako silo, da se ga nobena podgana ni dotaknila, ne glede na to, v kateri del kanala je bil strup nastavljen.

Kjer so nastavili prva sredstva za uničevanje podgan, so slednje preprosto razvile odporni gen. Toda znanstveniki so zdaj odkrili, da imajo podgane bolj izdelan sistem obrambe. Soocene z novimi, zapletenejšimi in močnimi strupi, so hitro odkrile dejstvo, ki je med znanstveniki poznano šele nekeje desetletij; namrec, da vitamin K služi kot protistrup. Tako zdaj razvijajo imunost z iskanjem in uživanjem hrane, ki vsebuje vitamin K.

Zelo je zaskrbljujoče dejstvo, da podgane lahko prenašajo spoznanja na naslednje generacije, pravi Dansel. »Podgane so v svoje genetsko sporočilo in tradicijo vgradile določeno število načinov obrambe in podatkov, ki močno presega-jo število dejstev, ki jih lahko absorbirajo ljudje. Ljudje imamo namrec izredno počasen razmnoževalni cikelus.«

Podgane spolno dozori pri treh mesecih in lahko naenkrat skotijo kar 14 mladih. V dobrem letu lahko en par in njegov zarod »ustvari« tisoč potomcev, z že vgrajeno izredno sposobnostjo učenja od svojih staršev. Pol stoletja cloveskega življenja pomeni sedem tisoč glodalcev - »in v sedem tisoč letih tudi clovek spremeni svojo kulturo in genetsko sestavo,« razla-

Risba: Sillavan

ga Dansel.

Po besedah veterinarja Michela Rampauda imajo podgane izredno sposobnost prenašanja odpora do novih snovi na svoje potomce.

»Podgana je izredno nezaupljiva do vsake novosti v svojem prostoru,« pojasnjuje. »Pri prvem srečanju z novo vabo zauzije le majhno količino in ne smrtno doze, toda dovolj, da izzove simptome. Če do njih pride, se bo podgana strupu izogibala in drugim onemogočila, da bi se približale strupu.«

Francoski znanstveniki so ugotovili, da je najzapletenejši obrambni mehanizem podgan njihova sposobnost spreminjanja okusa. Moderna mestna podgana se je naučila prebaviti plastiko in jo uporabiti za energijo. Se pred nekaj desetletji tega ni bila sposobna.

To dejstvo spravlja v nesrečo poslovnice, kaj-

ti podgane zlahka pregrizejo telefonske in računalniške kable, s čimer uničijo elektronske mreže in povzročajo več tisoč dolarjev škode.

Do zdaj so podganino vedenje opazovali le na laboratorijskih podganah, ki pa se vedejo drugače od svoje divje sestrice.

Nova spoznanja o divji podgani prihajajo v času, ko njihova populacija v Evropi narašča. Zaradi številnih milj zlim so se podgane lahko plodile celo leto, ostanki fast-fooda na cestah pa zanje pomenijo bogato zalogo hrane. Ocenjujejo, da se v Parizu trenutno nahaja do šest milijonov podgan in kakih deset milijonov v Londonu.

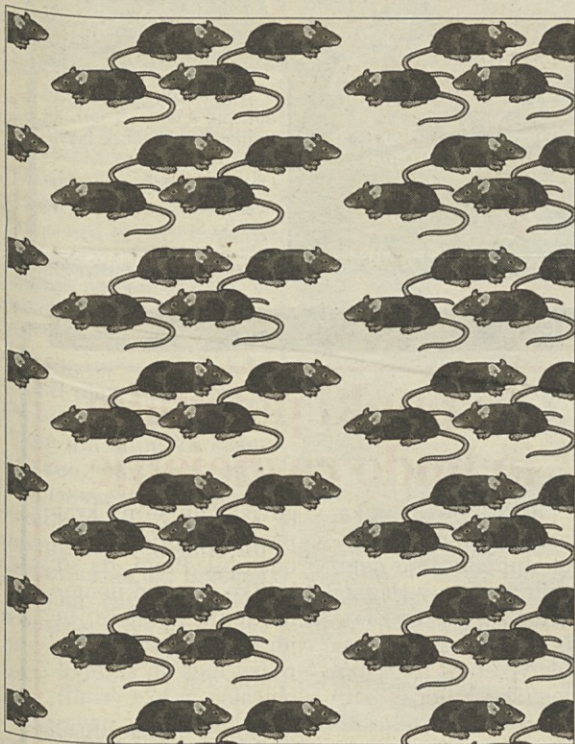
V borbi z eksplozivnim naraščanjem števil podgan znanstveniki preizkušajo strup, ki podgano umori treh dneh.

Poskusi nakazujejo,

da ta strup obide podganin obrambni mehanizem, saj zival svoje bolezni ne povezuje z zaužitjem vabe in tako ne posreduje sporočila svoje-

mu rodu. Mogoče pa jim je s tem le uspelo preliciti evropsko podgano.

Diane Seligsohn,
The European
Magazine

V Parizu je 6, v Londonu celo 10 milijonov podgan

MODRE MISLI O...

... vrlini

Pretirana vrlina se lahko sprevrže v napako.

italijanska

Kdor bi rad vrlino za nevesto, ne sme plesati s pregreh.

nemska

Vrlina je tudi pri najgrših ljudeh lepa, greh je tudi pri najlepših grd.

kitajska

... času

Kdor hodi počasi, lahko dolgo hodi.

nemska

Noga, ki hiti, se hitro spotakne.

tatarska

Cas ne ceni na hitro opravljenih reči.

italijanska

perzijska

Naglica je dovoljena v treh primerih: kadar pokopavamo mrtve, kadar tujcu odpiramo vrata svoje hiše in kadar možimo hčer.

... in tatovih

Zelezne verige so za majhe tatove, za velike so zlate.

nizozemska

Senca gre, svetloba ostane.

portugalska

Tatovom je vsaka obleka prav.

nemska

SANTIAGO DE CHILE

»Evropska« prestolnica južnoameriške dežele (3)

V sobi sem bil zadovoljen s široko zakonsko posteljo, televizorjem, umivalnikom ter bidejem, pomankljivosti pa sem odkril pozneje. Hrumeč hišni zvonec, ki se je oglašal skoraj brez prestanka, je bil namrec le dva metra proč od moje glave.

Koliko sob sploh lahko ima takšna enonadstropna hiša, sem se vpraševal po tistem, ko nisem imel miru niti med nočnimi televizijskimi novicami iz Bosne in Hercegovine. Naslednje jutro sem si zato v vezi ogledal hišni cenik, ki ga prejšnji dan nisem opazil, pri tem pa sem videl, da velja »a 3 horas« (do tri ure) posebna cena. Seveda, priložnostni kupleraj za nekoliko premožnejše Cilence, ki imajo

doma starše ali zakonske tovarise in otroke. Se eno sobotno noč sem prenasal večni hišni zvonec, si za vse življenje zapomnil tisti neskončni »momentito, per favor«, rozljanje ključev, hojo po stopnicah, proti jutru se cviljenje nestetih mack senjore Carmen, vso noč pa sirene z osrednje Alameda.

Cile je dežela s čudovito pokrajino, Santiago pa cisto povprečno vele mesto. Naveličan povsod navzoce ameriške hitre hrane, sem se napotil na pokriti Mercado Central, Glavno tržnico, prav blizu Plaze de Armas. Med južnimi Američani, ki prise-gajo na sladko življenje, so Cilenci tisti, ki pojejo največ mesa iz oceana. Na tržnici je zato pravo prav-

cato razkošje morskih rib, rakov in školjk, kar ponujajo tako na tržnicah kot v tržničnih restavracijah, z vprašljivo čistoto.

Pred tržnico je lep razgled na bližnji mestni gric Cerro San Cristobal onkraj mestne reke Mapocho, kjer je na vrhu velikanski kip Brezmadezne. Meščani se iz zloglasnega mestnega smoga radi odpeljejo z zicnico, zgrajeno že v dvajsetih letih. Nahaja se v ugledni, tako imenovani Pariski četrti, ki je v znamenju lepe ulice Pia Nono. Za konec tedna se tam ustavlja veliko Sentjakobčanov, ki si privoščijo dobrote najrazličnejših restavracij. Nekateri popijejo silce pisa, slovitega cilenskega zganja, drugi pa domaca,

Šahisti na Plaza de Armas (Foto: Brane Jeranko)

najboljša južnoameriška vina, ki prekasajo celo argentinska. O njihovi odličnosti prica dejstvo, da z njimi poslujejo tudi bogati Rotschildi.

Gospodarski razcvet

dežele je navzoč povsod. Čeprav je Argentina veliko bolj evropska, je Cile postal bolj potrošniški, na cilenskih cestah pa vozijo boljši osebni avtomobili. Ko sem se z razkošnim

avtobusom vrnil v Argentino, smo bili na meji edini potniki. Argentinski carinik je bil površen, saj so potniki zbrali zanj zepnino. Južnoameriška posebnost? Sploh ne. Pred Bu-

enos Airesom pa smo se morali izpolniti obrazce za zdravstveno zaščito. Za vsak primer, saj naj bi po Cilu razsajala kolera.

Brane Jeranko
(Konec)

VREMENSKA SLIKA

Nad severnim Sredozemljem in srednjo Evropo je nastala plitvo območje nizkega zračnega pritiska. Nevihtna fronta se zadržuje na Alpah. Nad naše kraje priteka ob jugozahodnih vetrovih danes se tople in vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.52 in zaslo ob 20.26. Dan bo dolg 14 ur in 31 minut. Luna bo vzšla ob 18.24 in zasla ob 3.07.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Portorož	25,0	Mura	19,5
Trst	25,0	Sava (Radovljica)	14,4
Malinska	26,0	Sora	16,2
Poreč	25,0	Ljubljana	16,2
Split	26,0	Soca	17,6
M. Losinj	26,0	Vipava	12,7
Dubrovnik	26,0	Bohinjsko jezero	22,0

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju:

zjutraj:

SE 7 do 12 vozlov

popoldne:

S 10 do 20 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 2.52 najnižje -56 cm, ob 9.30 najvišje 34 cm, ob 14.58 najnižje -18 cm, ob 20.45 najvišje 45 cm.
Jutri: ob 3.28 najnižje -62 cm, ob 10.03 najvišje 41 cm, ob 15.40 najnižje -24 cm, ob 21.26 najvišje 48 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	26
1000 m	22
1500 m	16
2000 m	12
2500 m	8
2864 m	4

BIOPROGNOZA

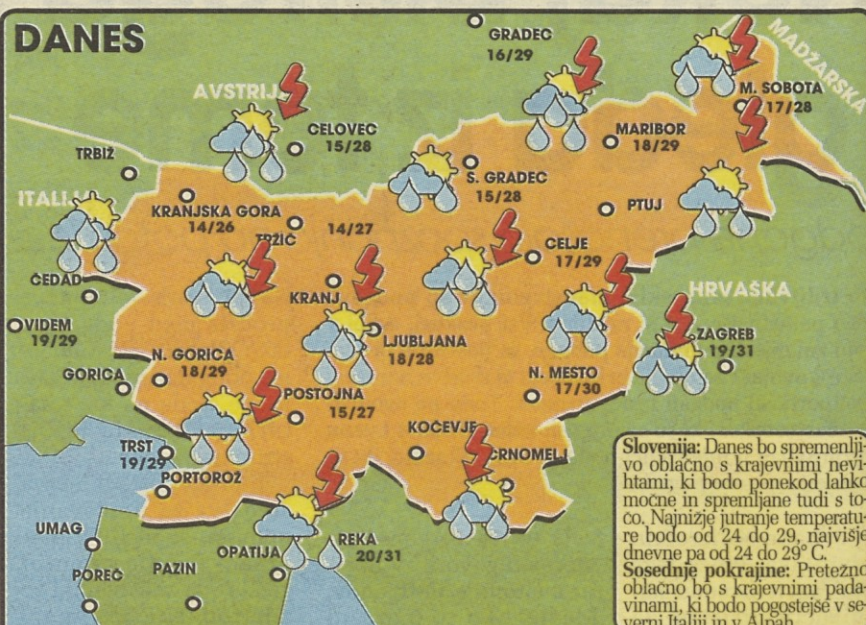
Vreme bo obremenljivo vplivalo na razpoloženje ljudi, ki so občutljivi za vreme, zato bodo imeli težave, ki jih pogojuje vreme in tudi njihovo spanje bo moteno.

VOX POPULI

Ce zemlja megla posrka, lepo vreme na vrata trka.

Kdor se nima s kom prepirati, naj se ozeni.

DANES

Slovenija: Danes bo spremenljivo oblačno s krajevnimi nevihtami, ki bodo ponekod lahko močne in spremljane tudi s točo. Najnižje jutranje temperature bodo od 24 do 29, najvišje dnevne pa od 24 do 29 °C. Sosednje pokrajine: Pretežno oblačno bo s krajevnimi padavinami, ki bodo pogostejše v severni Italiji in v Alpah.

JUTRI

V Sloveniji: V sredo bo oblačno s padavinami, na Primorskem bo pihala burja.

Obeti: V četrtek se bo vreme izboljšalo, postopno se bo zjasnilo. Se bo sveže.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Bogati s pomočjo Bude in reform

PEKING - V Pekingu sta na razdalji 200 metrov dva izmed najslavnejših kitajskih templjev: lamaistični tempelj Yong Hegong, ki je odlično urejen in poln obiskovalcev, in Konfucijev tempelj, ki je nujno potrebuje popravi (in obiskovalcev).

Neki pekinski dnevnik je sklenil ugotoviti, zakaj je med velikima templjema taka razlika. Izkazalo se je, da so budistični templji zadnje case bolj obiskani; verniki v njih namreč molijo, da bi jim Buda pomagal obogatiti. Budistični menihi, ki je odgovoren za enega najpomembnejših kitajskih budističnih samostanov, je potrdil, da vse več oseb, zlasti mladih, obiskuje budistične templje, odkar je vlada dovolila zasebno podjetništvo.

Posledica reform pa je tudi ta, da je državnih uslužbencev vse manj. Letos jih je 142, 95 milijona, več kot milijon manj kot lani, sčasno pa vztrajno narasca število uslužbencev zasebnih podjetij, ki jih je letos več kot 23 milijonov. Z uvedbo trznega gospodarstva je komunistični režim pod vodstvom Deng Xiaopinga med drugim določil, da je napočil čas, ko je treba odpraviti sistem, po katerem ni bilo mogoče odpuš

uslužbencev državnih podjetij. Kljub temu je v državnih podjetjih, tudi v tistih, ki bi morala nujno odpraviti odvečno delovno silo, se vedno v bistvu nemogoče odpušiti uslužbence, ca pa do tega le pride, jim mora podjetje najti drugo službo.

Znamenje novih časov je tudi to, da so te dni prodali na dražbi luksuzne državne oziroma partijske avtomobile, ki jih

bodo zamenjali s skromnejšimi.

Vlada je sicer že pred enim letom ukazala, da se je treba teh avtomobilov znebiti, vendar se partijski in državni funkcionarji za to niso zmečili, dokler ni prišlo do inspekcije. V prihodnje bodo torej funkcionarji hčes nočes morali pes, z luksuznimi avtomobili pa se bodo peljali zasebni podjetniki.

Elvisa ubila požrešnost

LONDON - Elvise je drago stala požrešnost, zlasti nenasitna strast do hamburgerjev. Novinarji angleške televizije mreže BBC so ugotovili, da je legendarni rock zvezdnik, ki je umrl avgusta 1977 star 42 let zaradi srčnega infarkta, jedel preveč. Najbolj ga je osrečilo, ko se je prenaedel.

Včasih ga je prijelo, da se je divje lotil hrane

brez pribora; noč in dan ga je imelo, da je zrl na ducate hamburgerjev, včasih pa se je kar z zasebnim letalom peljal v Denver, kjer so mu v neki restavraciji pripravljali orajske sendviče z arasidovim maslom in slanino. Vse to je po razno vplivalo njegovo tezo, ki jo je skušal nadzorovati z zdravili, ki so ga naposled spravila v grob.

Za punki polemike in hudo razdejanje

BONN - »Dnevi kasa« so mimo, tradicionalno srečanje nemških punkov v Hannoveru pa ni pustilo za sabo samo razdejanja, temveč tudi hude polemike. Policijski sindikat in opozicija zahtevata odstop notranjega dezelnega ministra, socialdemokrata Gerharda Glogowskega, ki naj bi bil odgovoren za strategijo varnostnih organov. Ta strategija je bila pravi polom, vendar Gla-

gowskemu se na kraj pameti ne pride, da bi odstopil. Pravi, da so kritike povsem neutemeljene: presenetila jih je silovitost nasilja, poleg tega so se med običajne punke vrinili se »skinheadi«, navadni huligani itd. Zavraca tudi predlog, da bi preventivno nekoga zadržali za več dni: »Policiji ne moremo dovoliti, da poseže proti nekomu samo zato, ker si je pobarval lase.«

Safari po sydneyjskih ulicah

SYDNEY - Trije levi, ki so zbežali iz nekega naravnega parka pri Sydneyju, so se včeraj mirno sprehajali po ulicah avstralskega vele mesta in sejali strah in trepet. Trojica je iz svojega zasilnega bivalisca, ki ji očitno ni bilo vsec, pobegnili ponoči in se je do jutra sprehajala po mestu: policijo je poklical vznemirjen motociklist, ki se je ne nadoma znašel pred tremi velikimi »mucami«. Med safarijem, ki se je nato začel, je ena od levinih preskocila ograjo in se znasla na vrtu neke hiše, kjer se ji je postavil po robu domač pes. V neenakem boju jo je seveda skupil. Levinjo je nato ustrelil eden od uslužbencev naravnega parka. (Telefoto :AP).